

Katolički list

Zvonik

GOD. XXII. BR. 12 (254) Subotica, prosinac (decembar) 2015. 150,00din

**Čestit i
blagoslovljen Božić!**

**Sretna nova
2016. godina!**

Priredba za Materice u HKC „Bunjevačko kolo”

Čestitke za Materice
u župi sv. Roka u Subotici

Izložba božićnjaka u Gradskoj kući

Božićna priredba u Lemešu

Radionica božićnjaka u Tavankutu

Otvaranje Vrata milosrđa u Subotici

Subotički biskup mons. Ivan Pénzes svečano je u nedjelju, 13. prosinca otvorio Vrata milosrđa na subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije i tako označio početak izvanredne Svete godine za Subotičku biskupiju.

Sam obred se odvijao prema priručniku Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, koji su na hrvatskom jeziku priredili mons. Ivan Šaško i fra Ante Crnčević.

Slavlje je započelo u katedrali uvođenim obredima a zatim su se svi uputili do glavnog ulaza u katedralu gdje je biskup Pénzes svečano otvorio Vrata milosrđa za Subotičku biskupiju. Uz biskupa bio je katedralni župnik, mons. Stjepan Beretić, mr. sc. Mirko Štefković, tajnik biskupije i biskupski ceremonijar te drugi svećenici. Đakonsku službu vršio je trajni đakon Ferenc Sotanyi. Odlomak iz bule „Lice milosrđa“ pročitala je Nevena Gabrić, vjeroučiteljica katedralne župe. Na obredu i na misama pjevali su katedralni zborovi „Albe Vidaković“ i „Sveta Terezija“ pod ravnanjem Miroslava Stantića.

Na obredu otvaranja Vrata milosrđa i Euharistijskom slavlju okupio se lijepi broj vjernika kako Mađara tako i Hrvata. Toga dana bunjevački Hrvati su proslavili i Majčin dan – „Materice“.
/Zv/

Iz Bule najave

Izvanrednoga jubileja milosrđa

„Lice milosrđa“ (*Misericordiae vultus*)

Lice milosrđa nebeskoga Oca je Isus Krist. Otajstvo kršćanske vjere kao da je sažeto u tim riječima. Milosrđe je postalo živo, vidljivo i dosegnulo svoj vrhunac u Isusu iz Nazareta. Otac, *bogat milosrđem* (Ef 2, 4), nakon što je objavio svoje ime Mojsiju kao *Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću* (Izl 34,6), nije prestao obznanjivati na razne načine tijekom povijesti svoju božansku narav. U *punini vremena* (Gal 4,4), kada je sve bilo uređeno prema njegovu planu spasenja, poslao je svoga Sina rođena od Djevice Marije da na konačan način objavi svoju ljubav prema nama. Tko vidi njega, vidi Oca (usp. Iv 14,9). Isus iz Nazareta,

svojom riječju, svojim djelima i cijelom svojom osobom, objavljuje Božje milosrđe.

Uvijek imamo potrebu razmatrati otajstvo milosrđa. Ono je izvor radosti, vedrine i mira. Ono je uvjet našega spasenja. Milosrđe: to je riječ koja objavljuje otajstvo Presvetoga Trojstva. Milosrđe: ono je posljednji i najviši čin kojim nam Bog dolazi ususret. Milosrđe: ono je temeljni zakon koji prebiva u srcu svake osobe, kada gleda iskrenim očima brata kojeg susreće na životnom putu. Milosrđe: ono je put koji sjedinjuje Boga i čovjeka, jer otvara srce nadi da smo ljubljeni zauvijek usprkos ograničenju zbog svoga grijeha.

Postoje trenutci u kojima smo pozvani još snažnije usmjeriti svoj pogled na milosrđe, kako bismo sami postali djelotvornim znakom Očeva djelovanja. Zbog toga sam proglasio *Izvanredni jubilej milosrđa* kao posebno vrijeme za Crkvu, kako bi svjedočenje vjernikâ bilo snažnije i plodonosnije.

Ja sam vrata, govori Gospodin,
tko kroz mene uđe, spasiće se;
ulaziti će i izlaziti i pašu nalaziti.
(Usp. Iv 10, 9)

Iz sadržaja

Božićna poruka
mons. dr. Ivana Pénzesa ...5

Tema broja:
Razmišljanje o Božiću6

Papa Franjo otvorio
Sveta vrata i proglasio
Godinu milosrđa.....18

Intervju:
Razgovor s generalnim
konzulom R. Hrvatske
Velimirom Plešom.....24

Reportaža:
Betlehemi
Subotičke biskupije27

Božićni igrokaz:
Lijek za srce.....32

Godina milosrđa:
Poziv Crkve na razmatranje
otajstva milosrđa34

Sveti Nikola
obradovao djecu39

Vjernici pitaju:
Zašto se Božić
slavi 25. prosinca?47

Poticaji:
Darivanje49

Božić...

Božić neka nam je sretan i blagoslovljen! Danas čovjekoljubivost kuca na tvoja vrata. Prije više od 2000 godina rodio se Bog među nama, u čežnji za čovjekom i spreman za čovjeka ne samo živjeti nego i umrijeti. Danas je rođendan Sina Božjega, danas želim podignuti molitvu, čašicu i srce u čestitki Isusu iz Nazareta za njegov rođendan. Danas se rodila nada koju više nitko ne može uništiti. Na današnji dan rodila se ljubav, sišla je pravda među nas, pojavila se Božja čovjekoljubivost na zemlji. Ovo je dan u kojemu je Bog postao povijesno opipljiv i vidljiv, kada je počeo šetati našim cestama i dvorištima, kada je počeo stanovati u našim kućama i domovima i boraviti u našim domovinama. Ovo nije naš dan, nego Božji dan. Ovo je Bog učinio za nas blagdan, svetkovinu, svečanost.

Božićne pjesme i ugođaj, prštavost svjetlucavih ukrasa na trgovinama, kućama i stanovima, okićeni borovi i radost djece, slama i miris jela, neka čudesna radost na licima ljudi, puni stolovi i puna srca znak su ovog velikog događaja. Izvanjsko će slavlje izbljedjeti, božićne pjesme će utihnute, nestat će bogatstvo našeg božićnog stola, iznijet ćemo božićno drveće, ali će ostati u srcu sjaj Boga, mirisat ćemo njegovo milosrđe, dobrotu i vjernost, znat ćemo da nas je Bog zagrljio i da ćemo zajedno s njime čitav život moći pjevati, da ćemo uvijek moći biti čisti i da našim poslovima on, zajedno s nama upravlja, da je u našem tijelu s nama, da nas on prati i kroz smrt. Ovo je dan pobjede čovjeka nad nečovjekom, pobjede mira nad ratom, pobjede praštanja nad osvetom, ljubavi nad mržnjom, nade nad očajem. Ovo je dan velikog jubileja za čitavo čovječanstvo, dan povratka kući, Ocu, životu. Ovo je dan kad je izgubila smrt. Kad su izgubili zločinci i grijeh.

Ovaj dan je dokaz da postoji Bog, da je on dokučiv, da je među nama i da voli čovjeka. Sva dostignuća tehnike, civilizacije, kulture, znanosti i uopće čovječanstva, nisu ni na trenutak izbljedjela sigurnost Boga u nje-

govu Božiću i njegovu rođenju, nego naprotiv rasvijetlila, produbila i proširila činjenicu da je Bog povijesno postao čovjekom, da je ostavio povijesne tragove među nama, da je Isus Krist živ i pobjeđuje u nama i u svijetu svako zlo, smrt, grijeh, zle duhove, bolesti i nedaće. Mitologije svijeta bile su samo znakovi, a Isus Krist je stvarnost. Mitologije su sjena i čežnja čovječanstva, a Božić, rođendan Isusa Krista, jest ispunjenje svih čežnji. To je svjetlo, to je život, to je ostvarenje.

Božić je ponuda tebi i meni. Bog u svojem povijesnom dolasku čovječanstvu kuca sada na naša vrata, traži da toga postanemo svjesni, da o tom razmišljamo, u to se udubimo, i kada nas uvjeri da objeručke prihvatimo tu stvarnost i počnemo ju živjeti, onako kako je to htio Bog kad je stvarao svijet i nas. Zato je Božić osobna poruka čovjeku, ali to je osobni dolazak tebi i meni kao osobi Boga. Mi smo mu važni. Ti si Bogu dragocjen, zbog tebe je sišao na zemlju, zbog tebe je spreman poginuti samo da bi te izvukao iz pakla, muka, bolesti, rata, prognanstva, beznađa i smrti. Danas Bog od tebe traži bar jedan znak, ispruženu ruku, želju ili tvoj veliki: da.

Potrebno je zagledati se u dječje oči, blagosloviti prirodu, životinje i biljke, i zahvaliti nebu što smo još ovdje. Ovo je dan čovjekoljubivosti. Pruži nekome ruku pomirnicu i ruku dobrote, pruži nekome čašicu ili komadić jela, podaj nekome bar komadić svojih osjećaja, srca, dobrote. Tako ćeš ti sam postati Božić i njegovo slavlje. Tada će se Božić u tebi i na tebi ispuniti. Tako ćemo domovinu učiniti sretnijom, punom blagostanja, mira i slobode. Neka te danas blagoslovi nebo preko sjećanja na betlehemsku štalu i dijete u njoj rođeno za sve nas. Sretan ti i blagoslovljen Božić!

(iz knjige *Oaze života*)

Tomislav Ivančić

Božićna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Riječ tijelom postala

Kršćanska braćo i sestre!

Na blagdan Božića pred nas se stavlja početak Ivanova evanđelja kao poziv na slavlje Božje blizine i prisutnosti. Bog nije prisutan samo svojim Duhom u stvorenjima koja nastavaju zemlju. Bog je svojim utjelovljenjem i rođenjem, što ga na Božić slavimo, postao osobno, tjelesno i zemaljski prisutan među ljudima. On je postao jedan od nas, nama u svemu sličan, prepoznatljiv i dodirljiv. Bog je postao tjelesnim zemaljskim bićem. Nasuprot duhovnoj i osjećajnoj stvarnosti koja nas ovih dana preplavljuje, poruka da je Bog postao zemaljskim čovjekom ponekad nam se čini pomalo „nečistom“, „blatnjavom“, previše prizemljenom. Međutim, sveti Ivan je toliko odlučan sve nas uvjeriti u tu stvarnost da nam u božićnom evanđeoskom odlomku nekoliko puta tu činjenicu stavlja pred oči: Božja se riječ utjelovila, postala dijelom svih živih bića, svega što postoji, svega što je rođeno. Božja Riječ postaje zemaljska, opipljiva stvarnost. Bog dijeli s nama ljudima i sa svim stvorovima mjesto svoga boravka. Zemlja postaje Božji dom, mjesto prebivanja Božjeg. Zemlja postaje mjesto i prostor zajedničkog prebivanja i života Boga i čovjeka. Utjelovljenjem i rođenjem od Djevice Marije, Bog po Isusu Kristu postaje čovjekom, članom ljudske zajednice i stanovnikom zemlje. Zemlja je naš i Božji zajednički dom.

U uvodu u svoje Evanđelje sveti Ivan slijedi oblik i slikovitost opisiva-

nja koji se nalazi u Knjizi postanka. Postanak svijeta i čovjeka Knjiga postanka opisuje slikom oblikovanja zemlje. Od praha zemaljskog Bog oblikuje život. Biljke rastu iz zemlje, Bog oblikuje životinje od zemlje, a i čovjeka oblikuje od praha zemaljskog. Sav svijet Bog oblikuje od zemlje i oživljava svojom riječju. Riječ Božja daje život svijetu. Čovjeku udahnuje dah svoje Riječi i on postaje živa duša. Božji Duh oblikuje svijet i čini ga živim. Božji život i njegov lik postaje vidljiv i spoznatljiv u njegovim stvorenjima, a osobito u čovjeku.

Danas kada slavimo istinu Božje prisutnosti u našem svijetu, doživimo se i mi članovima Božje obitelji, braćom i sestrama. Ne zaboravimo u našem životu ni druga bića, stvorenja Božja, koja nas okružuju. S poštovanjem i prijaznošću se odnosimo prema biljkama i životinjama. Borove i jelke koje smo u našim domovima okitili upotrijebimo korisno i svrsishodno. Hranu koja se u ove dane nalazi na našim stolovima s poštovanjem blagujemo. Ne razbacujemo se i ne bahatimo stvorenjima koja nam je zemlja dala da proslavimo današnji blagdan. Dok slavimo Božić i mi se prenosimo duhom i tijelom u zajedništvo prirodnog okoliša i ljudi koji su prvi primili Spasitelja u štalici. Sjetimo se pastira i zemljoradnika koji su u suradnji s drugima Božjim stvorenjima, kroz hranu što je na našem stolu, i nama omogućili doticaj s Bogom po prirodnim darovima što podržavaju naš život.

Blagdan Božića nije blagdan samo za nas ljude. Božić je blagdan za sva stvorenja svijeta, za sva bića, za čitavu zemlju. Barem danas oslobodimo svoj okoliš od bacanja smeća, zaštitimo okoliš od ružnih riječi, budimo zadovoljni i s nesavršenom jelkom, budimo sretni i s nedovoljno obilnim božićnim ručkom, blagujemo i uživamo u onome što nam je Bog dao u zahvalnosti. Mir i blagost, nježnost i blizina, osjećaji i želje za izgradnjom što bolje povezanosti svih stvorenih bića s Bogom neka zavladaju u našim srcima i pokažu se u našim djelima.

Ovim mislima želim svima sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu!

+ *Ivan*
biskup

Čestit Božić
i blagoslovljenu novu godinu
svim čitateljima želi
Uredništvo „Zvonika“

Razmišljanje o Božiću

Piše: G. Z.

Dragi čitatelji, Božić je blagdan u kojem slavimo rođenje Isusa Krista. Isus je povijesna ličnost i njegovo rođenje dogodilo se u vrijeme cara Oktavijana Augusta koji naredio veliki popis stanovništva. Budući da je Josip, zaručnik Blažene Djevice Marije koja je u sebi nosila Isusa, bio iz Davidovog roda, morao je s Marijom otići u Davidov grad Betlehem, kako bi se tamo upisali. Dok su bili u Betlehemu, došlo je vrijeme da Marija rodi. I ona *rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u peletnice i položi u jaslje, jer u gostionici nije bilo mjesta za njih* (Evangelje po Luki 1,7). Time su se ispunile riječi proročanstva proroka Miheja, napisane oko četiri stoljeća prije Isusovog rođenja: *A ti Betleheme, Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izići onaj koji će vladati Izraelom* (Knjiga proroka Miheja 5,1). Ovaj događaj toliko je važan za ljudski rod da se od tog rođenja počinju brojati godine i povijest se dijeli na vrijeme prije i poslije Krista.

Blagdan rođenja „Maloga Boga“, Božića, počinje se slaviti u 4. stoljeću, nakon što je kršćanstvo za vladavine cara Konstantina dobilo slobodu. U to doba, pogani su u vrijeme nakon zimske kratkodnevnicke (21. 12.) slavili blagdan Sunca pošto su dani postajali sve duži i Sunce jačalo, bivalo sve duže na obzorju. Nasuprot tome, kršćani su u to isto doba godine počeli slaviti Isusa, „Sunce s visine“ koje je pohodilo i rasvijetlilo ovaj svijet, kao što stoji zapisano u Zaharijinom hvalospjevu koji govori o *premilosrdnom srcu Boga našega po kojem će nas pohoditi Mlado Sunce s visine* (Lk 1,78).

Žive jaslje i sv. Franjo

Početak slavljenja Božića na način kako ga mi danas slavimo vezuje se za sv. Franju Asiškog (1181.-1226.). On je prvi poželio slaviti rođenje Isusa Krista u ambijentu i u vrijeme kako to stoji zapisano u Evangelju: u štali i noću (vidi Lk 2,1-20). Prema nadahnuću iz Svetoga pisma, u mjestu Greccio 80 km od Asiza napravljene su žive jaslje. Franjo je pozvao ljude i svećenika koji je služio misu na oltaru smještenom na jaslicama. Ljudi su oduševljeno molili, pjevali i slavili Boga. Sve je odisalo jednostavnošću, skromnošću i uzvišenom poniznošću. Greccio kao da je postao novi Betlehem. Od tada pa sve do danas uobičajeno je slavljenje Božića s jaslicama u kojima leži dijete Isus. Uz njega je Marija, njegova majka, i sv. Josip, kojega je Bog odredio da pred ljudima i pred zakonom bude Isusov otac. Tu su i pastiri s ovcama. Ovce se često spo-

minju u Svetom pismu kao slika Božjeg naroda, a Isus u Novom zavjetu kao Dobri pastir. U jednoj božićnoj pjesmi naziva se i „Pastirom svih pastira“. Tu su i anđeli koji su probudili pastire i objavili im radosnu vijest: *Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin* (Lk 1,11). Anđelu se odjedanput pridružila i silna nebeska vojska koja je hvalila Boga i pjevala *Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima miljenicima njegovim* (usp. Lk 1,14). Tu su i životinje: vol i magarac koji se povezuju s riječima Izajje proroka upućenim kao upozorenje Židovima: *Vô poznaje svog vlasnika, a magarac jaslje gospodareve – Izrael Boga svoga ne prepozna* (usp. Iz 1,4). Te riječi se kasnije odnose i na Isusa koga nisu prepoznali kao Sina Božjega i obećanog Mesiju. Ovo se upozorenje može odnositi i danas na ljude koji su sretni da slave Božić, ali ga slave kao folklor, ne prepoznajući u njemu slavlje rođenja svoga Spasitelja.

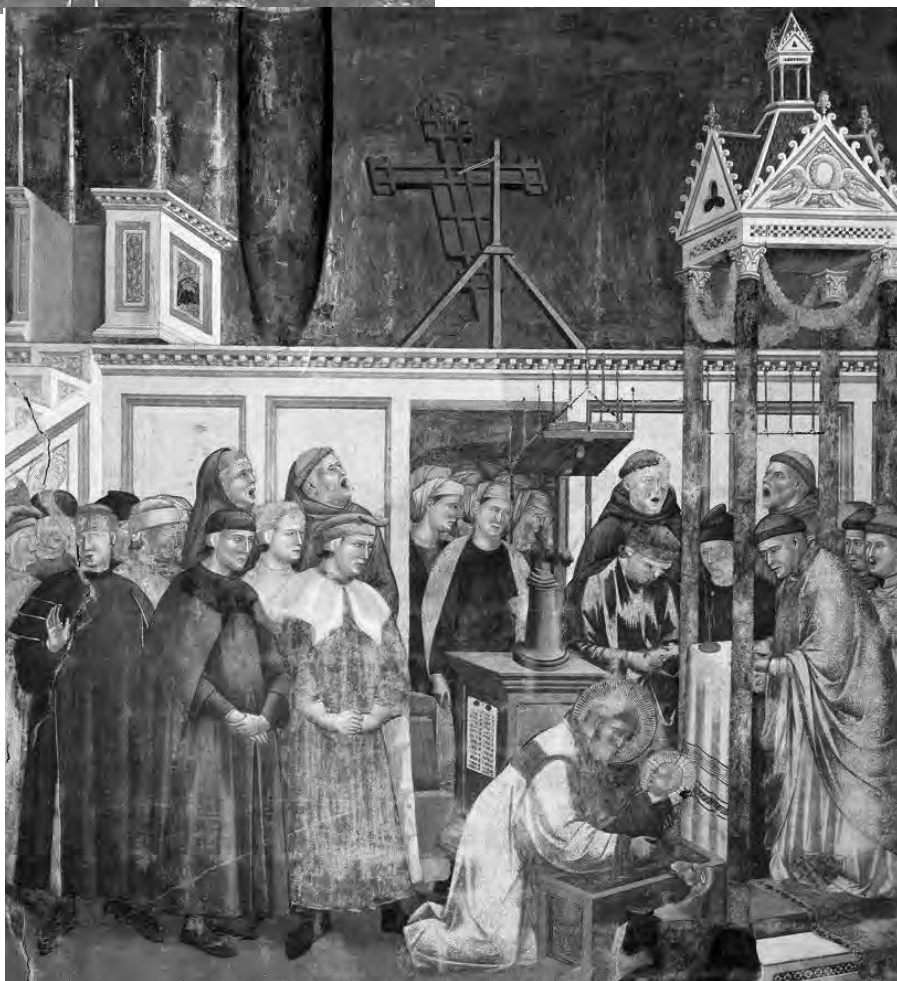

Kićenje bora

Uz slavljenje Božića uobičajeno je i kićenje bora. I bor kao drvo ima svoju snažnu i lijepu simboliku: duboko je ukorijenjen u zemlji, a raste uspravno i visoko, kao da stremlji prema visinama, prema Bogu. Tako je on simbol povezanosti zemlje i neba, a u Božiću slavimo vezu neba i zemlje, jer se Bog spustio na zemlju i postao jedan od nas, Emanuel – „Bog s nama“.

U prikazu jaslca prisutna su i tri kralja, koji se još nazivaju i „mudraci s istoka“ – jer mudar je čovjek koji traži Boga. Oni tek rođenome djetetu donose i darove koji imaju svoje duboko značenje: zlato – za kralja, tamjan – za pravoga Boga, smirnu – za pravoga čovjeka, jer „Rodio se Bog i čovjek usred stajice“.

Božić nije najveći blagdan u Crkvenoj godini, ali je zasigurno za veliki broj ljudi najviše iščekivani i najradosniji blagdan. Za Božić su crkve uvijek najpunije. I oni ljudi koje nazivamo „godišnjacima“, koji jednom godišnje dođu u crkvu, najčešće dođu na polnoćku ili neku drugu misu tijekom dana. Vjerojatno je razlog tome što ih privlače am-

Izložba božićnjaka u Subotici

Etnološki odjel „Blaško Rajić“ pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ Subotica otvorio je 9. prosinca 2015. godine u predvorju Gradske kuće XIX. izložbu božićnjaka.

Prisutnima se u ime Katoličkog društva obratio predsjednik mons. Stjepan Beretić. Skup je pozdravio i Velimir Pleša, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici. Izložbu je u ime organizatora otvorila s. Eleonora Merković, koja ove godine slavi 50 godina redovništva.

U glazbenom dijelu programa nastupio je dječji zbor župe sv. Marka iz Žednika, a djecu su za ovu prigodu pripremili Marina i Zoltan Vincer.

Prošlogodišnjoj izložbi prethodila je izložba „Slike od slame i božićnjaci bačkih Hrvata Bunjevaca“, prvi puta u Etnografskom muzeju u Zagrebu. Bilo je dirljivo vidjeti, među ostalim, kada je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić čestitao blagdan rođenja Isusova rođenja preko televizije, a pokraj njega nalazili su se božićnjak i bor ukrašen slamom iz Bačke. Ove godine, božićnjak je otišao i korak dalje. Izložen je u Rimu, na tradicionalnoj izložbi koja se svake godine priređuje pod nazivom „Stotinu jaslica“. Postavka ima za cilj predstaviti jasllice iz različitih krajeva svijeta, a priređuje se 40. put.

Tako je ove godine svoje mjesto našao i naš božićnjak, kao autentični način prikaza jaslca u tijestu, u izradi Marije Vukov.

Na ovogodišnjoj izložbi moglo se vidjeti 36 božićnjaka, plodovi rada marljivih žena i domaćica koje ovu svoju „umjetnost od tijesta“ pretvaraju u prelijepe božićnjake, u takozvane „Betleheme u malom“. Imali smo priliku vidjeti božićnjake iz Subotice te iz okolnih naselja Tavankuta, Male Bosne, Đurđina i Žednika.

I ove godine održavane su radionice izrade božićnjaka: u župi sv. Roka, kao i u dječjim vrtićima „Marija Petković“ – Sunčica i Biser, u Keru i Aleksandrovu, u Maloj Bosni, u Žedniku i Đurđinu, potom u Gradskom muzeju u Subotici, te u Tavankutu u organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec“.

Zahvaljujući trudu brojnih žena i djece, i ove godine stolove brojnih obitelji krasit će božićnjaci koji svjedoče da će taj lijepi običaj bunjevačkih Hrvata biti sačuvan i u budućnosti.

Uz izložene božićnjake mogle su se pogledati i dvije prodajne izložbe: Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ i Likovno-slamarskog odjela HKPD-a „Matija Gubec“, te pojedinih samostalnih izlagača.

Izložba je ostvarena uz potporu Grada Subotice.

J. P.

Radionica i izložba božićnjaka u Tavankutu

Osnovna škola „Matija Gubec“ iz Tavankuta, u suradnji s HKPD-om „Matija Gubec“, već nekoliko godina organizira radionice izrade božićnih figura i izložbu božićnjaka.

Ove godine je radionica trajala dva dana, tako su djeca i ostali zainteresirani imali prigodu naučiti ili već naučeno ponoviti, zahvaljujući demonstratoricama Jozefini Skenderović, Kseniji Horvacki, Mandi Prčić te nastavnici Kristini Kovarić i učiteljici Mirjani Perčić.

Na blagdan sv. Nikole u Galeriji Prve kolonije naive u tehnicima organizirana je izložba na koje je bila postavljeno 15 božićnjaka koje su izradila djeca ali i odrasli, a koju je otvorio župnik Franjo Ivanković. Nastavnica Josipa Kojić priredila je prigodni program s učenicama Lucijom Buza i Josipom Mačković. Tijekom programa vlač. Ivanković posjetiteljima je u kratkim crtama dočarao Božić:

Djeca su također pojasnila značenje pojedinih figurica. Od njih se prave Marija, Josip, Isus, Tri Kralja, ovce, volovi, ptice, ruže, kvočka s plicima, krmača s odojcima, grožđe, bure, zvijezda repatica. Sve figurice imaju svoju simboliku. Pet ruža simbolizira pet Isusovih rana, ptice su začepkale tragove kada su Marija i Josip s malim Isusom ušli u Egipat, magarac, ovce i volovi su grijali Isusa u štatici, kvočka i duge životinje simboliziraju bogatstvo u dvorištima, zvijezda repatica obasjala je mjesto rođenja Isusa pa su kraljevi i pastiri pohitali da donesu darove i poklone se Kralju. U centralno mjesto stavlja se Sveta obitelj. /I. D./

Zborova crkava i vjerskih zajednica u Novom Sadu skupa u humanitarnoj akciji

U organizaciji tradicionalnih crkvenih i vjerskih zajednica, 22. studenog u „Studiju M“ u Novom Sadu, skupa su se, po deseti put, predstavili zborovi koji djeluju u okviru pojedinih zajednica.

U organizaciji i ostvarenju ovog koncerta sudjelovali su: Srpska pravoslavna crkvena općina Novi Sad, župa Imena Marijina, Slovačka evangelička Crkva, Reformatska kršćanska Crkva, Židovska općina Novi Sad i Islamska zajednica Srbije. Kao i svi koncerti održani prijašnjih devet godina, i ovaj je imao humanitarnu nakanu. Sav prihod od ulaznica bit će upotrijebljen za kupnju hematološkog aparata za Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata u Novom Sadu. U zajedničkoj medijskoj najavi organizatora ovog koncerta, 19. studenog, u prostorijama Informativne službe Eparhije bačke, župnik novosadske župe sv. Roka i studentski kapelan u Novom Sadu vlč. **Lászlo Bárányi**, naglasio je da ovaj događaj ima kulturno-povijesni i crkveni značaj. *Povijesni značaj daje mu činjenica da je riječ o tradiciji koja traje već deset godina, dok je*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

vjerski značajan jer je u centru pažnje ekumenski i međuvjerski razgovor. Cilj ove akcije je pomoći ljudima koji su u potrebi. Njome pokazujemo da imamo zajednički interes i ciljeve, te da ipak možemo ostvariti nešto skupa, ako to hoćemo, kazao je tom prilikom vlč. Bárányi.

Koncert je otvorio prvi arhijereski namjesnik novosadski protojerej-stavrofor **Milivoj Mijatov**, prenijevši pozdrave vladike bačkog g. **Irineja**. Čast da nastupa prvi imao je mješoviti zbor mladih župe Imena Marijina izvedbama kompozicija „Kriste – Tvoj lik“, Atyám, a Te kezedbe i Salvator mundi (kanon). U ime Slovačke evangeličke Crkve nastupili su zborovi Gloria i Jaz iz Janošika, dok su se reformati predstavili izvođenjem učenika solo pjevanja glazbene škole „Isidor Bajić“, u klasi **prof. Senke Nedeljковиć**. Sopranistica **Ana Bajić** i tenor **Milan Perišić** uz klavirsku pratnju **Aleksandre Marković** izveli su kompozicije G. Puccinia „O mio babbino caro“ (arija Laurete iz opere Gianni Schicchi), G. Donizettia „Non m’ami piu“ i F. Sartoria „Con te partiro“ (duet). **Martina Hrubenja**, učenica iste škole, u klasi **prof. Edit Miavec**, odsvirala je Etude-Tableaux u g-moll-u S. Rahmanjinova. Zbor novosadske židovske općine Hašira, pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović**, predstavio se kompozicijama

Nurit Hirsh „Ose shalom“, Maxa Janowskog „Ahval olam“, Jonija Rechtera „Jeish is sham“ i Julie Bal „Tumbalalajka“. U ime Islamske zajednice nastupio je zbor Isa-beg iz Novog Pazara četirima izvedbama duhovnih islamskih pjesama: „Ispruženih ruku tebe tražim“, „Siroče“, „Daruj me dženetom“ i „Volimo Muhameda“. Eparhiju bačku predstavio je Dječji zbor novosadske crkvene općine, pjesmama „Kako se krstim“, „Hajte deco“, „Hristos zove“, „Neosuđivanje“ i „Ljubav, vera naša, vera stara“. Ravnateljica zbora bila je **Milica Grubišić**, na klaviru ga je pratila **Nadica Vukosavljev**, dok je za udaraljka bio **Tomislav Mijat**. Nakon nastupa svih izvođača, nazočnima se izrazima zahvalnosti obratio ravnatelj Zavoda za zdravstvenu zaštitu studenata **prof. dr. Veselin Dickov**.

Marko Tucakov

Biskup primio delegaciju HNV-a

Subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes, skupa s generalnim vikarom mons. Slavkom Večerinom, u petak, 11. prosinca 2015. primio je u posjet delegaciju Povjerenstva Hrvatskoga nacionalnog vijeća za odnose s Crkvom, koju su činili Petar Pifat, Lazar Cvijin i Ivan Stipić Braco.

Članovi Povjerenstva izložili su biskupu i generalnom vikaru želje za unaprjeđivanje suradnje između HNV-a i Crkve na dobrobit cijele manjinske zajednice. Naime, nastoji se izraditi program koji bi tu suradnju institucionalizirao, što bi umnogome moglo pridonijeti boljoj službi narodu kako od strane HNV-a, tako i Crkve. Biskup i generalni vikar su pozdravili ovu inicijativu, te su rekli kako su za taj oblik suradnje značajna tri momenta života zajednice, a to su dužijanca, te svetišta

u Tekijama i na Bunariću. Služba na dobrobit naroda jamac je njegovog opstanka i napretka, a tomu značajni doprinosi mogu i trebaju dati razne institucije i udruge, osobito boljom međusobnom suradnjom – zaključeno je na sastanku.

M. Š.

Humani advent u Žedniku

Advent ili Došašće, vrijeme je intenzivnije pripreve za Isusov dolazak, treba pripremiti put Gospodinu kako bi on doista mogao doći. Ovo razdoblje liturgijske godine nas intenzivnije poziva na obraćenje, radost, solidarnost... I upravo u ovo vrijeme Došašća, Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevačkih pisama“ pod vodstvom prof. Mire Temunović, željela je podariti Žedničanima koncert tamburaške glazbe, što je naš župnik, preč. **Željko Šipek** s oduševljenjem prihvatio.

Naime, u našoj župi postoji škola tambure koju vodi prof. Mira Temunović, koja se vodila željom prikazati što je to što su djeca naučila, a među malim tamburašima i solistima ima dosta djece koja vuku svoje korijene iz Žednika ili su iz Žednika. Htjeli su ujedno i drugi djecu potaknuti na pohađanje sata tambure. Tako je u 11. prosinca u crkvi sv. Marka u Žed-

niku održana tamburaška večer pod nazivom „Advent uz tamburu“. Na repertoaru se našlo petnaest skladbi, a u izvedbi je bilo instrumentala, nastupala su djeca – solisti s narodnim pjesmama, a izvanredno dobro su izveli i odlomke iz filmova. Koncert je uistinu bio na radost svim posjetiteljima, a imao je humanitarni karakter. Dok smo organizirali ovaj koncert, dobili smo informaciju da je u Novom Žedniku pokrenuta akcija prikupljanja novčanih sredstava za desetogodišnjeg dječaka **Miloša Tikvickog** koji boluje od cerebralne paralize te mora na operaciju za koju mu je neophodna novčana pomoć. Naime, jedna operacija košta gotovo 3000 eura, a Milošu su neophodne barem dvije u samome početku. Odlučili smo kao kršćani pomoći ovom dječaku i iskoristiti mogućnost darovati Miloša za Božić najljepšim darom – zdravljem. Akcija je organizirana najprije prikupljanjem novčanih sredstava u kasi u crkvi, a zatim je koncert „Advent uz tamburu“ pretvoren u humanitarni koncert. Članice našeg VIS-a „Markovi Lavovi“ nisu oklijevale ni trenutka, latile su se posla i ispekle i ukra- sile medenjake, koje su nakon koncerta prodavale i sav prih-

hod od prodaje priložile za Miloša. Svoj doprinos u svrhu prikupljanja sredstava za operaciju Miloša dao je i Aktiv žena iz Novog Žednika, koje su svoje radove izložile i prodavale u crkvi. Ova akcija je nastavljena i na treću nedjelju došašća, na Materice i tako je kroz vrijeme došašća veliki broj ljudi imao mogućnost dati svoj doprinos akciji. Zahvaljujući ljudima dobrog srca prikupili smo 155.497,00 dinara. Vjerujemo da će Miloš sada s ovim sredstvima otići na toliko potrebnu operaciju i da će uskoro uživati u igri sa svojim vršnjacima.

Ljubica Vukov

Čajanka za Sv. Katarinu u Lemešu

Uoči spomendana sv. Katarine Aleksandrijske, 22. studenog HBKUD Lemeš organizirao je čajanku.

Kako je blagdan sv. Kate izbio tridesetak godina iz liturgijskog kalendara, točnije od 1969. pa do 2002., a sve zbog veoma oskudnog životopisa svete i iznimno teškog razlučivanja stvarnih činjenica od legendi, toliko da su bacali sumnju na stvarno postojanje mučenice, Udruga je odlučila na ovaj način progovoriti o svetici, njoj u čast organizirati okupljanje i obilježiti dolazak zime u narodu. Sveta Kata se u Lemešu ne slavi na oltaru pa je time ovo bila iznimna prigoda da joj se ukaže stovanje.

Druženje, degustaciju čajeva i kolačića pratio je skromni jednosatni literarno narativni program prošaran glazbenim minutama. Vrijedne lemeške domaćice potrudile su se da čajanka nimalo ne oskudijeva kolačićima koje su načinile po receptima svojih baka što se dalo vidjeti po ljepoti i šarmu tanjura, dok su mladi Udruge animirali goste. Posjetitelji su imali prigodu upoznati se s likom i djelom sv. Katarine, u dva navrata poslušati izlaganje o ljekovitim svojstvima trava te poslušati legendu o čaju, engleskoj i bostonskoj čajanki. Izlaganja **Željka Zelića** imala su informa-

tivnu, edukativnu, kontemplativnu i povijesnu notu. Po završetku programa predsjednik udruge **Marko Vilić** pozdravio je okupljene i nazočnim imenjakinjama sv. Kate čestitao predstojeći blagdan i imendan. Moto večeri bila je kineska poslovica „Kako se vodom peremo izvana, tako se čajem peremo iznutra“. Bilo je to okupljanje u mirnoj noći ispunjeno divnim mirisom uzavrelih trava, nasjeckanih agruma, ruma i kolača. Bilo je to druženje na veću čast i slavu mučenice iz Aleksandrije. /**Željko Zelić**/

Mladomisnik o. Jakov u somborskom Karmelu

U svečanom ozračju trodnevnice uoči svetkovine Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, u somborskom Karmelu je proslavljena još jedna svečanost, „somborska“ Mlada misa našega brata karmelićanina, o. Jakova Kuharića.

Na početku misnog slavlja pozdravne riječi uputio je o. Zlatko Žuvela, rekavši kako o. Jakov od Ljubavi (Kuharić), potječe iz vjerničke obitelji koji je tako i odgajan. Rođen je 14. listopada 1974. godine u Zagrebu, u obitelji s osmero djece. Osnovnu školu i klasičnu gimnaziju završio je u Zagrebu, a potom je upisao Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Jedno vrijeme provodi na studijima u Beču, a diplomira u ljeto

1999. godine. Nakon diplomiranja odlazi živjeti u SAD gdje započinje postdiplomske studije komparativne književnosti na Sveučilištu Stanford u Kaliforniji. Magistrirao je i nastavlja prema doktoratu. A onda... počeo se događati zaokret. Bog ga dalje postupno preko knjiga, osoba koje susreće, vodi do potpunog životnog obraćenja. Tako prepoznaje Božju ruku koja ga vodi dalje. *Tamna noć*, predivna knjiga sv. Ivana od Križa bila je putokaz kamo dalje... U Karmel. U novicijat ulazi 18. 8. 2007., prve zavjete polaže 30. 08. 2008. i iste godine započinje studij teologije na KBF-u u Zagrebu. Svečane zavjete polaže 15. 09. 2011. godine. Studij završava u Salamanci 2013. Diplomirao je na KBF-u u Zagrebu 2014. godine. Za đakona je zaređen 25. 09. 2014., a za svećenika 20. 06. 2015. godine u zagrebačkoj prvostolnici.

U Svetištu Majke Bože Remetske 21. 06. ove godine slavio je svoju Mladu misu, i evo ga sada ovdje kod nas u somborskom Karmelu, u trodnevnici uoči Bezgrešnog začeća BDM. U svojim homilijama o. Jakov nam je posebno ukazao na Boga koji dolazi k nama u ovom životu, u ovoj stvarnosti. Boga koji tiho dolazi danas, da napravi pravdu, mir. Ukazao je na moć zagovorne molitve, na moć za iscjeljenje. Isusovo vjerovanje iscjeljuje i obnavlja cjelovitost crkve a u središtu te obnove je Blažena Djevica Marija koja je početak i koja drži na okupu cijelu crkvu. Radost misnoga slavlja obogatio je i mladomisnički blagoslov o. Jakova, te pjesma „Krist na žalu“. U ime Somboraca, riječi dobrodošlice uputila je ministrantica **Nikoleta Malenić**. Zahvalni smo Gospodinu na daru, na našem mladomisniku i uzdajuci se u Njegovo neizmerno milosrđe stavljamo o. Jakova u molitve i zaštitu našoj Gospi od Karmela.

s. Marijana od Kraljice Karmela

Posjet Lemešana Stjenovitoj crkvi

Osmočlana skupina Lemešana priključila se 5. prosinca, na prvu nedjelju došašća, hodočašću u Stjenovitu crkvu pavlinskog reda u Budimpešti koje je organizirala **Mária László** iz Svilojeva.

Grupa od pedeset hodočasnika sudjelovala je u zahvalnoj euharistiji u 17 sati koju je predslavio vlč. **Ervin Kelemen**, na nakanu pasioniranih ljubitelja dvokotača, što se inače godinama prakticira prve nedjelje adventa. Domaćini su hodočasnike upoznali s lokalitetom koji posjećuju, kako povijesnim izlaganjem o pavlinskom redu u Mađarskoj, tako i o izgradnji nesvakidašnje crkve u stijeni i burnim vremenima kroz koje je prošla. Uz organizatore i Lemešane hodočastili su i vjernici Kupusine, Doroslova, Čonoplje, Stanišića i Riđice.

Ideja o izgradnji bogomolje u stijeni javila se 1924. kada je grupa lokalnih hodočasnika posjetila svetište u Lurdu. Izvorno je južna špilja brda svetog Gerarda nazvana Sveti Ivan trebala biti pretvorena u crkvu po uzoru na lurdsku špilju, međutim, iskorištena je već postojeća prirodna konfiguracija šuplje unutrašnjosti brda i

detonacijama je proširena. S proljeća 1931. počelo se s radovima da bi već 1934. dogradili samostan u neoromanskom stilu za pavline, jedini mađarski osnovani muški redovnički red. Godine 1950. ukinuto je nesmetano funkcioniranje pavlinskog reda, sav inventar je uništen, a ulaz ispražnjene špilje zazidan je deset godina kasnije, 1960. Prije 25 godina, 1990., pavlini u Mađarskoj dobili su natrag pripadajući im samostan i tako ponovno otvorili vrata stjenovite crkve. Betonski zid s ulaznih vrata uklonjen je 1992. a dio istoga sačuvan je desno od ulaza na uspomenu četiri desetljeća komunizma i diktature u Mađarskoj. /**Željko Zelić**/

Godišnji osvrt na zbivanja u Čonoplji

Tijekom godine par hvale vrijednih zbivanja odigralo se u Čonoplji, u mjestu u kojem oko petnaest posto stanovništva čine vjernici rimokatoličke vjeroispovijesti.

S proljeća radilo se na postavljanju i blagoslovu novog raspela u selu na inicijativu i svesrdnu potporu mještana pravoslavne vjeroispovijesti. Na veliku radost i opće oduševljenje, zalaganjem cijele lokalne zajednice ideja je provedena u djelo pa je tako na mjestu koje je u dalekoj prošlosti krasilo Isusovo pogubilište postavljeno novo da ga iznova krasí, a veliča slavu Spasitelja. Recital **Emese Szakács** ostavio je poseban pečat događaju. U drugoj polovici srpnja Čonopljanici su na svečanoj euharistijskoj zahvali primijeli ovogodišnji novi kruh na blagoslov zahvaljujući za novo žito, plod ljudskoga rada, a Božjega milosrđa, te na taj način skromno obilježili Dužijancu na inicijativu dviju obitelji, **Jozić** i **Bakić**. Spomen misom zadušnicom koju su u zajedništvu prikazali mjesni župnik **Endre Horvat** i vlč. **Károly Orcsik**, župnik iz Svilojeva, obilježena je 70. obljetnica smrti vlč. **Antala Hauga** koji je 1945. preminuo u 55. godini života a 32. svećenstva, nakon izdržavanja zatvorske

kazne i svirepog mučeništva u Srijemskoj Mitrovici. Robija koju je pretrpio župnik Haug bezuspješni je pokušaj slamanja i uništenja vjere Kristove u Čonoplji, o čemu svjedoče najboljim primjerom, iako malobrojni, današnji vjernici. Ovom prigodom upriličena je i izložba starih fotografija koja prikazuje život i opus vlč. Hauga. Radilo se i na sanacijskom održavanju kapelice sv. Antuna na groblju koja je polovicom godine izvana oličena. Održana su četiri planirana misna slavlja na vodi kod kapelice Srpane Gospe i to na blagdane drugog dana Pedesetnice, Srpane Marije, Velike Gospe i Imena Marijina. Nažalost, i ove godine po tko zna koji put, kapelicu nije zaobišlo vandalsko izivljavanje i obijanje. U samom inventaru ne nalaze se predmeti od velike materijalne vrijednosti pa svako novo obijanje nije napad na materijalno već duhovno bogatstvo, što je umnogome bolnije i okrutnije. Proštenje župe posvećene Svim svetima, proslavljeno je u nedjelju, 8. studenog.

Željko Zelić

U Sonti predstavljena knjiga Recept

U vjeronaučnoj dvorani župnoga doma u Sonti, u nedjelju, 6. prosinca, predstavljena je knjiga *Recept* autora vlč. Lazara Novakovića.

Vjernici skloni pisanoj riječi ispunili su predviđeni prostor do posljednjeg mjesta. Ovu vrijednu knjigu u nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice Sončanima su predstavili **Katarina Čeliković** i autor Novaković. U uvodnom dijelu sve prisutne je pozdravio domaćin, vlč. **Josip Kujundžić**, a sončanska književnica **Ruža Silađev** pročitala je svoju pjesmu „Pozvah te,

Gospodine“, tematski srodnu meditacijama vlč. Novakovića, prezentiranim u knjizi.

Katarina Čeliković je predstavila životopis i književni opus autora, a na koncu predavljanja pozvala je Ružu Silađev da pročita jednu od meditacija, čiji je dio posvećen Sonti, u kojoj je prije nešto više od tri desetljeća autor službovao. Vlč. Novaković s puno duha i dobre volje pozdravio je svoje Sončane i toplim riječima vrlo slikovito govorio o mnogim ljudima i događajima koji su mu ostali u sjećanjima u skoro dvije godine službovanja u Sonti. U razgovor se uključila većina prisutnih, a skoro svi su kućama otišli s primjercima knjige, potpisanim od autora.

Ivan Andrašić

Materice u Lemešu

U povodu Materica, HBKUD „Lemeš“ priredio je literarno-glazbeni i folklorni program u duhu Božića, 13. prosinca, na blagdan sv. Lucije. Kako je koncertni sadržaj šarenog programa i znamenitog naziva „Ususret Božiću“ organiziran na blagdan dvostruke Božje miljenice tako je i tema večeri bila sv. Lucija, zaštitnica očiju i vida, duhovnog i tjelesnog.

Program je otvorila **Kristina Kemenj** svirajući „Tihu noć“ na tamburi, a potom je zbor „Mali Nemeši“ istu skladbu otpjevao na hrvatskom, mađarskom, njemačkom i engleskom. **Marko Vilić**, predsjednik Udruge pozdravio je uzvanike i nazočne istaknuvši značaj i vrijednost božićnog okupljanja. Voditelji programa bili su **Ivana Racić** i **Željko Zelić**. HPKUD „S. S. Kranjčević“ iz Berega predstavio se trima skladbama, koje je na klavijaturama pratio **Nikola Čutura**. Domaćini su izveli splet bunjevačkih plesova u koreografiji **Tamare Brkić** i podigli atmosferu. Program je nastavljen nastupom lokalnog MME „Németh László“ koji su izveli mađarske narodne plesove u koreografiji **Józsefa Bálóa**. Na polovici večeri ponovno je nastupio zbor „Mali Nemeši“ pod rukovodstvom **Melinde Batalo Balázs**, izvodeći kompozicije Karácsony ünnepe-n i Bijeli Božić.

U sklopu programa priređena je i izložba molitvenika iz privatne zbirke Željka Zelića i izložba božićnjaka te su dodijeljene zahvalnice za vrijedne ruke lemeškim kućanicama i djeci koja su iznova pokazala umijeće izrade ukrasnih figura: **Ivanković Katici**, **Gizi**, **Lidiji**, **Ivani** i **Valentini**, **Bojani Relić**, **Docu Đurković**, **Dragici Horvat**, **Jelisaveti Galac**,

Kristi Tošaki te izlagačicama iz Sombora **Mariji Čuvardić**, **Mariji Firanj** i **Lidiji**. Nakon što su voditelji podcrtali značaj lijepog starog običaja Materica u narodu i crkvi te izrekli pozdrav čestitara ženskoj čeljadi, nastupio je GKUD „Sombor“ koreografijom Banat, **Branka Kunića**. Recitalom pjesme **Mariške Pravdić** „Grana bagremovog cvita“, **Kristina Kemenj** čestitala je predstojeće „očiče“ a svi sudionici programa na koncu su otpjevali pjesmu „U to vrijeme godišta“ i još jednom poslali poruku mira. Po starom običaju, sudionici programa i publika darovani su rumenim jabukama ukrašenim kovanicama, simbolom zdravlja i blagostanja. Sliku betlehemske štale s motivima iz lemeške crkve za ovu prigodu uradili su **Nikola Ivanković** i **Marko Vilić**, dok je dekoraciju izložbenog prostora božićnjaka i molitvenika uradio **Danijel Kanjó**. /Željko Zelić/

Materice i Oci u župi sv. Roka u Subotici

Župljani župe sv. Roka u Subotici svečano su proslavili Materice i Oce, koje tradicionalno obilježavaju bunjevački Hrvati. Priredba je održana u subotu 12. prosinca u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ a dan kasnije slavljena je svečana sveta misa u čast majki.

Mamama i tatama – s ljubavlju svake godine čestitaju Materice i Oce djeca i mladi u župi sv. Roka u Subotici. Priredba u čast majki i očeva priređena je u HKC „Bunjevačko kolo“ u Subotici na kojoj su nastupila djeca iz vrtića „Bl. Marija Petković“ kao i djeca i mladi. Nakon čestitke najmlađih, čuli su se gajdaši **Augustin** i **Zdenko** te tradicionalna bunjevačka pjesma koju je izvela **Martina**, potom su se nizale recitacije i pjesme.

Ana i **Magdalena** su svojim skečom bez riječi zabavile publiku, a na kraju su vjeroučenci izveli igrokaz o izgubljenom sinu kojim su nas uveli u Godinu milosrđa. Bilo je lijepo, poučno i poticajno. Dostojno naših dobrih majki i očeva i predivnog običaja bunjevačkih Hrvata „Materica“ i „Otaca“ koje slavimo treće odnosno četvrte nedjelje Došćašća.

Velika hvala djeci i mladima i njihovim roditeljima na trudu i suradnji. Hvala napose **s. Silvani Milan**, katehistici župe, **Vesni Huska**, vjeroučiteljici i **Marini Piuković** i drugim odgojiteljicama i odgojitelju vrtića „Bl. Marija Petković“ koji su pripremili ovaj program i brojnoj publici priredili dirljive i ugodne trenutke slavlja i radosti.

U nedjelju, 13. prosinca svečano su proslavili Dan majki - MATERICE. Na kraju sv. mise u 9 sati djeca su čestitala Materice svim mamama i ženskoj „čeljadi“. Dvije bunjevačke nane, **Slavica Temunović** i **Marina Piuković** – obučene u narodnu nošnju dočarale su nam kako su se nekoć nane oblačile „za crkvu“ na Materice. One su poslije svete mise svoj djeci podijelile jabuke. /Zv/

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Zakletva novog saziva Pastoralnog vijeća u crkvi sv. Roku

Članovi novog saziva Pastoralnog vijeća župe sv. Roka svečano su položili zakletvu u nedjelju, 6. prosinca, na blagdan sv. Nikole.

Župnik mons. dr. **Andrija Anišić** je čestitao novoizabranim članovima Pastoralnog vijeća i rekao kako će svi skupa raditi na dobro župne zajednice te pozvao sve i druge vjernike da pomognu „pastoralcima“ jer nisu samo oni obvezni voditi brigu o crkvi i životu u ovoj župi.

Neka Bog, po zagovoru sv. Roka i bl. Marije Petković, blagoslovi rad novog saziva Pastoralnog vijeća da obilno doprinese duhovnom i materijalnom napretku naše župne zajednice, rekao je župnik. /Zv/

Predsjednik DSHV-a u posjetu
srijemskom i subotičkom biskupu

Zajedno za opće dobro

Rezidencija srijemskoga biskupa, mons. Đuro Gašparovića, u Petrovaradinu bila je u ponedjeljak 16. studenog prva adresa na koju je u službeni posjet stigao prof. Tomislav Žigmanov kao novi predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Bio je to susret političkog prvaka vodeće stranke hrvatske zajednice u Vojvodini i vjerskoga poglavara biskupije čiji su vjernici Hrvati u bližoj i daljoj prošlosti prošli veliku kalvariju. Među sugovornicima je najviše bilo riječi o spremnosti obiju strana da zajedničkim djelovanjem doprinesu zaštiti i boljem položaju Hrvata u Vojvodini odnosno Srbiji u predstojećem razdoblju. Biskup Đuro je dao svoju potporu djelovanju na artikuliranju interesa i na očuvanju dostojanstva hrvatske zajednice u Srijemu, ističući uvjerenost da bi se na taj način bolje upoznavali i rješavali problemi koji postoje u malim sredinama, te njihovi sumješteni aktivnije poticali na sudjelovanje u aktivnostima koji bi pridonijeli boljem položaju ove zajednice.

Žigmanov je, naglašavajući potpuno poštivanje autonomije crkvenoga djelovanja, očitovao spremnost stranke na čijem je čelu da u domeni svoga djelovanja, a uz suglasnost Crkve, posreduje u rješavanju različitih pitanja koja su od važnosti za Crkvu među kojima su socijalni i mirovinski status svećenika, proces restitucije oduzete imovine itd. /P. P./

Stalna komunikacija i spremnost za suradnju

Poslije posjeta srijemskom biskupu Đuri Gašparoviću, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tomislav Žigmanov posjetio je u srijedu, 18. studenoga, i subotičkog biskupa mons. Jánosa Péntesa u Subotičkoj biskupiji.

U otvorenom i srdačnom razgovoru predsjednik Žigmanov se najprije zahvalio biskupu Péntesu na svemu što je Katolička crkva učinila ne samo tijekom povijesti nego i u sadašnjost za mjesni hrvatski puk, istaknuvši odlučnu ulogu Crkve u pojedinim dionicama povijesti. *Stoga je važno*, naglasio je predsjednik Žigmanov, *očuvati stalnu komunikaciju političkih predstavnika hrvatske zajednice s predstavnicima Katoličke crkve, te vidjeti gdje sve postoji prostor za suradnju s Crkvom.* Pri tomu je istaknuo kako bi se suradnja trebala odvijati bez odnosa supremacije, to jest da se mora poštivati autonomija djelovanja Crkve.

Predsjednika DSHV-a je posebno interesiralo koji su to problemi s kojima se suočava Katolička crkva u Srbiji, kao što su pitanja socijalnog statusa svećenika, vraćanja crkvi zemlje i imovine, stanja na ekumenskom planu, suradnja s Katoličkom crkvom u Hrvata, te kakva su stajališta o tim pitanjima Subotičke biskupije. Biskup Péntes je zahvalio na posjetu novog predsjednika DSHV-a, iskazao spremnost da se komu-

nikacija nastavi, te iznio uvjerenje kako će suradnja između Katoličke crkve i političkih predstavnika Hrvata u Vojvodini biti ne samo na obostranu korist već i za boljitak ovdašnje hrvatske zajednice. /H. R./

Obilježeno 110 godina FSR u Sonti

Na blagdan Bezgrešnog začeća u crkvi svetog Lovre u Sonti svetom misom je proslavljena 110. obljetnica Franjevačkog svjetovnog reda u ovom selu.

Svetu misu je slavio franjevac iz Vukovara o. **Marijan Glamočak**, a suslavio je sončanski župnik vlč. **Josip Kujundžić**. U misnom slavlju sudjelovala je i ministra osječkog područja **Maja Janc**.

Uz obnovu zavjeta članica Franjevačkog svjetovnog reda iz Sonte, u novicijatu je primljena jedna nova članica, **Kata Zec** iz Sonte. Svim članicama FSR-a u Sonti o. Marijan je uručio i prigodne darove.

Slavljenici, same bake. Ima li tu mjesta slavlju, oduševljenju i posebnom zanosu? Dakako da ima. Ponosim se ovakvim vjernicima, koji unose duhovnost i franjevačku krepost u

našu župu. Ovom zgodom čestitam svim članovima FSR-a u Sonti koji su kroz proteklih 110 godina promovirali, a napose živjeli duh i dah sv. Franje Asiškoga, kazao je vlč. Josip Kujundžić poslije mise. /Ivan Andrašić/

Gradska tribina o Godini milosrđa

U Pastoralnom centru „Augustinianum“, u nedjelju 6. prosinca, održana je kršćanska tribina grada Subotice koja je tematski nastojala prisutne uvesti u značaj izvanredne jubilarne godine.

Predavač je bio vlč. **Dragan Muharem**, profesor dogmatske teologije na Teološko-katehet-

skom institutu Subotičke biskupije. Nazočni su imali prigode čuti najvažnije podatke vezane uz Godinu milosrđa; progovorio je ponajprije o povijesti jubilarne godine koje su se slavile još u starim civilizacijama te se osvrnuo posebice na ustanovu jubileja u Starom zavjetu. U nastavku izlaganja predavač je objasnio zašto su vrata i njihovo otvaranje središnji znak početka jubilejske godine. Prisutni su imali prilike čuti temeljne odrednice Papine Bule o izvanrednoj Svetoj godini u kojoj se daju smjernice kako živjeti milosno vrijeme koje je započelo u Crkvi. Svaka jubilejska godina u temelju sadrži oprost i milosrđe. Vlč. Muharem je, stoga, iznio potrebne preporuke za dobivanje jubilarne oprosta. Na koncu tribine, predavač je protumačio simboliku službenog loga Godine milosrđa.

Zv

Ulazak u 102. godinu života

Marija Kovač, vjernica župe Marije, Kraljice svijeta sa Palića, zakoračila je u 102. godinu ovozemnog života.

Na kraju nedjeljne svete mise, 7. studenog, Mariš neni je polako došla do oltara i zamolila svog župnika da joj podijeli sakrament bolesničkog pomazanja. Svi smo se iznenadili kako se vjernik pribrano i mirno sprema za odlazak pred lice Božje.

Možda mi se već približilo vrijeme. Da ne zakasnim!, rekla je vedrog i zdravog duha palička vjernica, koja još i sada, u 102. godini, aktivno služi kod oltara. Naime, Mariš neni uvijek sjedi u prvoj klupi kada se služe mise za pokojnike. Rodbina, koja rijetko dolazi na misu, ne zna kada treba kleknuti, kada ustati. Zato je ona u prvoj klupi kako bi im to pokazala.

Svi joj se divimo i iskreno joj čestitamo na hrabrosti, jer ona svoj križ strpljivo nosi. Bog je blagoslovio! Na slici je s članovima kruničarskog društva: **Ela** (52), **Katica** (62), **Marija** (72), **Terezija** (82), **Irma** (92) i **Mariš neni** (102). /Palićani/

Aktivna djeca u Maloj Bosni

Tijekom adventa mališani ali i oni malo stariji u Maloj Bosni bili su iznimno aktivni, kako na misama zornicama, tako i subotom na župnoj katehezi, kada su svojim vrijednim rukama izrađivali adventske vjenčiće te čestitke za Božić.

Na nedjeljnoj misi su svoje rukotvorine prodavali župljanima, a prikupljeni prilog išao je za obnovu župne kuće. Uz to, pripremali su se za različite nastupe na nedjeljnim svetim misama, posebice za Nedjelju Krista Kralja te za Sv. Nikolu, a aktivno se priprema i velika predstava za Sv. Obitelj. Također, svako jutro nakon zornice župljani su se skupljali u staroj župnoj kući na čaj i grickalice, a oni revni su svako jutro dobivali sličicu za svoj adventski kalendar. /Zv/

Blagoslov nove sportske dvorane

Zrenjaninski biskup Ladislav Német SVD svečano je 5. prosinca blagoslovio novu sportsku dvoranu u Mužlji, u sklopu dječackog internata Emaus. U dvorani su i prije otvorenja održani razni nastupi, a također i priredbe u svezi s ljetnim oratorijem. Pitomci Emausa, mužljanska mladež kao i različiti gosti, koji često navraćaju u taj prijatni i mirni banatski kutak, dobili su novu prostoriju, mjesto za razonodu, sportske igre i razne priredbe.

Svečanosti blagoslova dvorane prisustvovali su uzvanici iz Mađarske i cijele Vojvodine kao i pitomci, salezijanci i njihovi prijatelji te suradnici, a svečanu vrpcu je prerezoao predsjednik mađarskog parlamenta **László Kövér**. Dobrotvori iz Mađarske su do sada uložili u projekt značajnu svotu od pola

milijuna eura, a za dovršetak radova, vanjsko uređenje i unutarnju opremu potrebno je još 200.000 eura. Predsjednik parlamenta zahvalio je u ime mađarske Vlade za požrtvovni rad koji mužljanska salezijanska zajednica ulaže u odgoj mladeži, zajedno s ravnateljem **Stojanom Kalapišem** na čelu i brojnim te marljivim suradnicima. Salezijanci upravljaju župom već pola stoljeća, a zavod služi banatskoj mladeži trinaest godina. Dok nije bio sagrađen internat, mladi iz Mužlje i učenici iz Vojvodine okupljali su se u župnim prostorijama. Biskup Német izrazio je zahvalnost Bogu za željno očekivani dan otvorenja te je spomenuo široko razgranatu djelatnost slovenskih salezijanaca, koja je danas itekako potrebna. Naglasio je kako mužljanski dječacki zavod omogućuje i olakšava nastavak školovanja vojvođanske školske mladeži. Otvorenjem ove dvorane ostvario se san mladih koji sada imaju prostoriju u kojoj se mogu družiti, vježbati te igrati različite sportove. Prvi korisnici su sami pitomci, zatim mužljanska mladež, a dobrodošla su različita sportska društva i mlade skupine kojima će takva dvorana biti osobito korisna u zimsko vrijeme ili tijekom loših vremenskih uvjeta. Slijedio je kratki kulturni program za vrijeme kojega je pjevala **Szabina Tassi**, a svirao instrumentalni sastav Emaus. U sklopu svečanosti odigrana je i prva nogometna utakmica. Na jednoj strani su bili visoki gosti, članovi mađarskog parlamenta zajedno s predsjednikom, a na drugoj strani su bili pitomci Emausa te mladi radnici Carske bašče, a gosti su odnijeli zasluženu pobjedu, na svoju i našu radost. Svečanost je završila prijateljskim druženjem i svečanim ručkom. /**Janez Jelen**/

Nikolinje u Ečki i Mužlji

Blagdan sv. Nikole svečano je proslavljen 6. prosinca u Mužlji i susjednim mjestima: Ečka, Belo Blato i Lukino selo. Taj divni blagdan kršćanske ljubavi i pažnje proslavljen je za vrijeme svete mise.

Najprije je omiljeni svetac posjetio Ečku. Usprkos ranog sata (8 sati ujutro), na misu su došla mnoga djeca i odrasli. Novi predsjednik crkvenog odbora **Željko Klopotan** svesrdno je podupro zamisao da sva djeca koja dođu na blagdan sv. Nikole u crkvu, prime i prikladni, za sve podjednak dar, što je djeci donijelo veliku radost. Mnogo truda je u pripremu nikolinjske igrice uložila nastavnica **Ljilja Himmel**. Ona je s djecom uvježbala igru koja prikazuje dolazak sv. Nikole i sv. Lucije.

Sveti Nikola posjetio je djecu i u mužljanskoj crkvi sv. Dominika Savia, koja je bila puna djece i marljivih ministranata. U župnoj crkvi u Mužlji bilo je dosta djece, roditelja i starih roditelja. /**Janez Jelen**/

U Zrenjaninu otvorena Vrata milosrđa

U zrenjaninskoj katedrali uz nazočnost svećenika i vjernika zrenjaninski biskup dr. Ladislav Német SVD otvorio je 13. prosinca Vrata milosrđa. Bogoslužje, kojim je počela Godina Božjega milosrđa u Zrenjaninskoj biskupiji, počelo je pred ulazom u crkvu.

Prije svete mise biskup Német zajedno sa svećenicima molio je u kapeli Božjega milosrđa, koju je svečano blagoslovio ove godine na nedjelju Božjega milosrđa. Svečanost je glazbeno obogatio katedralni zbor Emanuel i dječji zbor Nepomuk, uz pomoć mužljanskog omladinskog zbora Dominik. *Neka bude ova godina Božjeg milosrđa prilika da učinimo svoj život bogatijim, Bogu miliji, puniji milosrđa*, poručio je u svojoj nadahnutoj propovijedi otac biskup, koji je tumačio i uvjete

za dobivanje potpunog oprost. Na kraju svete mise je uslijedilo čašćenje i okrjepa, kao i podjela spomen-slike s molitvom Svetog oca Franje za Svetu godinu. /**Szöszill Kovács**/

Irig: Nije kraj nego susret

U XXXIII. nedjelju kroz godinu, 15. studenog, slavimo svetu misu u Vrdniku za pokojne iz obitelji **Karačić** uz poruku: *Računati s Božjim dolaskom – Nije kraj, nego susret!* Sutradan, 16. studenog župnik **Blaž Zmaić** nazoči slavi Đurđić u pravoslavnoj obitelji **Ivanić**. Večernju misu toga dana slavili smo za sve pokojne iz obitelji **Zubak**, na kojoj župnik poručuje: *nije od štete da se u našem životu ponekada zaustavimo jer ima maglovitih dana pa nam je potrebno svjetlo koje će nam zasjati, osvijetliti i ogrijati.* Supruga **Ivanka**, rkt., sa svojim sinom i prijateljima prikazala je 20. studenog svetu misu za pokojnog supruga **Ljubomira Radojčića**, pravoslavne vjere. Na kraju mise molili smo za njihova drugog, nastradalog sina **Nikolu**. U subotu, 21. studenog uz spomendan Prikazanja BDM u hramu prikazali smo svetu misu za pokojne **Franju** i **Ivana Majhenšeka** u Irigu. Župnik je navečer nazočio 112. godišnjem koncertu HPKD „Matija Gubec“ iz Rume uz goste HPKD „Tomislav“ iz Golubinaca u Kulturnom centru u Rumi. Svetkovinu Krista Kralja, 22. studenog, slavili smo u tri naša mjesta. Iz župe je prenošena sveta misa putem Radio Marije. U Dobrodolu smo slavili svetu misu za pok. **Šandora Feketea** u prisutnosti njegove kćerke **Magdalene** iz Njemačke. U župi Hrtkovci, slaveći sv. Klementa 23. studenog, župnik s ostalim srijemskim svećenicima suslavi na večernjoj svetoj misi. S posebnom nakanom dala je u Irigu služiti svetu misu **Ljubica Mehandžić** iz Vrdnika, 24. studenog, uz naglasak župnika *da progonstvo i nevolja pripadaju i danas životnoj stvarnosti mnogih kršćana na svijetu.* Na dan sv. Katarine, 25. studenog, dala je također služiti svetu misu za svoju majku **Katu**, uz njen nebeski rođendan. Prvu nedjelju došašća, 29. studenog slavimo u župi a u posebnom ozračju u Vrdniku za pokojnu **Julijanu Seničar**. Na blagdan sv. Andrije započinjemo s

prvom zornicom te duhovnom obnovom za srijemske svećenike u Petrovaradinu, koju je vodio vlč. **Dragan Muharem** s temom *Advent-Eshaton*. Poslijepodne istoga dana ratali smo se s **Ivanom Bognarom** (59). Svečano je pak bilo u Vrdniku na dan naše zaštitnice rudara, sv. Barbare, 4. prosinca. Svetu misu je predslavio urednik *Zvonika* vlč. **Dragan Muharem**, tvrdeći *da kršćani doživljavaju veće i gore progone nego u vrijeme sv. Barbare. Došli smo ovamo kako bismo na primjeru njezina života skupili snage hrabro živjeti svoju vjeru. Ako je ona mogla, možemo i mi!*, zaključio je propovjednik. Suslavili su **prof. dr. Ivica Čatić**, rumski župnik i domaći župnik preč. **Blaž Zmaić**. Nakon svete mise mogla se pogledati izložba slika domaćina kapelice **Zvonka Šarića**, a u kongresnoj dvorani hotela Termal program HPKD „Tomislav“ i ženske pjevačke grupe iz Golubinaca te pjesma srpskog društva „Javor“ iz Vukovara. U ime Pokrajinske vlade prisustvovao je **Miroslav Vasin**, konzul prvog razreda Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Hrvoje Ambreuš** i domaćin Termala, direktor **Zoran Bošnjak**. Za druženje i domjenak svirali su mladi svirači „Matija Gubec“ iz Rume. Drugu nedjelju došašća, 6. prosinca, slavimo u tri naša mjesta. Svetu misu zornicu na dan Bezgrešnog začeca BDM slavili smo za pokojne iz obitelji **Radaković**, a 10. prosinca zornicu služimo za pokojne iz obitelji **Gariža** (nakana **Ilonke Sekulić**). U subotu, 12. prosinca župnik prisustvuje kulturnom programu „700 godina Vrdnika – podsjećanje na prošlost i pogled u budućnost“ u kongresnoj dvorani toplica Termal. Treću nedjelju došašća, 13. prosinca, u posebnom ozračju radosti slavili smo u Vrdniku svetu misu za pokojnu **Anu Tomić**, sestru **Leopoldinu**, **Filipa** i brata **Franca Goršeka** i tetku **Mariju Topić**. Misno slavlje prikazano je i za obitelji **Bizovski** i **Pančiško**. Sve je to bilo u tjednu Caritasa uz pitanje: *Što nam je činiti? Biti svjedok za Onoga koji je veći od mene!*, bio je poziv i odgovor adventskoga vremena.

f. f.

Svetkovina Krista Kralja u Novom Slankamenu

U župi sv. Mihovila, arkanđela u Novom Slankamenu, na svetkovinu **Krista Kralja** na misi zahvalnici zahvalili smo Bogu za nebrojena dobročinstva koja smo primili kroz proteklu godinu.

Dječica su u prikaznoj procesiji nosila i cvijeće, voće i povrće, pšenicu, kukuruz i suncokret... Našle su se tu i školske knjige i alat i gruda zemlje slankame-načke koja nas hrani svake godine i život nam daje. Prinijeli smo Ocu nebeskom i križ, znak njegove beskrajne ljubavi koja se izlila na nas u mucu i smrti njegova sina. Naša je zahvala imala posebnu draž zbog toga što su među nama bili braćni parovi jubilarci, budući da je to bila i nedjelja braćnih jubileja, onih koji slave od 10 do 55 godina zajedničkog života. Dir-

ljivo je bilo čuti njihovu zahvalu kojom su svjedočili ljubav svojoj djeci i drugima. Na kraju euharistije, jubilarci su primili posebnu čestitku-zahvalu od Oca biskupa za svoj jubilej.

vlč. **Borislav Petrović** i **Darko Peka**

Priradio: Dragan Muharem

Papa Franjo otvorio Sveta vrata i proglasio Godinu milosrđa

Papa Franjo otvorio je na blagdan Bezgrešnog začeca Marijina Sveta vrata bazilike sv. Petra u Vatikanu čime je započela Godina milosrđa.

Uoči otvaranja Svetih vrata Papa je služio misu na Trgu sv. Petra kojoj je prisustvovalo oko 50 000 vjernika, a samom činu otvaranja svjedočio je papa emeritus Benedikt XVI.

U govoru koji je papa Franjo uputi prisutnima uoči svečane ceremonije, osvrnuo se na pozdrav koji je arhanđeo Gabriel uputio „začuđenoj mladoj djevojci“: „Zdravo, milosti puna“. „Činimo ovaj čin (otvaranja Svetih vrata, op. a.), toliko jednostavan, a opet sa snažnom simbolikom, u svjetlu Božje riječi koje smo upravo čuli. Te riječi ističu primat milosrđa“.

„Djevica Marija pozvana je da se raduje zbog onoga što je Bog ostvario u njoj. Božja milost ju je obuhvatila te učinila vrijednom postajanja Kristovom Majkom“ rekao je Sveti otac, nastavivši: „Punina milosti može promijeniti ljudska srca i omogućiti im da učine nešto toliko veliko kao što je promjena ljudske povijesti“.

Papa Franjo rekao je kako Bezgrešno začece ukazuje na veličinu Božje ljubavi: „Ne samo da oprašta grijeh, već u Mariji odvrća iskonski grijeh prisutan u svakom čovjeku i ženi koji dolaze na svijet. To je Božja ljubav koja prethodi, očekuje i spašava“.

Reflektirajući se na riječi prvog čitanja iz Knjige postanka, Sveti otac izjavio je kako one „odražavaju naša svakodnevna iskustva“: „Konstantno bivamo iskušavani da padnemo u neposlušnost, neposlušnost koja se očituje u želji da vodimo svoj život bez obaziranja na Božju volju (...) Ali obećani trijumf Kristove ljubavi obuhvaća sve u Očevoj milosti“.

„Proći kroz Sveta vrata znači ponovno otkriti beskrajnu milost Oca koji dočekuje sve i koji osobno idu u susret svakoj osobi“ nastavio je Papa, osvrnuvši se na riječi sv. Augustina: „Koliko lošeg činimo Bogu i njegovoj milosti kada govorimo o grijesima koji bivaju kažnjeni njegovom osudom, prije nego progovorimo o tome kako oni bivaju oprosteni njegovom milošću“.

Sveti otac osvrnuo se i na 50. obljetnicu Drugog vaticanskog koncila nazvavši ga „susretom obilježenim snagom Duha koji je gonio Crkvu da se otpusti iz pličaka gdje se go-

Crkva u Hrvata / Crkva u svijetu

dinama držala zatvorenom u sebe, kako bi mogla ponovo, sa entuzijazmom, krenuti na svoj misionarski put“.

Podsjećamo, Papa je najavio kako će tijekom Godine milosrđa svaki svećenik moći otpustiti grijeh pobačaja, što su donedavno mogli činiti samo biskupi ili svećenici s dozvolom biskupa.

Kako piše Catholic Herald, Sveti otac odlučio je poslati i posebne „misionare milosrđa“ koji će imati moć otpustiti i najteže grijehe koje inače može odrješiti samo Papa, kako piše u posebnom dokumentu za Godinu milosrđa, *Misericordiae Vultus (Lice milosrđa)*. /Bitno.net/

Papa o važnosti „revolucije nježnosti“

Tiskovni ured Svete Stolice objavio je na svojim mrežnim stranicama razgovor pape Franje za tjednik *Credere*, službeno glasilo Jubileja milosrđa.

Sveti Otac najprije je zamoljen da objasni što ga je naglalo da istakne upravo temu milosrđa, koju žurnost u vezi s tim opaža u današnjem svijetu i Crkvi. Očito je da današnji svijet treba milosrđe, treba suosjećanje, odnosno nekoga tko će s njim suosjećati. Naviknuti smo na loše vijesti, na okrutne vijesti i najveće okrutnosti koje vrijeđaju Božje ime i život. Svijet ima potrebu otkriti da je Bog Otac, da postoji milosrđe, da okrutnost nije put, da osuđivanje nije put, jer sama Crkva katkad slijedi tvrdnu liniju, pada u napast da slijedi jedan tvrdi smjer, u napasti je da ističe samo moralne propise, ali koliki ostaju vani, rekao je Papa.

Podsjetio je još jednom na sliku Crkve kao poljske bolnice. To je istina, koliki su samo ranjeni i uništeni! Ranjene treba liječiti, pomagati i ozdravljati, a ne im mjeriti kolesterol. Mislim da je ovo vrijeme milosrđa. Svi smo mi grešnici, svi nosimo neki teret na duši. Osjetio sam da Isus želi otvoriti vrata svog srca, da Otac želi pokazati svoje milosrđe koje je duboko utkano u njegovo biće i zbog toga šalje svoga Duha: da nas pokrene i da nas prodrma. To je godina opraštanja, godina pomirenja. S jedne strane vidimo trgovinu oružjem, proizvodnju oružja koja ubijaju, ubijanje nevinih na najokrutnije moguće načine, izrabljivanje ljudi, maloljetnih, djece: čini se – dopustite mi da upotrijebim taj izraz – sveto-

grđe protiv čovječanstva, jer je čovjek svet, on je slika Boga živoga. Evo, Otac kaže: „Zaustavite se i dođite k meni“. To je ono što vidim u svijetu, istaknuo je Papa.

Iduće pitanje glasilo je: koju je važnost u njegovu svećeničkom i biskupskom životu imalo Božje milosrđe? Ima li neki posebni trenutak u kojem je jasno osjetio Gospodinov milosrdni pogled na njegov život?

Ja sam grešnik, osjećam se grešnikom. Osjećam se kao čovjek kojem je Bog oprostio, Bog me pogledao s milosrđem i oprostio mi, rekao je Papa, dodavši kako i sada čini pogreške i grijehe i da se ispovijeda svakih petnaest ili dvadeset dana. Ispovijedam se zato što imam potrebu osjetiti da je Božje milosrđe još uvijek nada mnom, dodao je. Kao posebni milosni trenutak podsjetio je na događaj od 21. rujna 1953., kada mu je bilo 17 godina. Otišao se ispovijedati u župi kod nepoznatog svećenika. S ispovijedi je, svjedoči Papa, izašao promijenjen, drukčiji. Vratio se kući siguran da se mora posvetiti Gospodinu i taj svećenik kod kojeg se ispovijedao ga je pratio gotovo godinu dana.

Papa je zatim, govoreći o svojem biskupskom geslu „miserando atque eligendo“, čiji bi doslovni prijevod glasilo: „ukazavši milosrđe i izabравši“, rekao da je mnogo godina nakon što je izabrao to geslo otkrio da ga je „Gospodin značčki oblikovao svojim milosrđem“.

Prema Bibliji, glasilo je sljedeće pitanje, mjesto u kojem prebiva Božje milosrđe je utroba, majčina utroba, Boga. Je li Jubilej milosrđa prilika da se ponovno otkrije Božje „majčinstvo“? Postoji li također „više ženski“ aspekt Crkve koji treba valorizirati?

Da, odgovorio je Papa, sam Bog to potvrđuje kada kod Izaije kaže da kada bi se i našla majka koja bi zaboravila svoje dijete „ja tebe neću zaboraviti“. Tu se vidi majčinska dimenzija Boga. Ne razumiju svi značenje riječi „Božje majčinstvo“... zato više volim koristiti izraz nježnost, svojstven mami, Božja nježnost, nježnost proizlazi iz nutrine. Bog je otac i majka, rekao je Papa.

Na novinarevu konstataciju da otkrivanje Boga koji je kadar ganuti se i raznježiti zbog čovjeka može promijeniti naš stav prema braći, Papa je rekao da će nas to dovesti do toga da zauzmemo tolerantniji, strpljiviji, nježniji stav. Sveti Otac poziva na „revoluciju nježnosti“. „Revolucija nježnosti je ono što danas trebamo njegovati kao plod ove godine milosrđa: Božja nježnost prema svakom od nas. Svaki od nas mora reći: ‘nevoljnik sam, ali me Bog voli takvoga kakav jesam; tada i ja moram ljubiti druge na isti način‘, rekao je Papa.

Podsjećajući na glasoviti „Govor na mjesecini“ pape Ivana XXIII., kada je pozvao vjernike da kada dođu kući pomiluju svoju djecu, novinar je konstatirao kako je ta slika postala slika Crkve nježnosti. Kako tema milosrđa može pomoći našim kršćanskim zajednicama da se obrate i obnove, pitao je novinar Papu.

„Kada vidim bolesne, stare, spontano mi dođe da ih pomilujem... Milovanje je čin koji se može dvojako tumačiti, ali to je prva gesta koju čine mama i tata s netom rođenim djetetom, gesta kojom mu poručuju ‘volim te’, ‘ljubim te’, ‘želim da rasteš i napreduješ‘“, rekao je Papa, podsjetivši na kraju kako će svakog petka tijekom Jubileja milosrđa učiniti jednu različitu gestu kojom će svjedočiti Božje milosrđe. /IKA/

Papin pastoralni pohod Africi

Dolazim kao službenik evanđelja navijestiti ljubav Isusa Krista i njegovu poruku pomirenja, praštanja i mira – rekao je Sveti Otac u video-poruci koju je poslao

građanima Kenije, Ugande i Srednjoafričke Republike, uoči pohoda tim državama u sklopu svojeg prvog papinskog putovanja u Afriku, od 25. do 30. studenog.

Nakon ceremonije dobrodošlice, Papa se susreo s kenijskim predsjednikom, predstavnicima vlasti te diplomatskim zborom.

„Dolazim vam navijestiti Krista i njegovu poruku mira i praštanja“, riječi su pape Franje. Napomenuo je da njegov pohod za cilj ima utvrditi katoličku zajednicu u štovanju Boga i svjedočenju evanđelja, koje naučava dostojanstvo svakog čovjeka i zapovijeda nam da otvorimo srce za bližnje, osobito za siromahe i potrebite. Istovremeno – nastavio je Papa – želim susresti ljude u Keniji i Ugandi i sve ih ohrabriti. „Živimo u vremenu kad su vjernici i svi ljudi dobre volje pozvani gajiti međusobno razumijevanje i poštovanje te se međusobno podržavati kao članove jedne ljudske obitelji.“ Istaknuo je kako će mu osobito drago biti susresti mlade, koji su „velika uzdanica“ i „nada koja najviše obećava za napredak te solidarnu i mirnu budućnost.“ /Bitno.net/

Mons. Jure Bogdan imenovan vojnim biskupom u Republici Hrvatskoj

Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe mons. Jurja Jerzerinca, vojnog ordinarija, u skladu s odredbom kanona 401 § 1 Zakonika kanonskoga prava, te je imenovao biskupom – vojnim ordinarijem u Republici Hrvatskoj mons. Juru Bogdana, dosadašnjeg rektora Papinskoga hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, priopćila je 30. studenoga Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Službu rektora preuzeo je 25. siječnja 1997. godine. Slijedom imenovanja za rektora Zavoda sv. Jeronima, papin vikar za rimsku biskupiju kardinal Camillo Ruini imenovao je Bogdana rektorom Hrvatske crkve sv. Jeronima u Rimu. Osim rektorske službe u Zavodu i crkvi, rektor Bogdan u dva mandata obnašao je službu tajnika Udruženja rektora rimskih crkvenih Zavoda i potom u dva mandata službu predsjednika istoga udruženja. Autor je više znanstvenih članaka. Uredio je više knjiga među kojima je najpoznatiji zbornik radova o Zavodu sv. Jeronima u prigodi proslave stote obljetnice suvremenog Zavoda sv. Jeronima (1901.-2001.). Službu rektora obnašao je kroz 19 godina, za vrijeme trojice papa (sv. Ivan Pavao II., Benedikt XVI. i papa Franjo). Svjedok je i aktivni sudionik u Rimu mnogih važnih događaja iz života sveopće Crkve i Crkve u Domovini. Rimski je postulator kauze blaženoga Miroslava Bulešića.

Novi biskup Bogdan je 34. biskup iz reda pitomaca suvremenog Zavoda sv. Jeronima. Vrijeme, dan i mjesto biskupskog ređenja novoimenovanog biskupa mons. Jure Bogdana bit će naknadno objavljeni. /IKA/

Raspored i glavne uloge u godišnjem ciklusu vodenih staništa

Piše: Marko Tucakov

Zima. Stajačice bi trebale biti zamrznute, što vrijedi i za vrlo spore tekućice. Krivaja (i sve doline ispunjene vodom koje joj pripadaju), Čik, Budžak, Kiđoš, Mostonga, banatski vodotoci su rječice, ali ipak ne teku dovoljno brzo da bi vodena struja mogla spriječiti njihovo smrzavanje. Dunav, Tisa, Sava i Tamiš imaju, pak, vrlo brzi tok, i ne tako rijetko, sante leda koje krenu iz gornjih, planinskih ili kanjonskih dijelova njihovih tokova (iz Karpata i Alpa) kod nas, u srednjem ili donjem dijelu toka tih rijeka stvaraju ledene čepove. Svima nam je u sjećanju 2012. godina, kada smo bili svjedoci zamrzavanja desetina kilometara korita svih ovih rijeka. Ipak, sada već svi znamo da zime nisu kao što bi trebale biti, pa snijeg i hladnoće priželjkuju barem na kratko i oni koji su veći ljubitelji ljeta. Zimi vode, ipak, ne miruju, mada bi se tako moglo učiniti. Vrlo je, naprotiv, intenzivno gibanje živoga svijeta iznad i ispod površine, jednako i u obalskoj vegetaciji, ali i na samom ledu. Upečatljivi zimski gosti naših nesmrznutih voda zimi su vodene ptice: gušćarice (patke, guske, labudovi, morski gnjurci, gnjurci, čaplje, vranči). Šarolikost vrsta, i mjestimično vrlo brojna jata, napose ukazuju na to gdje je pticama posebno dobro zimi. Sve ove vrste dolaze nam iz zapadnog Sibira i iz Skandinavije, a naše vode, naročito Dunav, pravi su topli i udobni jug za njih budući da je na mjestima njihova ljetnog boravka život zimi jednostavno nemoguć. Ukoliko pomanjka hrane ili ukoliko se voda zamrzne, budući da se sve ove ptice hrane vodenim životinjama, sele se još južnije. Najznačajnije zimovališta vodenih ptica u cijeloj Panonskoj nizini je dio Dunava u južnom Banatu, od ušća Morave do početka Đerdapskog kanjona, i priobalne močvare. U njima prezimi ponekad i 100.000 vodenih ptica.

Proljeće. Otopljanjem zraka i vode živne i živi svijet u njoj. Ribe se spremaju za mrijest (prva je štika). Nama nevidljivi svijet vodenih kukaca i vegetacije, koja obitava na dnu voda, započinje veliki ciklus biološke produkcije. Neke ptice koje žive u i pokraj vode, kao što je orao štekavac, počinju i gniježđenje već u prosincu, da bi stigle na vrijeme othraniti mladunce i naučiti ih živjeti samostalno. Slično je i s div-

ljom guskom i sivom čapljom. Vode zauzimaju ptice na proljetnoj selidbi koja započinje već u veljači. Treba relativno brzo, izbjegavajući opasnosti, stići na mjesta gdje hrana i mir pružaju sigurnost i izvjesnost koja je potrebna brižnim roditeljima, gniježdu, jajima i mladuncima. Nema vremena za obimna udvaranja ni slična rasipništva. Ptice močvarice, naročito patke i guske, to urade dok se sele na sjever. Proljeće je vrijeme okota mnogih sisavaca vezanih za vodu. Nevjerojatno velik broj sisavaca ima svoje jazbine u obalama naših voda. Sve je češći vodeni sisavac kod nas vidra koja svoj okot smješta unutar jazbine u koju se ulazi često iz vode, ali koja je u sredini suha. Vodena vegetacija „spava“ dosta dugo, i tek se u travnju tršćaci stidljivo počinju zelenjeti. No, i stara trska odlično je i vrlo traženo stanište živoga svijeta. Podvodne biljke ipak za svoj razvoj trebaju topliju vodu, koje u našem podneblju nema prije svibnja.

Ljeto je daleko najružurbaniji period na vodi. Značaj vodene vegetacije se naročito dobro vidi i pokaže za živi svijet u periodu od lipnja do rujna. Podvodna vegetacija pruža vodenim beskralježnjacima zaklon od sunca i obilje hrane, no to znaju i ptice koje se njima hrane. Vodena paša na našim barama i ribnjacima naročito je izdašna na sastojinama lopoča, gdje zelenonoge mlakuše, liske i različite patke, kao i žuta i srebrnasta čaplja prevrću svaki list i, u pokretu, hrane se onim što pronađu ispod. Vodozemci i gmazovi, koji su svoju ikru položili u vodu, ili, kao barska kornjača te bjelouška u rupi na suhim dijelovima obale, sada imaju mladunce, koji prvom prilikom traže zaklon vode. Gni-

jezda ptica su puna mladunaca. Najživlje je u kolonijama vodenih ptica, a to su mjesta gdje je vrlo gusto raspoređen veliki broj gniježda, gdje ptice ne mare za obranu pojedinačnih teritorija, nego svoje snage uključuju u zajedničku obranu na sigurnim mjestima udružene reprodukcije, visoko u krošnjama drveća, duboko u tršćacima ili na žbunju okruženom vodom, te na izoliranim šljunčanim ili pjeskovitim otočićima.

Jesen za životinje na vodi počinje već u srpnju. Naime, već tada neki trstenjaci počinju jesensku selidbu. Kolovoz je već prava jesen. Tada, kako znamo, odjednom nestaju i naše rode. Naime, jesenska selidba, za razliku od proljetne, vrlo je duga (za neke vrste ptica dulja od 4 mjeseca), jer za prelet Mediterana treba skupiti veliku količinu energije u obliku masti. Zato plodove jeseni, velike količine bobica, sjemena i kukaca, vrlo dobro koriste sve vodene ptice. Upečatljivi jesenski prizori su noćenje ogromnog broja čvoraka i lastavica u našim tršćacima, nerijetko i više desetaka tisuća, te njihovi večernji letovi. Za ovako energetske zahtjevno putovanje potrebno je dobro se spremiti, a neka vodena staništa za to pružaju bolje mogućnosti od drugih, pa se velika brojnost ptica na njima zadržava dulje. To su svojevrsni besplatni ptičji supermarketi. Profitiraju na njima i grabljivice: koncentracije ukusnog i lakog plijena su s jeseni jednostavno daleko veće nego ikada tijekom godine, jer su tu, osim odraslih, i neiskusni mladunci. Svi oni, kada se razidu, potroše hranidbene resurse ili ih jesenski lov otjera s naših voda, brzo uplove u zimu. Tko je preživio prethodnu, ima veće šanse da ponovno doživi proljeće.

25. 12. 2015.

Rođenje Gospodinovo – Božić

*Polnočka: Iz 9,1-6; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14;
danja misa: Iz 52,7-10; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18*

Evandelist Luka nam na polnočki progovara Isusovu rođenju. Taj odlučujući trenutak u povijesti spasenja svijeta kao da treba pozadinu velike jednostavnosti: novorođeni Isus umotan u pelene položen je u jaslje. Ono što na nebu naviješta mnoštva anđela, na zemlji se događa u siromaštvu. Priprosti pastiri prvi primaju anđeoski navještaj: *danias vam se rodio Spasitelj*. Da, „nama“ se rodio, za nas, radi našega spasenja. Primimo ga u jednostavnosti srca.

27. 12. 2015.

Sveta Obitelj

Sir 3,2-6.12-14; Kol 3,12-21; Lk 2,41-52

Najvećim kršćanskim blagdanima slavimo trenutke u kojima se „zgnusnula“ povijest spasenja. Današnjim blagdanom, Svetom obitelji, Crkva pred nas stavlja najveći dio Isusova zemaljskog života. Zamislimo tjejk tih trideset godina, sve radosti, sva trpljenja, svagdašnjicu, međusobnu ljubav Marije, Josipa i Isusa. Evandjelja malo govore o tomu. Današnji odlomak svjedoči kako su Marija i Josip pronašli Isusa u hramu kad je imao dvanaest godina. Evo Isusova ključa za svet život u obitelji: *biti u onome što pripada Ocu*. Ako boravimo u kući Očevoj i bavimo se oni što je njegovo, sve ostalo će posljedično biti u redu.

1. 1. 2016.

Marija Bogorodica

Br 6,22-27; Gal 4,4-7; Lk 2,16-21

Svi koji su to čuli divili se tome što su im pripovijedali pastiri. Običan događaj rođenja djeteta skriva veličanstven događaj rođenja Sina Božjega, po kojemu jedna žena postaje Majkom Božjom. Kako je moguće da običnost sadrži tako uzvišenu stvarnost? Božić je dokaz tomu! Isus je obećao: *Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta*. Da bismo toga bili svjesni, trebamo imati oči poput Marije, koja je u ona koja je *pohranjivala sve te događaje i prebiraše ih u svom srcu*. Molimo za takav pogled osjetljive savjesti koja zna prepoznati Isusovu prisutnost među nama. Na taj način u redovitosti našega života bivamo sposobni prepoznati izvanrednost Božje blizine.

3. 1. 2016.

2. nedjelja po Božiću

Sir 24,1-2.8-12; Ef 1,3-6.15-18; Iv 1,1-5.9-14

Svjetlo istinsko... dođe na svijet. Čudo koje se ponavlja svaki dan jest pobjeda svjetla nad tamom. Svi volimo svjetlost, divimo se zori, prožima nas nostalgija pred bojama zalaska sunca... Tolika nas svjetla okružuju, a samo je Isus pravo svjetlo. Jedino on može objasniti i ugrijati svakoga čovjeka. On je sunce koje nije samo iznad nas, nego i u nama, u dubini naših duša. *Pohodi nas mlado sunce s visine* – po njemu i mi poput malih sunca možemo prenositi Njegovo svjetlo i toplinu onima koji su izguljeni u tminama i hladnoći bezdušnog svijeta.

6. 1. 2015.

Bogojavljenje

Iz 60,1-6; Ef 3,2-3. 5-6; Mt 2,1-12

Evo zvijezde. Nestala je u trenutku kad se htjelo tražiti potvrdu i potporu od moćnika koji određuju svoje odluke

samo ljudskom logikom. Sad polaze, kreću se i distanciraju se od logike svijeta i Zvijezda se vraća pokazujući put prema djetetu, da ga prepoznaju među tolikima, jedinog u svojoj jednostavnosti. Iskustvo trojice mudraca je zajedničko svakom čovjeku koji traži Gospodina, čija jedina zvijezda koja ga može voditi odlučujućem susretu jest Duh Sveti, koji nastanjuje naše savjesti, čija svjetlost se gasi tamo gdje biva ugušena logikom pojave, vladanja, uspjeha... Koliki su Herodi od kojih tražimo savjet: revije, televizija, radio, internet, prijatelji, kolege? Ali samo kad smo hrabri da pristupimo u šutnji svoje duše Zvijezda počinje sjati i objavljevati nam bogojavljenku prisutnost Gospodinovu unutar odabira svakidašnjice. Dobro nam došla Zvijezdo!

10. 1. 2015.

Krštenje Gospodinovo

Iz 42,1-4. 6-7; Dj 10,34-38; Lk 3,15-16. 21-22

Krštenjem na Jordanu Isus započinje svoje javno djelovanje. Zbunjuje što poput kakvog grešnika odlazi Ivanu Krstitelju. Uranjajući u Jordan, Isus uranja u krhkost ljudske naravi. Upravo tada se javlja Otac i proglašava ga svojom milinom. Isus se ne izdvaja od grešnika, nego je došao biti s nama. Ovom gestom Isus preuzima naše stanje, našu sudbinu. Po tomu mi postajemo Očevom milinom, unatoč svim našim nedosljednostima i slabostima. Budimo svjesni da smo Očeva milina. On je i u nas položio zalag nade za ovaj svijet.

17. 1. 2016.

2. nedjelja kroz godinu

Iz 62,1-5; 1 Kor 12,4-11; Iv 2,1-12

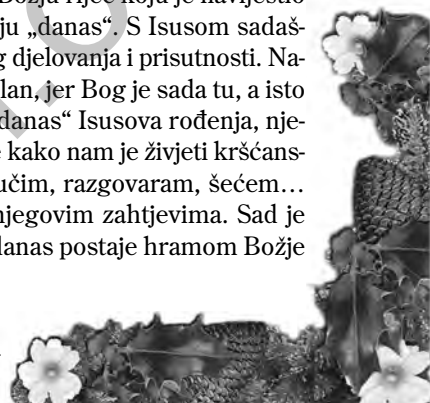
Vina nemaju. Da, nemamo više vina. Frenetični život troši nas bez milosti, gurajući nas u proturječja pa lako zaboravljamo dobre nakane, a na koncu nam ostaje osjećaj gorčine. Iako je naš život bar u nakani kršćanski, i mi letimo tračnicama mentaliteta svijeta a Boga otpovijamo u kutak pospane i rastresene molitve prije nego li nas svlada san. Da, nemamo više vina. Nedostaje nam radosno iskustvo providonosne prisutnosti Božje, po kojoj naš život poprima vedrinu i radost. Dopustimo da životvorna Riječ dotakne posude naše nečistoće, te da nam preobrazi život u geste pažnje i služenja potrebitima. Dopushtajmo da Isus promijeni vodu našeg života u vino. Recimo mu Marijinom jednostavnošću: nemamo više vina.

24. 1. 2015.

3. nedjelja kroz godinu

Neh 8,2-4. 5-6. 8-10; 1 Kor 12,12-30; Lk 1,1-4. 4,14-21

Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima. Isus naviješta početak svog javnog djelovanja i izlaže svoj mesijanski program ostvarujući Božju riječ koju je navijestio prorok Izaija. To podcrtava riječju „danas“. S Isusom sadašnji trenutak postaje mjesto Božjeg djelovanja i prisutnosti. Navještaj iz prošlosti pada u drugi plan, jer Bog je sada tu, a isto se događa budućnošću. „Sad“ i „danas“ Isusova rođenja, njegove muke i uskrsnuća, određuje kako nam je živjeti kršćanski. Da, upravo sada dok radim, učim, razgovaram, šećem... pozvan sam živjeti Evandjelje s njegovim zahtjevima. Sad je moja odluka za Isusa, jer i moje danas postaje hramom Božje prisutnosti.

31. prosinca

Sveta Kolumba

(+ oko 272.)

● Kneževska kći ● mučenica ●
● zaštitnica od očnih bolesti i od dugotrajne kiše ●

Ime Kolumba znači golubica. Sveta Kolumba se najviše štuje u francuskom gradu Sensu. Prema legendi bila je kneževska kći. Odbila je ponudu cara Aureliana da se uda za njegova sina. Zato je morala pretrpjeti mučeništvo. Dok je prije smaknuća bila u tamnici, neki ju je čovjek htio silovati. Kolumbu je tada spasila medvjedica. Vatra lomače, koja je za nju pripravljena, nije joj naudila. Onda su joj njezini mučitelji okovanoj željeznom kukom kidali tijelo, da bi joj na koncu odrubili glavu. Kolumbino štovanje se proširilo daleko od njezinog rodnog grada, štovali su je već u 6. stoljeću. U 7. stoljeću je nad njezinim grobom podignuta bazilika i nadgrobni spomenik. Pokraj bazilike je podignut samostan svete Kolumbe koji je zajedno s njezinim relikvijama uništen 1792. godine.

Umjetnici je prikazuju kao okrunjenu i lancima okovanu djevojku s medvjecom ili s knjigom ili s paunovim perom ili s anđelom ili s golubicom.

Kolumba pomaže kod bolesti očiju i kad udare velike kiše. Crkva svete Kolumbe u Kölnu je razorena za vrijeme Drugoga svjetskog rata, a bila je najbogatija i najljepša crkva u gradu. U Portugalu više mjesta nosi njezino ime: Santa Comba.

Božić svete Male Terezije

(* 2. siječnja 1873. + 20. rujna 1897.)

Kad je Isus postao slab, Tereziju je učinio jakom i hrabrom

O Božiću 1886. godine ovako piše trinaestogodišnja Terezija u svojoj autobiografiji *Povijest jedne duše*.

„Ne znam kako sam se uljuljavala u slatku nadu da ću ući u Karmel, a bila sam još u povojima djetinjstva!... Trebalo je da dragi Bog učini malo čudo da bih ja postala velika u jedan čas, i to je čudo učinio na nezaboravni dan Božića. Te je sjajne noći koja obasjava slatkoću Presvetog Trojstva, Isus, slatko Djetešce od jednoga sata, pretvorio noć moje duše u bujicu svjetla... Te noći kad je htio da postane slab i da trpi za moju ljubav, On me je učinio jakom i hrabrom, naoružao me svojim oružjem, i poslije te blagoslovljene noći nisam nijednom bila poražena u boju, nego sam naprotiv išla od pobjede do pobjede i počela, da tako kažem, „stupati putem diva“... (Ps 18,5)! Izvor mojih suza je presahnuo i otada se samo rijetko i teško otvarao; tako se obistinila ona riječ koja mi je bila rečena: „Ti toliko plačeš u djetinjstvu da poslije više nećeš imati suza da ih liješ“... Bilo je to 25. prosinca 1886. Tad sam primila milost da izađem iz djetinjstva. Riječju, milost potpunog obraćenja.

Božićni darovi u cipeli

Vratili smo se s ponoćke gdje sam imala sreću primiti Boga jakoga i moćnoga. Stigavši u Buissonnets, veselila sam se što ću naći svoje cipele u kaminu. Taj nam je stari običaj donosio toliko veselja u doba našega djetinjstva da je Celina htjela i dalje postupati sa mnom kao s malim djetetom jer sam bila najmanja u obitelji... Tata je rado gledao moju sreću, slušao moje uzvike radosti kad bih izvukla koje iznenađenje iz začaranih cipela, i radost moga ljubljenoga kralja (*tako je zvala oca*) još bi mnogo povećavala moju sreću. Ali Isus, hoteci mi pokazati da se moram osloboditi svojih djetinjih pogrešaka,

oduzeo mi je i te nedužne radosti. Dopustio je da se tata, umoran od ponoćke, ozlovolji vidjevši moje cipele u kaminu i da rekne riječi koje su mi se zasjekle u srce: „Napokon sreća, da je to posljednja godina!“ Ja se tada uspnem stubama da odložim šešir, a Celina, poznavajući moju osjetljivost i vidjevši sjajne suze u molim očima, htjede također zaplakati, jer me je veoma voljela i razumjela moju tugu. Ona mi reče: „Terezijo, nemoj silaziti dolje, bit će ti vrlo teško ako odmah pogledaš u svoje cipele. Ali Terezija nije više bila ista. Isus je promijenio njezino srce! Zadržavajući suze, siđem brzo dolje, i susprežući otkucaje srca, uzmem svoje cipele, stavim ih pred tatu i veselo izvadim sve darove pokazujući se sretna kao kakva kraljica. Tata se smijao. Postao je ponovno radostan, a Celini je bilo kao da sanja... Na sreću, to je bila slatka stvarnost. Mala Terezija našla je ponovno duševnu jakost koju je izgubila u dobi od četiri i pol godine, i imala ju je sačuvati zauvijek!

Božić kad je ljubav ušla u Terezijino srce

U toj svijetloj noći započe treće razdoblje moga života, najljepše od svih, puno nebeskih milosti... U jednom je času Isus izvršio djelo koje ja nisam mogla izvršiti u deset godina. Isus ga je izvršio zadovoljavajući se mojom dobrom voljom koje mi nikada nije nedostajalo. Mogla sam mu reći poput njegovih apostola: „Gospodine, svu sam noć lovila a nisam ništa uhvatila“ (Lk 5,5). Još milosrdniji prema meni nego prema svojim učenicima, Isus sam uze mrežu, baci je i izvuče je punu riba... On učini mene ribarom duša. Osjetih veliku želju da radim na obraćenju grješnika, želju koju nikada prije nisam osjetila tako živo... Osjetih, jednom riječju, kako ljubav ulazi u moje srce. Osjetih potrebu zaboraviti sebe kako bih sijala veselje. I od tada sam bila sretna.“ (*Povijest jedne duše*, Zagreb, 1975., str. 93-94)

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Strpljivost (9)

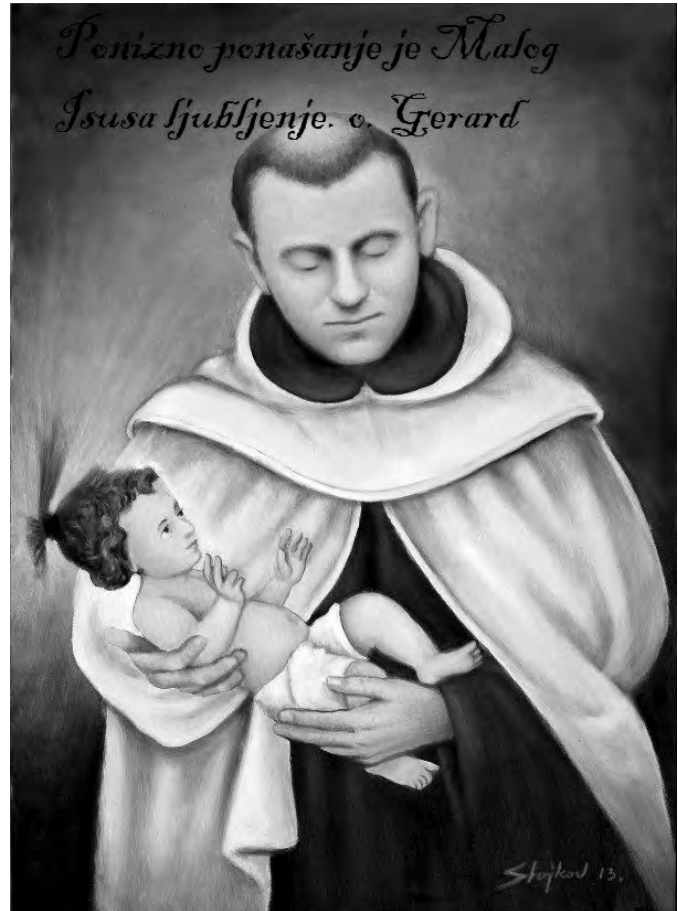
Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Tko se uzruja i žalosti, daleko je od savršenosti.¹ Nagnućima moram umrit, pa ću savršen bit. Samo nagnuće ukrade nam sriće.²

Sluga Božji otac Gerard Tomo Stantić nije pisao studije sustavne duhovnosti. On je jednostavno slijedio put savršenosti svete Terezije Avilske, svoje duhovne učiteljice i obnoviteljice karmelskoga reda, koja uči da je za unutarnju molitvu razmatranja potrebna čistoća srca, ljubav prema Bogu i bližnjemu, ne navezanost na zemaljske stvari i duboka poniznost. To je bila njegova polazišna točka na putu prema savršenosti. Najprije se trsio svakodnevno obavljati dvosatno razmatranje, odnosno intimni razgovor s Isusom i slušati njegov savjet kako napredovati na putu savršenosti. Bio je svjestan svojih pozitivnih unutarnjih nagnuća koja su ga vodila k Isusu, onome što je Božje i to prenositi dušama. Bio je svjestan i svojih zlih nagnuća koje baštini po istočnom grijehu. I on je, poput sv. Pavla, bio svjestan zakona u sebi koji ga vodi k dobru i u isto vrijeme zakona koji ga potiče na zlo. Osjećao je svu bijedu i jad čovjeka grešnika, i vapio je: *Tko će me izbaviti iz ovoga tijela smrtonosnoga? Hvala Bogu po Isusu Kristu Gospodinu našem!* (Rim 7,24-25).

Riječ Božju, o kojoj je razmatrao i u kontemplaciji dopustio da u njemu dozrijeva, sricao je u kratke i jezgrovite izreke, u kojima svaka riječ ima svoje duboko značenje. O njima se može satima razmatrati. *Tko se uzruja i žalosti, daleko je od savršenosti. Nagnućima moram umrit, pa ću savršen bit. Samo nagnuće ukrade nam sriće.* Tri kratke rečenice ali bremenite. Živimo u društvu, obiteljima, zajednicama, većim ili manjima. Nikada nećemo postići savršenost u bilo kojoj kreposti, ako nemamo onih koji nas izazivaju i često puta dovode do uzrujanosti i žalosti. Otac Gerard nam preporuča da uvijek mislimo na prisutnost Isusa i Marije u našem životu i da vjerujemo da ćemo savladati žalost i uzrujanost: *Nestaje svaka uzrujanost gdi je vira u Vašu prisutnost, Isuse i Marijo! Naša sabranost: Vaša prisutnost. Ne može nam se ništa dogoditi dokle ne pristanemo na Vas misliti, Isuse, Marijo!*³

Služeći se naukom sv. Ivana od Križa, otac Gerard se želi osloboditi zlih nagnuća: *Puni smo neprijatelja, a to su naša ositila. Lik je sebe zataja i sablja čvrsta odluka.*⁴ To je naporna borba, ali se ona upornošću može postići, jer kad sam prazan, tj. kada sama oslobođen od nagnuća, od primjesa oholosti, onda sam sposoban da me Bog napuni i nakiti.⁵ Dakle, *Ništa bez Isusa, sve s Isusom i za Isusa.*⁶ To znači da se naša zla nagnuća ne mogu odstraniti bez milosti Isusa Krista. Jedino Bog može postaviti granicu zlu u nagnućima, što je posljedica istočnoga grijeha. Bog po svome Utjelovljenome Sinu Isusu liječi čovjeka koji mu se obraća putem vjere, ufanja i ljubavi, kako bi se oslobodio toga zla. Otac Gerard ističe da je Bog tu granicu postavio po Isusu Kristu *Novom Adamu*, čijom otkupiteljskom snagom treba surađivati kako bismo se oslobodili zlih nagnuća i otvorili ljubavi Božjoj. Dakle, nag-

nućima moram umrit, pa ću savršen bit. Samo nagnuće ukrade nam sriće! Utjelovljenje Sina Božjega za oca Gerarda je nešto neizmjerljivo veliko: *Isus je čovjekom postao, a ne anđelom, ni jedno od anđela izvrsnije stvorenje, nego baš čovjekom... Pa čuj, čovječe! Bog svemogući čovjekom postaje, to je takvo poniženje, takva ljubav... Isus ne želi drugo kada ti nešto nedostaje, nego da na njegovu poniznost pomisliš, da se ponižiš i strpljiv budeš!*⁷ U ovim navodima otac Gerard naglašava da je Isus po Utjelovljenju postao malen i ponizan iz ljubavi prema čovjeku. Po Utjelovljenju čovjek dobiva svoje dostojanstvo i veličinu. Gerardove riječi *malen postao*, ključne su riječi za razumijevanje Gerardova *Malenog Isusa*. On te riječi potkrepljuje s Pavlovom poslanicom Filipljanima 2,6-8. Kristovo Utjelovljenje je središnje otajstvo našega spasenja. Gerard je poput sv. Ivana od Križa doživljavao duhovno ushićenje na Blagovijest i na Božić, kada je vjernicima propovijedao i zaplesao noseći Malog Isusa u jaslucama s redovnicima iz kora u blagovaonicu. On, Isus, uništava naša zla nagnuća kako bismo bili čisti i pripravnici za sjedinjenje s Njime. *Naše je ogledalo ili Mali Isus u štali, ili Isus na križu propet. Sunce nas grije, ali propeti Isus na junačku smrt upućuje; takva smrt je život.*⁸

¹ Biser misli, 004518.

² Isto, 004518.

³ Theologia pastoralis, 002776.

⁴ Isto, 003280.

⁵ Isto, 002868.

⁶ Blago duše, 008319.

⁷ Duhovne vježbe, 004848-004849.

⁸ Blago duše, 008386.

Svjedok vjere u svijetu politike i diplomacije

Razgovarala: Katarina Čeliković

Velimir Pleša je novoimenovani generalni konzul Republike Hrvatske u Srbiji sa sjedištem u Subotici. Rođen je 30. svibnja 1956. u Čakovcu (Hrvatska). Završio je Pravni fakultet u Zagrebu (VSS – diplomirani pravnik).

Na mjesto generalnog konzula u Subotici došao je iz Mostara gdje je od 2008. do 2015. godine obnašao dužnost generalnog konzula RH u Bosni i Hercegovini. Od 2000. do 2008. godine je bio zastupnik u Hrvatskom saboru. U to vrijeme bio je i predstavnik u Parlamentarnoj Skupštini NATO-a i Skupštini zapadnoeuropskog vijeća u Parizu.

Zvonik: Poštovani gđine Pleša, kao konzula upoznali smo Vas na grablju i potom u crkvi prigodom obilježavanja 100. godišnjice smrti svećenika Paje Kujundžića. Sada Vas često viđamo na misama zornicama u crkvama, a sve to nama vjernicima ulijeva dodatnu nadu da netko tko se bavi „visokom“ politikom i diplomacijom može biti aktivni vjernik. Jeste li imali u životu problema zbog svojega svjetonazora?

□ Jesam, ali u neko vrijeme i doba koja su, Bogu hvala, bespovratno iza nas. Bilo je to u vrijeme mog gimnazijskog školovanja (početkom sedamdesetih godina), kad sam na određen način u toj okolini i zbog jasnog i glasnog mladenački iskazivanog nacionalnog ponosa Hrvata, djeteta domobranskog časnika bio pred isključenjem iz škole. I još jednom, koliko mogu iz sadašnje perspektive sagledati, u vrijeme nakon završenog fakulteta kada se zaista samo zbog svjetonazora nisam mogao ni na koji način zaposliti (čak niti volontirati) u pravosuđu.

Zvonik: Što je to posao konzula i kako ga doživljavate?

□ Biti generalni konzul najprije je privilegija i čast. Jer predstavljati svoju zemlju u stranoj državi vrhunski je doseg nekoga tko radi u službi države. A biti generalni konzul u sredini gdje je tvoj narod nazočan u većem broju i kao nacionalna manjina posebno je pružena čast. Čast koja jednostavno svakodnevno „tjera“ biti ministrantom. Ministrantom koji je pozvan služiti na dobro svih koji ovdje žive. Priznat ćete da je to preveliki Božji dar.

Zvonik: U Suboticu ste došli nakon Mostara. Iako ste ovdje kratko, primjećujete li razliku u duhovnom životu Hrvata u Bosni i Hercegovini i Vojvodini?

□ Odgovor o tome treba gledati kroz to što smatramo duhovnim životom. Ja osobno duhovni život doživljam kao život u Kristu i s Kristom. To je život u Duhu Svetom, u Crkvi Božjoj uz pomoć svetih sakramenata i živeći kreposno. Živimo ga slobodno i odgovorno pred Bogom i ljudima.

Kad ga gledam tim očima, jedina je razlika samo u kvantiteti, broju vjernika, onih koji dolaze na Svetu misu.

Zvonik: Možete li nam opisati obitelj iz koje dolazite i kako je tekao Vaš duhovni rast? Nedavno sam slušala razgovor s Vama na Radio postaji Mir Međugorje u kojem ste rekli kako Vam je „nešto puklo u glavi“. Što se to dogodilo Vama kao vjerniku?

□ Rođen sam u tradicionalnoj katoličkoj obitelji. Napominjem tradicionalnoj, podrazumijevajući tu zaista tradiciju odlaska na svete mise najčešće samo u vrijeme Božića i Uskrsa. Osnove vjere usadila mi je baka, koja je svom unuku, jedincu bez braće i sestara, pružila ono što djeca vole. Kratke molitve, molitvu Oče naš, Anđeo Gospodnji, Zdravo Marijo... Pravi rast u vjeri, u duhu počinje u gimnazijsko doba, u vrijeme mojeg povezivanja sa Sanjom, mojom suprugom, kroz čiju sam obitelj i obiteljsku molitvu spoznao veličinu i dobrotu Božju. Rastući tako kroz zajednički život dragi nam je Bog dao prigodu živjeti u njegovoj dobroti, a „nešto me puklo po glavi“ i pokazalo mi vjeru u svoj njezinoj veličini kada smo živjeli u Međugorju. U Gospinoj blizini koja nam je svakoga dana svjedočila svoju ljubav.

Zvonik: Opišite nam Vašu obitelj i recite jeste li uspjeli na svoju djecu prenijeti vjeru...

□ Uz Sanju i mene naša su djeca, naš ponos, Ana i Mislav, njihovi supružnici Tomislav i Ivana, te oni najmanji Lucija i Toma Šimun, naši unuci.

Sv. Josemaria Escrivá jednom je savjetovao skupinu roditelja: „Ne skrivajte svoju pobožnost. Ponašajte se častno. Ona će tada naučiti i vaša djeca bit će kruna i radost vaše zrele dobi i starosti.“

Kao roditelji, mi smo željeli iskoristiti svaku priliku kako bismo utisnuli pečat vjere na dragocjene duše naše djece. Iskreno, ovdje je najvažniju ulogu odigrala Sanja, kao majka, kao žena. Hvala Bogu, uspjeli smo na djecu prenijeti vjeru.

Neka nam Sveta Obitelj bude putokaz kad se čini da puta nema!

Zvonik: U crkvi se mnogo govori o obitelji koja u sekularnom svijetu sve manje vrijedi. Možemo li s optimizmom gledati na kršćansku obitelj u budućnosti?

□ Razmišljajući o svojoj budućnosti, Crkva se još na Drugom vatikanskom saboru okrenula obitelji. Od tada se o obitelji priča kao kućnoj crkvi. Obitelj, kao i Crkva, mora biti svjesna da je njezin zadatak odgoj za sutra, a ne za danas ili, još gore, za jučer, koje je nepovratno prohujalo. Zadatak roditelja u tom smislu očituje se u svojoj roditeljskoj i vjerničkoj spontanosti. Oni trebaju biti suradnici Crkve. To će se ostvariti ako roditelji postanu prijatelji svojoj djeci; ako djeca uvijek mogu otvoriti svoja srca s povjerenjem svojim roditeljima kada bilo kakva nevolja iskrsne. Neka nam Sveta Obitelj bude putokaz kad se čini da puta nema! Neka nam bude smisao kad se stvari čine besmislenima! Neka nam bude nada kad se čini da je očaj prevladao! Neka nam bude svjetlo ako nam se učini da je tama jača! Ako bude tako, optimizam je realan.

Zvonik: Iako smo u vremenu došašća, u kojem tako željno svi očekujemo rođenje Malog Isusa, vrijeme križeva nas prati kroz život. Kako Vi gledate na križ, na poteškoće i kako ih rješavati?

□ Danas govoriti o kršćanstvu, o nasljedovanju Isusa, bez prihvaćanja križa je nezamislivo. Križ stoji pred nama kao izbor i stvarnost kršćanske pripadnosti. Isus svojim učenicima jasno kaže: *Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom* (Mt 16,24).

Ako pogledamo širu sliku, svugdje u svijetu javlja se pitanje trpljenja, muke, križa – kako se nositi s njima. Što pomišljamo kada pogledamo na križ, na raspetoga Isusa? S prednje strane vidimo Raspetoga, trnjem okrunjena čovjeka. Ali „zadnja“ strana prikazuje drugačijeg Isusa – Uskrsloga, proslavljenoga, koji nas zagovara kod Oca. I naši križevi imaju prednju i zadnju stranu. Kad susretnemo životni križ, pred njim nas hvata strah. U tom trenutku ne možemo spoznati kojem dobru on može poslužiti i kako iz križa može uslijediti Božji blagoslov.

Ali naš križ ima i zadnju stranu. Ako prihvatimo križ, prihvaćamo i Isusa. On je uskrsnuće. Po njemu onda dolazimo do Božje blizine, Njegove ljubavi, Njegove snage... Tada nasljeđujemo Život pun mira i unutaršnjeg zadovoljstva, kojega grije snaga ljubavi, unutarnju radost i vedrinu srca. To je život s Bogom i uz Boga. Isus nas zove u našem srcu: „Dođi k meni! Ostani uz mene! Pouzdaj se u mene! Slijedi me kako bi uvijek ostao u ljubavi, u svjetlu i u Božjoj blizini.“

Ako se kršćani, osnaženi molitvom i dobrim obrazovanjem, djelatno uključe u oblikovanje Europe, tada Europa uistinu ima priliku za sretnu budućnost.

Zvonik: Križ je, čini se, izgubio svoje mjesto u Europi. Trebamo li se bojati za Europu, za vrijednosti koje je baštinila od kršćanstva? Kolika je naša odgovornost u tome?

□ Europu je nemoguće razumjeti bez njenih kršćanskih korijena, duboko utkanih u našu civilizaciju. Nemoguće je ne vidjeti u kolikoj su mjeri oblikovali svakodnevni život u raznim dijelovima zapadnog svijeta, od katoličkih Francuske i Italije, do radišnog i štedljivog, racionalnog protestantskog sjevera Europe. Robert Schuman, uz Konrada Adenauera i Alcidea de Gasperija, jedan od utemeljitelja europskog zajedništva, bio je praktični katolik, čiji je cilj bio živjeti svoj poziv svetosti usred svijeta bez obzira na okolnosti. Njegova odanost

Crkvi, papama i naučavanju Crkve prožimala je njegovo cijelo biće. On utjelovljuje koncepciju čovjeka, kao što je on sam i bio. Čovjek skromnosti, iskrenosti, upornosti, poniznosti i izravnosti, prožet katoličkom vjerom. U duhu Ivana Pavla II. koji je u Novoj evangelizaciji Europe vidio temelj budućega jedinstva čitava kontinenta i ako se kršćani, osnaženi molitvom i dobrim obrazovanjem, djelatno uključe u oblikovanje Europe, tada Europa uistinu ima priliku za sretnu budućnost.

Zvonik: Papa Franjo je papa novoga doba – iskrenost, istinoljubivost, hrabrost, ali i poniznost neki su atributi kojima ga možemo opisati. Kako ga Vi doživljavate?

□ Kao papu koji je već svojim prvim riječima „Fratelli e sorelle, buonasera“ („Braćo i sestre, dobra večer“) jasno dao prepoznati kako se nešto promijenilo, kako nešto nije kao prije. Njegove prve riječi i nastup izraz su njegove velike jednostavnosti. Upravo je ta jednostavnost jedan od razloga zašto ga mnoštvo ljudi s oduševljenjem prihvaća. Kao papu koji je izborom imena Franjo papinstvo i siromaštvo asiškoga sveca spojio u jedno. Papu koji govori kratko

i jednostavno o tome kako „čovjek bira između tame i svjetla“. Poziva nas da se bez straha obratimo Bogu. Kao papu koji je zahtjevan, koji je u dvije godine pokazao da je papa kojega nije moguće kategorizirati. Jer on zagovara istinski dijalog s drugim kulturama, ali i apsolutnu pokornost Crkvi. Srdačnog s običnim pukom, ponekad ciničnog prema kleru... Papu koji ne prestaje raditi od jutra do večeri. Zato je papa Franjo mnogima enigma i ne znaju što od nje mogu očekivati. No ono što znamo je to da su mu misija zauzeti vjernici i vrlo nam često svojim jednostavnim stilom govori da živimo svoju vjeru, da nam vjera ne bude neki zgodni privjesak ili ukras. Pritom poručuje nama katolicima da doista živimo svoju vjeru. „Nemojte govoriti ‘Ja sam kršćanin’, a živjeti kao pogani“, kazao je na blagdan sv. Stjepana 2014. godine. Bilo bi dobro da se svi mi zapitamo slušamo li i pratimo Papine riječi?

Zvonik: Ovih je dana papa Franjo otvorio Godinu milosrđa. Hoćemo li kao kršćani moći odgovoriti na Papinu ponudu – u vremenu kada svi trčimo za poslom, zaradom... Što znači da nas biti milosrdan?

Intervju

□ Biti milosrdan – imati milo srce, znači davati drugome. I to davati ono što mu po pravdi možda nismo dužni dati, ali ipak to činimo. Na jednom je mjestu Isus rekao: *Idite i naučite što znači više volim milosrđe nego žrtvu* (Mt 9,13).

Biti milosrdan svakako je biti i otvoren drugome, ponizan i krotak, te dopuštati da drugi bude svoj – ono što jest. Milosrdan drugome uvijek čini dobro i samo dobro.

Biti milosrdan još znači biti ljubazan, susretljiv, prijazan, dobrotiv, ne biti brz na stavljanju negativne etikete na nekoga. To znači biti prema drugome onakav kakav je dobar Bog prema meni.

Biti milosrdan – imati milo srce, znači davati drugome. I to davati ono što mu po pravdi možda nismo dužni dati, ali ipak to činimo... To znači biti prema drugome onakav kakav je dobar Bog prema meni.

Zvonik: Molitva. Što Vam ona znači?

□ Molitva je razgovor s Bogom. Ako želim biti prijatelj s Bogom, onda ću lijepo razgovarati s njime i to svaki dan, zato što se s pravim prijateljem čujem svaki dan, a Bog je, u konačnici, moj najbolji Prijatelj!

Molitva je radosni susret s Bogom koji me neizmerno voli i uvijek ima vremena za mene i za moje brige. Molitva poziva da se s Njim nađem u zajedništvu. Ona je najbliskiji susret i razgovor čovjeka s Bogom.

Zvonik: Majka Marija – Isusova Majka. U Međugorju ste imali posebno iskustvo. Možete li ga podijeliti s nama?

□ Međugorje je blagoslov, utjeha i radost. U Međugorju s Gospom, s našom Mamom, nebo se spušta na zemlju, pa tako svaki vjernik ispunjen Duhom Svetim i Marijinim krepostima postaje komadićem Neba na zemlji. To je mjesto gdje nas Marija upozorava da ne zaboravimo da je ona s nama. Marijina nazočnost i ljubav, kojom nas sve ljubi, daje nam sigurnost, pomaže oslobađanju od straha. Gospa želi da nas se prepoznaje po ljubavi, uči nas ljubiti Isusa iznad svega, ljubiti Crkvu. Međugorje uči da uvijek kad „poželimo“ suditi, odmah uzmemo krunicu i molimo, jer suditi znači činiti zlo samome sebi i svima

oko sebe. Međugorje je jedino mjesto na svijetu, gdje možete vidjeti muškarca kako prolazi ulicom i glasno moli krunicu.

Mir... Mir... Mir... riječi su koje odzvanjaju s hercegovačkoga krša. I pozivaju na post, molitvu, obraćenje.

Zvonik: Možete li nam reći je li neki svetac ili svećica ostavio poseban trag u Vašem životu?

□ Sveti Nikola, najdraži među djecom, kad sam bio mali, zatim omiljeni svetac u hrvatskom narodu sveti Ante, te možda najdostojniji da poslije Marije bude najsvetiji, sv. Josip. Kao što je vidljivo, svi su ovi sveci oni koji su na određeni način vezani uz djecu. Što samo pokazuje kako sam vjerojatno i ja ostao jedno veliko dijete.

Zvonik: Uloga crkve i svećenika u životu naroda...

□ Ta je uloga neizmjenjiva, jer dok na svijetu bude ojađenih s bilo kojeg razloga, željnih utjehe i pomoći koju pruža svećenik, dok bude grešnika željnih oprostjenja, koje im u ime Kristovo daje svećenik, dok bude onih koji gladuju za Bogom i Božjom istinom i koji žele postići vječni život u Božjem kraljevstvu, dok bude ljudi koji čeznu za takvim stvarnostima, treba i svećenika i crkve, a to znači do konca svijeta, dok čovjek bude živio na ovoj zemlji. Čovjek čezne za nepomučenom srećom, istinskom ljubavlju i trajnim životom. Zato je svećenik potreban i u ovo naše vrijeme i bit će do konca svijeta.

Latinska mudrost kaže: *Nemo dat, quod non habet!* Nitko ne može dati ono što i sam nema. Potrebno je da svećenik bude čovjek Božji, čovjek vjere i molitve. Treba biti kao pastir koji je vođa povjerenog naroda, kojega brani od grijeha i stranputica, hrani Božjom riječju i Božjim kruhom, ali treba biti i učitelj. Njegova odgovorna dužnost jest naviještanje cjelokupne evanđeoske poruke svim ljudima.

Želim svima biti jednako bliz i na raspolaganju, jednako tako očekujući i vašu pomoć u poslu, koji nam prema cilju kojem idete treba biti zajednički.

Zvonik: Iako na kraju razgovora, ali ne manje važno, pitanje se nameće samo po sebi – Hrvati u Srbiji su nacionalna manjina koja ima sve manje pri-

padnika i nalazi se svakodnevno pred velikim izazovima. Kako vidite svoju ulogu generalnog konzula u ne baš lakim političkim i društvenim okolnostima?

□ Vratiti ću se na početak razgovora i ponoviti. Prije svega kao onoga koji služi. I svojoj državi, i Hrvatima ovdje u Srbiji, odnosno ponajprije Vojvodini, gdje se proteže jurisdikcija generalnog konzulata Subotica. Pri tome ne radeći nikakvu razliku između bilo kojeg pojedinca, grupe, društva... ne dajući nikome pravo ekskluzivnosti u zastupanju, ili predstavljanju hrvatske nacionalne manjine. Želim svima biti jednako bliz i na raspolaganju, jednako tako očekujući i vašu pomoć u poslu, koji nam prema cilju kojem idete treba biti zajednički.

Zvonik: Božić već osjećamo i želimo u svojim srcima i domovima. Kako ga Vi dočekujete i čemu se najviše radujete?

□ Dočekujem ga kao vrijeme kada bismo trebali širiti oko sebe, razlijevati dobro i dobroga Boga preko Djeteta iz Betlehema. Radujem se miru, ljubavi, radosti života, svojim unucima, svojoj djeci. Radujem se tome što ću zajedno s mojom Sanjom dočekati ovaj Božić ovdje na sjeveru Bačke, s vama, dragim Hrvatima. Želim da nas rođenje Maloga Isusa i slavlje njegova rođenja spaja u zajedništvu i međusobnom razumijevanju i ljubavi.

Zvonik: Hvala Vam na svjedočenju, na prisutnosti među našim ljudima. Bog blagoslovio sav Vaš rad na korist onih kojima ste poslani!

Betlehemi Subotičke biskupije

Priredio: dr. sc. Ivica Ivanković Radak

Jedna od najljepših uspomena iz djetinjstva za svakog vjernika zasigurno je božićno raspoloženje, ambijent i ugođaj vezani za taj blagdan. Među uspomenama značajno mjesto zauzima Betlehem u crkvi. Kako vrijeme odmiče, ove uspomene postaju sve intimnije. Najviše nas sjeća se kako smo s mamom (majkom) ili bakom stajali pred Betlehemom. Ona je pričala, a mi smo uživali u onome što smo vidjeli. Kratka molitva ispred Betlehema bila je samo prividno molitva jer nam je pozornost odvlačilo nešto drugo. Tako je Betlehem postao dio našeg duhovnog života, sjajnog dijela naše mladosti – da bi se kao odrasle osobe – s poštovanjem i ljubavlju prisjećali lijepih uspomena – i to sve predali našoj djeci. Ovako evocira uspomene na Betlehem prof. dr. Géza Czékus.

Betlehem nas čeka iz godine u godinu na svom starom mjestu. Ipak, dolazeći na polnočku ili na božićnu svetu Misu, jedva čekamo da ga vidimo. Što znamo, međutim, o Betlehemima u našoj Biskupiji?

Prof. dr. Géza Czékus nedavno je završio obuhvatno istraživanje o Betlehemima Subotičke Biskupije, koje je objavljeno u knjizi *A Szabadkai Egyházmegye templomi betlehemei* (ÚE, MTTK, Szabadka, 2013.). On nam je ustupio neke dijelove iz spomenutog istraživanja i knjige, na čemu mu toplo zahvaljujemo.

Ridica – najverovatnije najstariji Betlehem. Figure su dvodimenzionalne, od isječene daske (2012.)

kotvorina, dio naše etnološke povijesti i sadašnjosti. Ni u prvom, ni u drugom slučaju ni riječi o Bogici!

I postoje betlehemi umjetničke vrijednosti. Ne smije se gubiti iz vida ni ta činjenica da se o betlehemima ne vodi „administracija“ po župama, i zato se važna događanja oko njega ili izmjene lako zaboravljaju, opisuje svoje istraživanje prof. Czékus.

Što znamo o povijesti crkvenog Betlehema?

Od 17. stoljeća rasprostranjeno je postavljanje Betlehema u crkvama kao i betlehemske igre. Vremenom su se Betlehemi obogatili različitim prizorima (radionice, gostionica) – suvremena praksa u Italiji to potvrđuje. Na naše područje najstariji elementi Betlehema najvjerojatnije su uneseni još za vrijeme sv. Franje (13. st.), ali se sa sigurnošću zna da su postavljeni nakon Turaka. Izgradnjom novih crkava nabavljeni su i Betlehemi. U nas elementi Betlehema predstavljaju Svetu obitelj. Međutim, životna slika (diorama) je mnogo bogatija. Najčuveniji Betlehemi potječu iz radionice južnotirolskog majstora Ferdinanda Stuflessera.

Istraživanje u našoj biskupiji

Prof. dr. Géza Czékus je ujesen 2010. godine dobio suglasnost našeg biskupa za početak istraživanja – prikupljanje podataka i fotografija. Polazište je bio šematizam iz 2009. godine. Po ovoj knjizi u Subotičkoj biskupiji postoji više od 140 crkava i molitvenih domova. Za vrijeme došašća prof. Czékus se obratio župnicima s molbom za suradnju i popunjavanje priloženog upitnika te ih zamolio da mu pošalju fotografije o Betlehemu. *Za Božićno vrijeme, gdje sam mogao, otišao sam i osobno. Dostavljači podataka najčešće su sami župnici, ali su dostavljali i kantori, djelatnici župnih ureda, vjeroučitelji, tajnici, učitelji, profesori, studenti, sjemeništarci i fotografi. Prikupljanje podataka priveo sam kraju u veljači 2013. godine, kaže nam autor ovog istraživanja.*

Uspostavilo se da se u 32 objekta Betlehem ne postavlja. Postoje i crkve koje su u veoma lošem stanju (npr. u Kolutu

Scena rođenja Isusa – detalj oltarne pale iz Aleksandrova – tirolski rad iz 19. stoljeća (2013.)

Otkuda ideja o ovoj vrsti promatranja Betlehema?

Kao i u drugim vjericima, crkveni Betlehem i u meni živi u sjećanju već od djetinjstva. Zanimala me je štala, figure, jelke, ukrasi. Duže vrijeme nije ni došlo do većih, vidljivih izmjena. Međutim, u komercijalnom svijetu pojavili su se i takvi elementi Betlehema koji nemaju vezu s njim. Mislim na patke od porculana ili od plastike, na kineske ptičice, na umjetno (također kinesko) osvjetljenje.

Drugo, što mi nije dalo mira, to je da veliki broj ljudi – među njima i stručnjaci etnolozi – smatraju da je to obična ru-

Reportaža

– skoro bez krova) ili prepuštene na uporabu Pravoslavnoj crkvi. Na koncu, podatke je dobio iz 111 crkava odnosno molitvenih domova. Jedino iz Kovilja nema ni podataka, ni fotografija. Da je prikupljen obiman materijal, svjedoči i činjenica da u računalu zauzima 2,75 GB, a broj snimaka je 1542!

Što znamo o našim Betlehemima?

U većini slučajeva Betlehem se postavlja u crkvi uvijek na isto mjesto. Najčešće je u prostoru svetišta, ispred glavnog oltara. Mnogo rjeđe stavlja se ispred ili na sporedni oltar. U nekim mjestima prostor za Betlehem je ispred špilje ili kapele Lurdske Gospe.

Betlehemi su u harmoniji s općim ambijentom iako su na pojedinim mjestima postavljeni u stranu, odvojeni zavjesom od ostalog dijela crkve, odnosno često su minijaturnih dimenzija. Kod karmelićana u Somboru Betlehem je smješten u zasebnu prostoriju i vidi se preko otvorenih vrata. Jedino je u Đurđinu unesena slama u crkvu, odnosno vjernik dolazi do Betlehema hodajući po slami. U Radanovcu (2012.) je slama prostrta u samom prostoru svetišta. U Crvenki, Čonoplji, Feketiću, Đurđinu, Kuli, Martonošu, Aleksandrovu, Novom Sadu (crkva Imena Marijina) i u Zmajevu, osim Betlehema posebno je postavljena i Sveta obitelj ili samo lik malog Isusa – „Bogića“ u kolijevci.

Najveći i najbogatiji Betlehem. Subotička katedrala. Pored ljudskih figura izloženo je 70 životinjskih figura, ovca, jagnje i deva. Detalj (2011.)

Starost i obnova elemenata Betlehema

O starosti Betlehema veoma se malo zna, a sa sigurnošću se može utvrditi starost njih 67. Najvjerojatnije se u Riđici nalazi najstariji. Jedino su u ovoj crkvi figure dvodimenzionalne (isječene od dasaka). Budući da su Stuffleserove figure bile dostupne već 1878. godine, za pretpostaviti je da su eksponati u Riđici još starijeg datuma.

Pouzdanost se zna da iz 19. stoljeća potječu sljedeći Betlehemi: Riđica (1817.?), Bečej – crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije (1875.?), Vrbas (1884.), Sombor – crkva Presvetog Trojstva (1888.), Aleksandrovo (1891.?), Novi Sad – crkva Imena Marijina (1895.) i Odžaci (1895.). U prošlom desetljeću Betlehemi su obnovljeni na više mjesta, a ima i novih (Subotica, crkva Josipa radnika).

Bajmak. Betlehem nagrađen u Rimu. Detalj (2008.)

Razlike u veličini Betlehema

U većini slučajeva Betlehemi su površine do 3 m². Najmanji je u Tovariševu, samo 20x20 cm. Dva najveća su u Subotici, u katedrali i u franjevačkoj crkvi. Ujedno, oni su i najbogatiji figurama.

U 16 slučajeva Betlehemi su postavljeni bez štale. Visina Betlehema (štale ili kućice) kreće se od 20 cm (Obornjača) do oko 1,5 m. U ovu visinu nismo uračunali visinu pozadine (kulise).

Figure se vremenom oštećuju. One se mijenjaju, obnavljaju, ali ima i novih elemenata. Proteklih se godina uz plastiku pojavila i kineska roba. U kolijevci Betlehema u Riđici leži „Bogića“ – plastična lutka relativno novijeg datuma. U nekim mjestima (npr. Srbobran, Subotica – Isusovo Uskrsnuće) djeca donose elemente, obično figure domaćih životinja, koji se postavljaju u Betlehem. Osobito su privlačni pokretni elementi (vodopadi, drvosječa). Nažalost, poznati su i takvi slučajevi da su pojedini elementi ukradeni (Bečej, Bačka Topola).

Živi Betlehem u Sonti (2007.)

Od čega su napravljeni Betlehemi?

Elementi su izrađeni uglavnom od drveta i gipsa, ali postoje i oni od keramike, terakote, gline, betona, umjetnog kamena, šperploče, umjetne smole, kukuruzovine, čak se pojavila i USB ploča, koja se tek posljednjih godina primjenjuje u građevinarstvu. U Bačkoj Topoli figure se izrađuju od komu-

šine kukuruza, a od kukuruzne svile kosa. Pozadina je od impregniranog platna, drveta ili željeza.

Što su dodatni elementi?

To su najčešće elementi biljnog podrijetla. Žito, odnosno pšenica i jelka. Prema jednoj anegdoti, katedralni župnik (kasnije biskup) mons. Matija Zvekanović nije dopustio da se oko centralnih elemenata Betlehema postave jelke ili bor jer Betlehem nije podneblje u kojem bi uspjevale ove zimzelene biljke. Umjesto njih postavljeni su kaktusi. Pored žita (isklijalo, zeleno žito, slama i klas) i božićne jelke (obična smreka) često se mogu naći i srebrna smreka odnosno crni bor s tobočcem te mahovina, trska, jabuka, orah i kukuruzovina, dok se na više mjesta izlaže i sjeme žita. Skala biljaka kao ukrasa u Betlehemu vrlo je široka. Prof. Czékus je zapisao čak 49 vrsta. Zabilježio je figure 25 vrsta životinja.

Autori Betlehema

Nažalost, u većini su slučajeva autori su nepoznati. Najvrjednije Betleheme proizvodi radionica Stuflesser (Ars Sacra Ferdinand Stuflesser) iz Tirola (Italija). S radom je otpočela sredinom 19. stoljeća. Osim izgradnje novih elemenata bavi se i restauracijom. Na području naše biskupije nalazi se nekoliko Stuflesserovih Betlehema (Bačka Topola, Novi Sad – Ime Marijino, Bečej – neki elementi u crkvi Uznesenje BDM, Aleksandrovo, a najvjerojatnije i u Subotici – crkva Isusa radnika).

U Bečeju smo, naprotiv, došli do podatka da je crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije posjetila delegacija Stuflesserove radionice kako bi provjerila u kakvom su stanju njihovi proizvodi, između njih i elementi Betlehema, kaže Czékus.

Godine 1926. u jednom kalendaru tiskanom u Subotici objavljena je reklama o izradi i popravcima Betlehema u radionici Bachingera Frigyesa. Radionica se nalazila u ulici M. Gupca (današnji naziv ulice), a prodavaonica na Trgu Žrtava fašizma (nekada Ćirila i Metodija) br. 19, što je današnja zgrada Biskupije. Za pretpostaviti je da je tamo imao unajmljenu prostoriju za prodavanje svojih proizvoda. U proteklih nekoliko desetljeća u više su crkava postavljeni kipovi akademskog kipara iz Vinkovaca, † Lojzike Ulman (Bajmak, Aleksandrovo, katedrala, Isusovo Uskrsnuće u Subotici). Betlehem kod franjevac napravio je pater Ivan Krznar koji ga je i renovirao 1952. godine.

Tko i kada postavlja Betlehem?

Postavljači Betlehema najčešće su članovi pastoralnog vijeća, djeca i ministranti, sakristani, zvonari i aktivniji vjernici. Uglavnom se postavlja neposredno prije Božića dok u Svilojevu Betlehem stoji u crkvi već od prve nedjelje Došašća. Gotovo u svakoj crkvi ima ustaljen datum do kada ostaje postavljen. To je obično poslije Tri Kralja, ali nerijetko ostaje i do blagdana Krštenja Gospodinova ili čak do Svijećnice. U crkvi sv. Roka u Subotici 21. siječnja je redoviti cjelodnevni dan klanjanja pa se Betlehem nakon tog datuma rastavlja.

Imaju li Betlehemi imaju lokalni karakter?

Određeni Betlehemi imaju i lokalni karakter. U Subotici, u crkvi Isusova Uskrsnuća, kiparica je figure Svete obitelji prikazala kao stanovnike sjeverne Bačke, odnosno Hrvate Bunjevice.

Postoje li Betlehemi i izvan crkve?

U nekim mjestima Betlehemi se postavljaju na otvorenom prostoru, obično pokraj crkve ili u crkvenom vrtu. Ta mjesta su: Doroslovo, Kelebija, Sonta i Subotica – crkva sv. Jurja. Jedino su na Kelebiji izložene i žive životinje.

Što je uloga današnjeg Betlehema?

Betlehemi nemaju liturgijsku funkciju. U većini slučajeva to je samo ukras, dodatni dio božićnog crkvenog ugođaja. Roditelji se s djecom sve manje i manje zadržavaju ispred Betlehema, a sve kraće i u molitvi pred „Bogicom“.

Zanimljivosti o našim Betlehemima

Pitali smo prof. Czékusa o zanimljivostima vezanim uz Betlehem te kaže kako ih ima mnogo.

Bajmak: Umjetnica, prof. Lojzika Ulman, predstavila je proročanstvo proroka Ilije. U Rimu, 1972. godine, na izložbi „Sto Betlehema“ ovaj, od drveta napravljen Betlehem, osvojio je prvo mjesto. Kao obrazloženje, rečeno je da ovaj Betle-

hem u najvećoj mjeri tumači mir.

Bezdan: Betlehem je postavljen u jednom velikom sanduku koji se nakon božićnog vremena zaključa.

Palić (crkva i kapela) i Radanovac: slike Betlehema mogu se naći na internetskoj stranici (www.paliclebania.org.rs/kepgaleria). Godine 2012. u Radanovcu je na polnočki bilo živo janje.

Crkva Isusova Uskrsnuća u Subotici – kulisa prvog Betlehema bila je od kore drveta. Sljedeći je bio s lijeve strane glavnog oltara (prema Kalvariji), u sporednoj kapeli na stolu, postavljen u obliku potkovice. Natpis je bio: „A ti, što ćeš dati Bogici?“

Sv. Rok: u sastavu Betlehema u crkvi sv. Roka u novije se vrijeme ispred oltara BDM nalazi jedan ograđen dio sa slomom u koji djeca donose razne lutke – životinje i to nazivamo Isusov ZOO, mons. dr. Andrija Anišić.

Budućnost?

Prof. Czékus na kraju poručuje: *Svakom čitatelju Zvonika želim Sretan Božić, da Bogica – ljubav i radost – dođe u svačije srce. Želja mi je pratiti i dalje Betleheme. Nadam se da oni neće postati etnološki objekti, već će i nadalje živjeti, te će i dalje biti mjesta gdje će roditelji, bake i djedovi dovoditi djecu i zajedno se moliti pred Bogicom.*

Prva klasifikacija

Prema propisima Ministarstva obrazovanja, niže i srednje škole trebaju krajem listopada održati prvu sjednicu Nastavničkog zbora za klasifikaciju učenika. Školska godina počinje 1. rujna, a krajem listopada, odnosno početkom studenog, škole ostvaruju propisane radne tjedne i radne dane. Ovi propisi su bili ispunjeni i u gimnaziji „Paulinum“, te je prva sjednica održana 5. studenog. Na sjednici su profesori raspravljali o dosadašnjem radu, disciplini i o uspjehu učenika. Na sjednici je ustanovljeno da se učenici trebaju još više zalagati kako bi na polugodištu postigli što bolji uspjeh.

Posjet Bajskom groblju

„Paulinci“ za blagdan Svih Svetih i za Dušni dan odlaze svojim domovima kako bi kod kuće sa svojim posjetili groblja svojih najmilijih pokojnika. Ove godine, 1. i 2. studenog učenici su bili u svojim župama. Nakon povratka u „Paulinum“, 3. studenog su sa svojim odgojiteljima posjetili najveće subotičko groblje, Bajsko groblje. Najprije su obišli grobnice nekadašnjih odgojitelja i profesora, a nakon toga grobnice svećenika i časnih sestara. Odavanjem dužnog poštovanja izmolili su molitve na hrvatskom, mađarskom i latinskom jeziku i kod svake grobnice zapalili po jednu svijeću, da im vječno svjetlo svijetli.

Bili smo na koncertima

U Subotici je od 3. do 6. studenog održan International Piano Fest. Festival je održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće, a nastupili su umjetnici iz Koreje, Mađarske i Srbije. Na festivalu su se čula djela koja se rijetko izvode. Tako su na repertoaru bila djela Schuberta, Liszta, Čajkovskog, Rahmanjinova, Bártoka i drugih skladatelja. Među izvođačima istaknula se **Đžu Hi Seu** iz Koreje, koja je prvi put bila u našoj zemlji i u Subotici, **Krisztina Fejös** iz Mađarske, zatim pijanisti **Biljana Gorunović** i **Vladimir Gligorić**. Glasovirski festival priredili su Udruga „Electe“ i Samouprava Subotica.

Zanimljiv je koncert bio 14. studenog u franjevačkoj crkvi, na kojem su nastupili zbor i orkestar zagrebačke župe svetog Blaža. Na koncertu je izvedena Krunidbena Misa (KV317) W. A. Mozarta, zatim djela Verdija, Mascagnija, Kabilja, Lisinskog, Zajca i Sorkočevića. Na orguljama je svirao **Davor Ljubić**, a zborom i orkestrom je ravnao **Ronald Braus**. Koncert su organizirali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice i Udruga „Electe“. Koncert je ostvaren uz potporu Ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba i udruge Hrvatska kuća iz Zagreba.

Na predstavljanju knjige u Gradskoj knjižnici

Krajem studenog „Paulinci“ su bili na predstavljanju knjige *Palladios* **dr. Oszkára Csizmára** u Gradskoj knjižnici. Knjigu je predstavio **József Miskolczi**, dopredsjednik mađarskog Kršćanskog intelektualnog kruga. Dr. Csizmar je ispričao neke detalje iz knjige koja govori o životu egipatskih pustinjaških otaca u četvrtom stoljeću, a zanimljivo je da je original pisan na grčkom jeziku. Prikaz knjige je bio zanimljiv, jer mi malo znamo o pustinjaškim ocima, koji su inače bili jako utjecajni na kasniji monaški, redovnički život.

Proštenje u bolničkoj kapeli

Subotička gradska bolnica građena je početkom XX. stoljeća. Prilikom gradnje bolnice u okviru bolničkog kompleksa građena je i katolička kapela, posvećena sv. Elizabeti ugarskoj. Proštenje kapele slavi se uvijek u nedjelju pred sv. Elizabetu, 19. studenog.

Ove je godine proštenje proslavljeno 15. studenog. Svetu misu su služili **mons. József Miocs**, rektor „Paulinuma“ i **vlč. Dragan Muharem**, dušobrižnik bolnice. U svojoj propovijedi mons. Miocs je najprije govorio o životu sv. Elizabete, a potom je naglasio njezinu odanost i karitativnu ljubav prema siromasima i bolesnicima. Sv. Elizabeta je i nakon osamsto godina uzor milosrđa i milosrdnog djelovanja. U ovoj godini milosrđa trebamo slijediti njezin primjer. Na svetoj misi „Paulinci“ su animirali sv. službu. Misna čitanja su čitali: **Tomislav Ristov** i **Norbert Mikes**,

a molitvu vjernih **Patrik Kralus**. Meditaciju o sv. Elizabeti čitao je **Stefan Cocek**. **Danijel Hatnagy** je na flauti izveo skladbu Chr. W. Glucka, a malim komornim vokalno instrumentalnim sastavom ravnao je **Mihaly Oros**.

Predavanje bivšeg „Paulinca“

Svećenici Beogradske nadbiskupije, na čelu sa svojim nadbiskupom **mons. Stanislavom Hočevarom** držali su svoje godišnje duhovne vježbe u subotičkom Pastoralnom centru „Augustinianum“. Voditelj duhovnih vježbi bio je **mons. dr. Petar Palić**, generalni vikar Dubrovačke biskupije. Mons. Palić je rekao da je prihvatio poziv za duhovne vježbe kako bi imao prilike posjetiti svoju bivšu *alma mater*.

On je iskoristio svoj dolazak u Suboticu i obišao prostorije Paulinuma u kojima je proveo svoje srednjoškolske dane. Unatoč zauzetosti na duhovnim vježbama, našao je vrijeme za jedno predavanje sjemeništarcima kojima je govorio o svom životnom putu od dana provedenih u Paulinumu pa do danas. Rekao je kako je zbog ratnih okolnosti

mijenjao biskupiju i da je u teškim prilikama završio svoje studije. Također je rekao da je zahvalan „Paulinumu“ na dobrim temeljima za daljnje studije i da radosno posjećuje sjemenište.

Dragi gost pozvao je na kraju „Paulince“ na školsku – znanstvenu ekskurziju u Dubrovnik.

Utakmica protiv ekipe subotičke Kemijske škole

U klasičnoj gimnaziji „Paulinum“ tjelesni odgoj spada među važne predmete. U dvorištu „Paulinuma“ nalazi se teren za odbojku i košarku, a unutar zgrade je dvorana za stolni tenis i teretana. Osim službenog školskog sata učenici „Paulinuma“ idu i na razne druge vježbe i terene.

Početkom studenog, Paulinci su, na poziv profesora tjelesnog odgoja **Árpáda Nagy Varjasa**, odigrali prijateljsku utakmicu s učenicima Kemijske škole u Subotici. Iako su ekipe bile podjednako dobre, pobjednici su učenici Kemijske škole.

Božićni igrokaz

Lijek za srce

Uredila: mr. Jelena Zečević

Pozornica je podijeljena na dva dijela, jedan veći i jedan manji. U većem dijelu za stolom sjede Anica i njezina baka. Anica nešto piše, a baka čita neku knjigu. Manjim dijelom, posve praznim, prolazi Blanka nesigurna koraka i ispruženih ruku te sjeda negdje u stražnjem dijelu pozornice, okrenuvši leđa publici.

Anica (*pomalo mrmļajući, više za sebe uporno ponavlja*): Što bih još mogla poželjeti?

Baka (*promatrajući je s blagim osmijehom*): Što se to događa? Zar se to moja draga djevojčica umorila od želja?

Anica: Skoro da je tako. Ne znam što bih još napisala.

Baka (*ozbiljnijim glasom*): Nekada, ne tako davno, ljude je umaralo, tj. bili su tužni što im se mnoge želje nisu mogle ispuniti. Još više zbog toga što svojim najdražima nisu mogli ispuniti njihove želje. Jednostavno, nisu imali čime. Nisu imali kako. A danas... Danas se više ne možemo dosjetiti što bismo poželjeli.

Anica: Ali, bako! Pa pišem pismo Isusu. Uskoro će Božić. Kakav bi to bio Božić bez želja i darova?

Baka: Dok pišeš pismo Isusu, sjeti se da pišeš pismo djetetu Isusu. On je još malen, pa ne može mnogo ponijeti.

Anica (*iznenađeno*): Pa, bako, zar ne znaš? Zar si zaboravila? Isusu anđeli pomažu nositi darove?!

Baka: Sreća je što ti anđeli često imaju ljudska imena. Zapravo, događa se da to i ne bude sreća.

Anica: Što si rekla, bako?

Baka (*pribravši se*): Ništa. Samo sam pomislila što je Isus dobio. Što će Isus dobiti za Božić?

Anica (*zabrinuto*): Zar si i to zaboravila? Pa kraljevi su mu donijeli skupe darove: zlato i i još nešto. I onaj mali pastir mu je donio ovcu.

Baka: Nisam zaboravila, dijete drago, nisam zaboravila. Ali ni ti nemoj zaboraviti što sam ti uvijek govorila kad sam o tome pričala: Kad god malome Isusu daruješ ono najbolje od sebe, sebi derivaš najljepši dar.

Baka (*podsjeca Anicu*): Nisi mi odgovorila na pitanje što je Isus dobio za Božić. Za svoje rođenje, svoj rođendan.

Anica (*zbunjeno*): Ne znam na što misliš.

Baka: Isus je za svoje rođenje dobio obitelj.

Anica (*štreberski*): Mariju, Josipa, vola i magarca.

Baka (*smijući se*): No, no. Ne baš tako. Dobio je svoju obitelj. I svi su ljudi postali njegova obitelj. I ti si njegova obitelj! I ja!

Anica (*namrštiivši se*): Misliš da ako netko ima obitelj, da ne treba imati nikakvih drugih želja?

Baka: O, ne! Tužan bi bio život bez želja. Ali želje bi izgubile svoju čaroliju kad bi se sve ispunjavale samo tako. Kad se oko njih ne bi trebalo potruditi.

Anica: Meni je danas previše i smišljati ih.

Baka (*kao da je nije čula*): Jednom, kad odrasteš, shvatit će. A možeš pitati i mamu i tatu. Oni će ti reći da je za njih obitelj najljepša od svega na svijetu. I da im za obitelj ništa nije teško učiniti.

Anica: Znam. Uvijek mi govore da im je najljepši dar ako sam ja sretna.

Baka: Da, jer želje su onakve kakvi su oni koji ih žele.

Anica (*nakon kraće šutnje, zabrinuto*): Bako! Ali nisu sve mame i svi tate kao moji.

Baka: Ne, nisu, dijete drago. Ti imaš sreće. Vidiš, ova djevojčica koja se prije tjedan dana doselila u susjedni stan. Ona je slijepa.

Anica: Slijepa? Ona ništa ne vidi?

Baka: I slijepi vide. Na svoj način. Ali njoj nije lako. Njezina mama po cijele dane radi kako bi zaradila dovoljno za stan. I za sve što im treba. A tata ih je ostavio.

Anica: Ostavio? Kako misliš: ostavio?

Baka: Jednostavno tako: ostavio. Otišao nekamo i ne brine se za njih.

Anica: Pa kako je to mogao? Zar ne vidi kako im je?

Baka: Dijete drago, ova djevojčica, Blanka je slijepa. Ali, sigurna sam, ona vidi mnogo bolje i mnogo više od svoga tate. Vid nije samo u očima. On je i u srcu. Nikada nemoj zaboraviti da oči i srce imamo i zbog drugih. Najviše zbog drugih. Ponekad i umjesto njih.

Anica: Ali ja ne znam što bih razgovarala s nekim tko ne vidi. I kako bih se s njim družila? I igrala se?

Baka: To je barem jednostavno. Ti je upoznaj sa svojim svijetom, ona će te sa svojim, i vidjet će te da su vaši svjetovi, zapravo, vrlo bliski.

Anica: Dobro, baka. Otići ću se jedan dan upoznati s Blankom.

Baka (*uzdahne*): Jedan dan! Samo ako želiš učiniti nešto loše, dobro je to odgađati za sutra. Još bolje – za nikada. Ali, ako želiš učiniti nešto dobro, to nikada nemoj odgađati.

Anica (*gleda upitno baku*): Hoćeš reći da je mogu pozvati k nama da se zajedno igramo?

Baka: Da, ako ti to želiš.

Anica odlazi do zida u pozadini pozornice, kuca na zamišljena vrata. Blanka s druge strane pozornice nesigurna koraka dolazi do njih i otvara ih. Anica je prima za ruku, govori joj nešto što se ne čuje, Blanka joj isto tako nešto nečujno odgovara. Potom zajedno dolaze u prednji dio prostorije. Blanka, koju Anica drži za ruku, sada korača sigurnijim korakom.

Blanka: Što si sada radila?

Anica: Pisala sam pismo Isusu. Samo ga još nisam završila. Ne znam kako bih.

Blanka: To je barem jednostavno. Napiši mu da ga voliš.

Anica: A ti? Jesi li ti pisala Isusu?

Blanka: Nisam. On zna moje želje i bez da mu ih napišem. Moje su želje za svaki Božić iste.

Anica: Koje su tvoje želje, ako mi hoćeš reći?

Blanka: Ja bih htjela da Isus mome tati donese lijek za srce, da se vrati. I da se mama ne treba uvijek žuriti. Da bude više sa mnom. I da se više smije.

Anica (*potreseno*): A ako ti to ne donese?

Blanka: Onda ću i sljedeći Božić željeti isto. I svaki, sve dok mi ne ispuni moje želje.

Baka (*prišavši do Anice i Blanke, i zagrlivši ih*): Lijek za srce. Eto, to je Božić. I zato svake godine slavimo Božić. Da bude lijek za naša srca. Da bude lijek za svako srce. I da se nikada ne umorimo vjerovati da može biti bolje. I da se nikada ne prestanemo truditi da bude dobro.

Anica: Ako još niste napisali pismo malome Isusu, napišite ga svakako.

Blanka: I nije važno kakvom ćete ga olovkom pisati. Važno je da ga napišete srcem.

Anica, Blanka i baka: Sretan Božić svima, i blizu i daleko!

Napisao: Stjepan Lice

Knjiga Mudrosti

Piše: dr. Tivadar Fehér

Mudrost je štitila prvooblikovanog oca svijeta /Adama/, koji je stvoren sam... (Mudr 10,1) i dalje nastavlja: Ona je spasila sveti puk i rod besprije-korni (Izrael) od vlasti naroda muči-teljskog (10,15).

Ovaj biblijski tekst, napisan originalno na grčkom u 1. st. pr. Kr., želi pokazati da *mudrost* nije neka istočnjačka meditacija, filozofija Grka ili drugih naroda, nije prvotno svijet intelekta nego djelovanja.

a) **Mudrost stvara.** Zato kaže Jahve sedam puta na prvoj stranici Biblije: *I vidje Bog da je dobro* – ono što je oblikovao.

b) **Mudrost izvodi Hebreje iz zemlje Egipatske, kako bi njima darovala slobodu.**

Mudrost nije misao nego čin: stvoriti nešto razumno. U slučaju Jahve, stvoriti svijet i u njemu čovjeka kao cilj njegove ljubavi. Slično je kod stvorenja. Dok u drugim religijama, koje su izmislili ljudi, pred bogom prednost uvijek imaju oni koji posjeduju nekakvo tajno znanje, u kršćanstvu je pred Bogom velik onaj koji živi mudro. Zato i najmanji ima priliku ostvariti djela po kojima je kadar ući u vječni život. Prava mudrost je takva kakva je bila u počecima: ona ne razmišlja toliko o čovjeku koliko mu stvara život.

Jahve je stvorio Adama, iz njega potom narode. Među njima je izabrao Hebreje koji su trebali svojim mudrim životom postati primjerom kako se na zemlji živi zajedno s Bogom. Napisan je Stari zavjet, no Jahve od ljudi nije tražio spise, poput onih Platona, Aristotela, već mudrost svagdašnjeg života: ostvariti ljubav prema Stvoritelju i prema bližnjemu – jer prava mudrost je zapravo stvoriti život za drugoga, kako je to učinio u počecima Bog. Izrael je trebao unutar svoje zajednice, a zatim prema vani,

živjeti u slozi, u ljubavi, i onda bi iskusili što je mudrost – i oni sami, i okolni narodi. Jahve je oko tisuću godina pokušavao židovski narod učiniti vidljivim primjerom mudrosti, ali istočni grijeh je bio jači.

Onda je Bog Otac pokazao novo svoju mudrost, i to najveću: stvorio je novoga čovjeka, Isusa Krista. Opet se pokazalo da mudrost nije imaginarni svijet razmišljanja, nego davanje života: u Mariji se utjelovio novi čovjek, koji će biti vjeran Ocu. Isus nije iza sebe ostavio knjige, nego djelotvornu mudrost: svoj život, smrt i uskrsnuće. Ta mudrost i dan danas daje život milijunima. Otac po Sinu, po svojoj Mudrosti oživljava srce vjernika – jer, na kraju krajeva, nije trebao stvoriti novoga Adama, čovjeka po tijelu, nego obnoviti njegovo srce, kako kaže prorok Ezekiel: *Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas* (36, 26). Jedina i prava mudrost je ona koja iznutra mijenja stvorenje, tj. čini ga vjernim Ocu, kako je učinio i Nazarećanina vjernim sve do križa.

Knjiga mudrosti govori o novom stvaranju čovjeka. I njezine su se riječi ispunile: nedugo poslije izdavanja ovoga teksta, u Nazaretu se pojavio anđeo Mariji i objavio joj najveće Božje djelo. Ona će svijetu dati Očevu Mudrost: Isusa koji živi jedino iz volje Onoga koji ga je poslao. Ona je iskusi- la najveću mudrost: dati život. Na-

zarećanin pak je objavio svojima: mudri su onda kada daruju život, kao njihov Otkupitelj na križu i u uskrsnuću.

Advent nije vrijeme „probuđivanja“ nekih osjećaja za Božić. Advent je vrijeme mudrosti: promjene života kako bi se za rođendan Isusa u obitelji, na radnom mjestu, u crkvi pred oltarom, pojavio obnovljeni čovjek, obnovljen u srcu tj. u svojim djelima. Advent s Božićem želi dati društvu nove ljude koji ne oduzimaju od drugih, nego daruju svoj život, jer posjeduju pravu mudrost – mudrost Isusa Krista.

Posjedovanje tog dara opet nije neka apstraktna stvar: ispovijed i pričest obnavljaju duh i srce. Katolici realno posjeduju mudrost, realno znaju dati život, jer u sakramentima primaju utjelovljenu Mudrost. Kako je na Božić Otac dao novoga čovjeka, svoga Sina, tako advent po dobrim djelima zajedno s Isusom daje obnovljenog muža, ženu, djecu, obnovljenog poslodavca i radnika, činovnika, učitelja... – ovome svijetu. Mudrost je živjeti tako kako živi Krist.

Za blagdan Božića lijepo je dati ili primiti darove: uz ovu radost nemojmo zaboraviti božansku mudrost: mi smo Očev dar ovome svijetu kako bismo bili primjeri one mudrosti koja se pojavila u Isusu.

Godina milosrđa (1)

Poziv Crkve na razmatranje otajstva milosrđa

Piše: o. Mato Miloš, OCD

Uvijek imamo potrebu razmatrati otajstvo milosrđa. Ono je izvor radosti, vedrine i mira. Ono je uvjet našega spašenja (Lice milosrđa, 2)

Papa Franjo je 8. prosinca 2015. na svetkovinu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, otvorio Godinu izvanrednog jubileja milosrđa. Izabrao je datum kojim se navršava 50 godina od završetka Drugoga vatikanskog koncila, kojega je otvorio sveti papa Ivan XXIII., a dovršio blaženi papa Pavao VI. Otvaranjem Drugoga vatikanskog koncila *Crkva je osjećala odgovornost da u svijetu bude živi znak Očeve ljubavi (Lice milosrđa, 4)*. Svečanim liturgijskim slavljem toga dana papa Franjo je svečano otvorio Sveta vrata bazilike sv. Petra u Rimu, takozvana *Vrata milosrđa*. Na treću nedjelju Došašća, 13. prosinca 2015. papa Franjo je otvorio Sveta vrata u bazilici sv. Ivana na Lateranu, koja se naziva rimskom katedralom. Potom je Papa otvorio Sveta vrata na bazilikama Svete Marije Velike i sv. Pavla izvan zidina u Rimu.

Treće nedjelje Došašća biskupi i nadbiskupi su također otvorili Sveta vrata, *Vrata milosrđa*, u svojim katedralama, konkatedralama ili u crkvama od posebnog značenja po izboru ordinarija. Sveta vrata milosrđa su također otvorena u svetištima u kojima se okupljaju hodočasnici. Tim činom papa Franjo želi naglasiti vidljivi znak zajedništva cijele Crkve. Jubilej će završiti na svetkovinu Krista Kralja svega stvorena, 20. studenoga 2016., kada će se zatvoriti Sveta vrata.

Čemu još jedna izvanredna jubilara godina?

Nije još ni završila Godina posvećenog života, a Papa već otvara izvanrednu Godinu milosrđa. Nije li previše tih jubileja, koji se obično obilježavaju „paradno“ a da njihova poruka i bit ne uđu duboko u našu vjerničku praksu? Možda i jest. Pa ipak, zavirimo u Papino pismo za ovu izvanrednu jubilaru Godinu milosrđa, koje nosi naslov *Lice milosrđa*, promotrimo što se želi postići Godinom milosrđa. Bilo bi jako dobro

da to Papino pismo, koje ima samo 38 stranica, dođe u ruke svakom našem vjerniku da ga može sabrano čitati, meditirati i primijeniti u svom vlastitom životu. Prije svega, u Papa u njemu želi istaknuti da je ovo milosno vrijeme, u kojemu smo pozvani izručiti se Božjemu milosrđu, biti nositelji i djelitelji dara milosrđa, kojega smo svi potrebni.

Papa Franjo piše. *Milosrđe: to je riječ koja objavljuje otajstvo Presvetoga Trojstva. Milosrđe: ono je posljednji i najviši čin kojim nam Bog dolazi u susret. Milosrđe: ono je temeljni zakon koji prebiva u srcu svake osobe, kada gleda iskrenim očima brata kojeg susreće na životnom putu. Milosrđe: ono je put koji sjedinjuje Boga i čovjeka, jer otvara srce nadi da smo ljubljeni zauvijek usprkos ograničenju zbog svoga grijeha (Lice milosrđa, 2)*. Božje se milosrđe prema nama očitivalo na najčudesniji način u osobi Isusa Krista, jedinoga Spasitelja svijeta. Njegova smrt na križu sjaji Božjim očinskim milosrđem i ljubavlju koja uključuje svakoga čovjeka. Papa želi da u ovoj Godini milosrđa ta ljubav bude sveprisutna *gdje god je Crkva prisutna, ondje mora biti vidljivo Očevo milosrđe. U našim župama, zajednicama, udruženjima, pokretima, ukratko, gdje god su kršćani, svatko mora naći oazu milosrđa (Lice milosrđa, 12)*. Ne trebamo dakle, ići daleko od svoga praga, od svoje obitelji, župne zajednice, svoje redovničke

zajednice, udruženja i pokreta, kako bismo konkretno živjeli iskustvo milosrđa i onima oko sebe dijelili dar milosrđa. Papina poruka u Godini milosrđa zahvaća najprije svakoga od nas vjernika, kršćanina, kako bismo pošli od sebe samih, ozbiljno shvatili vrijednost dara milosrđa što nam ga Bog daje i svojim ukućanima s kojima živimo podijelili dar milosrđa prihvaćajući svakoga s njegovim dobrim i lošim osobinama. Lako nam je ljubiti one koji su daleko od našega oka i srca, ali ljubiti najprije one u mojoj obitelji, opraštati onome tko nam nije po volji, tko nam ide na živce, tko je tu kraj nas, svakog dana, to je zahtjev da se odrednemo svoga sebezljublja i strpljivo prihvatimo onoga tko živi s nama, podnoseći ga kao što i Bog podnosi mene, moje grijehe i moje slabosti. Koliko se moramo truditi unutar sebe i u svojoj obitelji stvarati „oaze milosrđa“! Od tuda, u našoj obitelji, u moje vlastitom srcu, stvaraju se „oaze milosrđa“ koje onda možemo ponuditi kao dar drugima koji su dalje od nas. Uđimo u dubinu samih sebe, na područje vlastite savjesti, očistimo se od debelih naslaga svojih negativnih misli o bližnjemu, o njegovim manama, izbacimo taj teret koji nas kao mlinski kamen strovaljuje na dno mora vlastitog sebezljublja. Radeći na sebi *milosrđe će biti uvijek veće od svakoga grijeha, i nitko neće moći postaviti granicu ljubavi Boga koji oprašta (Lice milosrđa, 3)*.

Koncerti u povodu 45 godina HKC „Bunjevačko kolo“

Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ proslavio je 45 godina postojanja svečanim koncertima.

Koncert pod nazivom *Svi naši tamburaši* okupio je 26. studenog mnoge tamburaše koji su od osnutka Društva do danas svirali u Centru. Kako po velikom broju sudionika, tako i po reakcijama publike, bio je ovo veliki glazbeni događaj. Ideju za ovaj koncert dao je **Andrija Bašić Palković** iz „Bunjevačkog kola“, a za realizaciju je bio zadužen **Stipan Jaramazović** iz STO-a.

U sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić“ u Subotici 5. prosinca održan je svečani koncert folklornih skupina – od najmlađih do veterana HKC „Bunjevačko kolo“ koje je pripremio umjetnički voditelj Odjela **Andrija Bašić Palković**, a pratio ih je orkestar Centra pod ravnanjem voditelja glazbenog odjela **Danijela Horvatskog**. Gosti koncerta bili su FA „Lisinski“ iz Vinkovaca i KUD „Luka Ilić Oriovčanin“ iz Oriovca, Republika Hrvatska.

UBH Dužijanica dobila 140.000 kuna

Provodeći svoju temeljnu misiju promicanja kulture izvrsnosti, znanja i solidarnosti te stvaranja naprednijeg hrvatskog društva, Zaklada Adris, najveća korporativna zaklada u ovom dijelu Europe, deveti je put od svog osnutka dodijelila donacije najboljim projektima iz programa *Znanje i otkrića* te

Stvaralaštvo, Ekologija, Baština i Dobrota. U ovom natječajnom ciklusu dodijelila je više od tri milijuna kuna za 77 donacija i stipendija dok je, uključivši i ovaj donacijski ciklus, dosad dodijelila ukupno više od 33 milijuna kuna.

Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* iz Subotice je na ovom natječaju dobila 140.000 kuna za projekt *Muzej Dužijanice – identiteta vojvođanskih Hrvata*. Projekt je bio prvo plasiran u okviru natječajne kategorije *Baština*.

Kako se navodi u priopćenju udruge, dobivenim sredstvima obaviti će se nužni restauratorski radovi na najstarijim i najvrjednijim starim žetelačkim strojevima koji se predstavljaju javnosti u okviru *Dužijanice*. *Paralelno s time pokreće se i inicijativa za otvaranje Muzeja Dužijanice kako bi eksponati mogli stajati na raspolaganju zainteresiranima tijekom cijele godine*. U tako koncipiranom izložbenom prostoru na suvremen način predstavila bi se ljepota tradicije-baštine nacionalnog izričaja našeg naroda. Subotica, kao duhovno središte *Dužijanice* i hrvatske manjine u Srbiji dobila bi dugo očekivani dom u koji bi, uvjereni smo, rado dolazili turisti iz inozemstva i tuzemstva. Taj dom zasigurno će biti osobito drag onima koji su uslijed povijesnog vihora i drugih razloga morali otići s ovih prostora, a koji se tijekom blagdana uvijek rado vraćaju svojim korijenima.

Na svečanosti dodjele zakladnih sredstava Zaklade Adris, 24. studenog u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu prisustvovali su predsjednik UBH *Dužijanica* **msgr. dr. Andrija Anišić**, direktor Udruge **Marinko Piuković** te voditelj projekta **Nikola Perušić**. Dobitnicima donacija i stipendija te ostalim gostima obratili su se predsjednik Uprave Zaklade Adris **Korado Korlević** te predsjednik Uprave Adris grupe, **mr. sc. Ante Vlahović**.

Održano Šokačko veče u Sonti

Oko 250 gledatelja i uzvanika u subotu, 21. studenog, uživalo je u dvosatnom programu XIV. *Šokačke večeri*.

Ova tradicionalna manifestacija održana je u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti, u organizaciji Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata „Šokadija“. Uz folklorce organizatora i domaćina sudjelovali su i gosti, KUU „Prigorec“ iz zagrebačke općine Sesevski Kraljevec, folklorci sončanskog OKUD-a „Ivo Lola Ribar“ i TS „Tandora“ KUD-a „Mažoret“.

Na natječaju *Za lipu rič*, osmom zaredom, za najljepšu neobjavljenu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom, najviše bodova članova prosudbenog povjerenstva dobila je pjesma „Fajljen Isus, moja Šokadijo“ autora **Ivana Andrašića** iz Sonte.

Šokci i baština 2015. u Bregu

Velika zajednička priredba *Alaj igram i pivati znadem*, u okviru manifestacije *Šokci i baština*, održana je u subotu, 5. prosinca, u velikoj dvorani Doma kulture u Bačkom Bregu.

Kultura

Ova manifestacija, organizirana sedmi put zaredom, održava se kao zajednički projekt udruga podunavskih Hrvata Šokaca. Domaćin ovogodišnje priredbe bio je HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“. U programu su sudjelovale hrvatske udruge iz Bača, Plavne, Vajske, Sonte, Sombora, Bereg, Monoštora, te gosti iz Subotice (gajdaš **Augustin Žigmanov** i pjevačica **Martina Čeliković**). U drugom dijelu priredbe članice UG-a „Tragovi Šokaca“ iz Bača demonstrirale su žensko tradicijsko češljanje. Usljedila je i revija svečanih oglavljaja djevojaka i mladih žena iz ostalih mjesta šokačkog Podunavlja. Priredba je završena dodjelom zahvalnica sudionicima i domjenkom uz „Šokadijine“ tamburaše.

Manifestacija je održana pod pokroviteljstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća i Grada Sombora, uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i medijsko pokroviteljstvo NIU „Hrvatska riječ“.

Večer ikavice u Stanišiću

Hrvatsko kulturno društvo „Vladimir Nazor“ iz Stanišića priredilo je večer ikavice pod nazivom „Ikavicu Hrvat zbori“ 28. studenoga u Dvorani MKUD „Ady Endre“.

Skoro dvosatni program koji su pripremili organizatori uz više od 60 sudionika pokazao je svu različitost i sve bogatstvo ikavice, koja unatoč svemu živi i dalje. *Večer ikavice*, šesta po redu, posvećena je očuvanju materinjeg govora hercegovačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata – ikavice. Pjesme, stihove i tekstove na ikavici, pjevali su i kazivali članovi hrvatskih udruga iz Subotice, Podunavlja, Petrovaradina, Srijemske Mitrovice i Glavice kraj Sinja. Program je osmislio predsjednik udruge **Ivan Karan**.

Koncert Festivala bunjevački pisama

Godišnji koncert Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, održan u nedjelju, 29. studenoga, u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, bio je posebno svečan.

Naime, protekao je u znaku 15 godina održavanja *Festivala bunjevački pisama*, koji za cilj ima popularizaciju novih autorskih pjesama koje se oslanjaju na glazbenu tradiciju bunjevačkih Hrvata, uz promociju skladatelja, tekstopisaca i izvođača. Ovom je prigodom predstavljena i nedavno objavljena monografija pod nazivom *Festival bunjevački pisama - Naših prvih petnaest festivala (2001.-2015.)*, čiji su autori osnivači Festivala **Marko Sente** i **Vojislav Temunović**. O monografiji su govorile njezine recenzentice – etnomuzikologinja **Tamara Štricki Seg** i profesorica povijesti i povijesti umjetnosti **Ljubica Vuković Dulić**.

Usljedio je glazbeni dio koji je bio svojevrsna retrospektiva pobjedničkih skladbi s proteklih 15 festivalskih izdanja. Ovaj dobro posjećen događaj završen je pjesmom *Podvikuje bunjevačka vila*, u skupnoj izvedbi svih sudionika koncerta.

Predstavljen projekt Kovčević

U Novosadskoj novinarskoj školi 30. studenog predstavljen je projekt *Kovčević - audio bajke na jezicima nacionalnih manjina*.

Predstavljeno je osam snimljenih audio pripovijetki na pet jezika nacionalnih manjina: mađarskom, hrvatskom, rumunjskom, rusinskom i slovačkom jeziku. Snimljene su dvije pripovijetke na hrvatskom jeziku: *Kutija za strahove* **Katarine Čeliković** i *Zimske avanture jedne bubamare* **Ruže Silađev**, koje je kazivala **Kristina Ivković Ivandekić**. Sve pripovijetke su ilustrirane i prevedene na srpski jezik, a mogu se slušati na internetskoj stranici Novosadske novinarske škole – www.novinarska-skola.org.rs. Pripovijetke će biti dostavljene i knjižnici Udruge slijepih i slabovidnih. Na predstavljanju su govorile Katarina Čeliković, književnica i publicistkinja koja stvara na hrvatskom jeziku i **Ana Nikulina Ursulesku**, književnica i novinarka redakcije na rumunjskom jeziku Radija Novi Sad.

Koordinator projekta **Stefan Janjić** je istaknuo kako će se Novosadska novinarska škola zalagati da se ovaj projekt nastavi i razvije povećanjem broja autora i jezika nacionalnih manjina na kojima su priče napisane. Projekt je proveden uz potporu Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije.

Obilježena 79. obljetnica HKUD-a „Vladimir Nazor“

Obljetnicu društva „Vladimir Nazor“ obilježilo je **Godišnjim koncertom, koji je održan 5. prosinca, na kome su svoj rad prikazale sve sekcije društva**.

A ono što su pokazali dokaz je raznovrsnih aktivnosti „Nazorovih“ članova, među kojima je veliki broj mladih, koji će za nekoliko godina biti ti koji će nositi programe ove udruge.

Iz tiska izašla *Subotička Danica* za 2016.

Narodnocrkveni kalendar *Subotička Danica* za 2016. godinu izašao je iz tiska za Materice, u nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice.

Glavni i odgovorni urednik **Stjepan Beretić** je na 272 stranice ovoga godišnjeg kalendara ponudio obilježje duhovnog štiva za sve generacije. Kalendar se može nabaviti u svim crkvama Subotičke biskupije po cijeni od 400 dinara. Osim kalendarskog dijela, u rubrici „Papa govori Crkvi i svijetu“ **Josip Štefković** donosi tekst o Svetog godini milosrđa, a **dr. Ivica Ivanković Radak** piše o Reformi kanonskog postupka za parnice proglašenja postupka ništavosti ženidbe. *Danica* čitateljima pruža primjer jednog svetog bračnog para – **Ljudevita Martina** i **Marije Azelije Quérin**, roditelja svete **Male Terezije**, potom blaženog **Franje** (Francisco de Paula Castello i Aleu) te djevojke blažene **Aleksandrine**, koja je godinama živjela samo od svete Pričesti. *Subotička Danica* je i ove godine otvorila svoje stranice za Slugu Božjega **Gerarda Stantića**. Ruža Silađev piše o sončanskim nadimcima, a **Vesna Huska** vraća nas u tradicijsku baštinu.

Djeca i mladi imat će također zanimljivo štivo za zimske mjesece. Iskustvo obitelji **Nade i Pere Ivkovića** mnogima će biti posebno lijep i svjedočki primjer. I ova *Danica* spominje **Kokića**, a nije zaboravila ni na veliki kulturni događaj u Subotici i Kalači: na Dane biskupa **Ivana Antunovića**. Franjevac **Emanuel Hoško** piše o pronađenoj knjizi franjevca **Mihajla Radnića** *Pogargegne izpraznosti od svijeta* u knjižnici subotičkog Franjevačkog samostana. Bački župnik **Evetović** napisao je ponešto o **Šimunu Matkoviću**.

Danica piše o jubilejima naših svećenika i redovnica, sjeća se naših pokojnika, a raduje se novim zvanjima.

Danica donosi kroniku zbivanja u Subotičkoj biskupiji, a ima u njoj i stihova.

Proslava Dana izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće

Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) priredilo je proslavu jednoga od četiriju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji – Dana izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće, u petak, 11. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Predsjednik HNV-a, **dr. Slaven Bačić** i generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, obratili su se prigodnim govorima okupljenim gostima i uzvanicima.

Tijekom proslave svečano su dodijeljena priznanja zaslužnim pripadnicima hrvatske zajednice. Priznanje „Pajo Kujundžić“ za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku HNV je dodijelilo dvjema obiteljima čija su djeca pohađala nastavu na hrvatskom jeziku. To su obitelji **Slavice i Franje Skenderovića** iz Subotice i **Jacinte i Zdenka Dulića** iz Žednika. Priznanje „Dr. Josip Andrić“ za doprinos hrvatskoj kulturi dobili su **Josip Jurca**, tamburaš i skladatelj iz Rume, i slikarica **Cilika Dulić Kasiba** iz Subotice. Dobitnik trećeg priznanja, „Ban Josip Jelačić“, za društveni rad u hrvatskoj zajednici je **Đorđe Subotić** iz Novog Sada koji je bio jedna od ključnih osoba u provedbi svih aktivnosti pri vojvođanskoj Skupštini na osnutku NIU „Hrvatska riječ“ tijekom 2001. i 2002. godine. On je imao značajnu ulogu u uvođenju hrvatskog jezika u tijelima i organizacijama AP Vojvodine, a također je i jedna od rijetkih javnih ličnosti koja kontinuirano govori o protjerivanju Hrvata iz Vojvodine, osobito iz Srijema.

U okviru kulturno-umjetničko programa, a koji je realiziran zahvaljujući potpori Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, nastupile su pjevačke skupine „Kraljice Bodroga“ i „Bodroški bečari“ KUDH-a „Bodrog“ iz Monoštora, mladi tamburaši HGU „Festival bunjevački pisama“ iz Subotice i **Maja Andrašić** KPZH „Šokadija“ iz Sonte.

IN MEMORIAM

Vlatko Dulić

(Subotica, 20. travnja 1943. – Zagreb, 19. studenoga 2015.)

GLUMAC

Gimnazijalci pomažu siromašne

Učenici 2. razreda hrvatskog odjela gimnazije „Svetozar Marković“ u Subotici ovog Adventa su bili revni te su prikupljali hranu za siromašnije obitelji zajedno sa svojim razrednikom prof. **Zoranom Nagelom**.

Svatko je ponio ponešto iz svojeg doma te su napravili nekoliko paketa koji su kasnije stigli do onih kojima je to najviše potrebno. Na taj način su pokazali svoje veliko srce i suosjećanje s onima kojima će makar malo uljepšati božićne blagdane. /Zv/

Novi saziv Organizacijskog odbora Hosanafesta

Ovogodišnjim Hosanafestom, starom sazivu Organizacijskoga odbora istekao je mandat koji po pravilniku Festivala traje pet godina. U nedjelju, 6. prosinca održana je prva sjednica novog Organizacijskog odbora Hosanafesta, jedinog festivala hrvatske duhovne glazbe u Srbiji.

Na ovoj sjednici izglasan je novi saziv Organizacijskoga odbora s mandatom od pet godina. Novi saziv čine: **vlač. dr. Marinko Stantić** (predsjednik), **Kristian Molnar** (potpredsjednik), **Sanela Molnar** (tajnica), **Luka Ivanković** (blagajnik), **Vedran Jegić** (službeni fotograf), **Dario Marton** (glasnogovornik), **Tatjana Lendvai** (dopisnik), **vlač. Siniša Tumbas Loketić**, **Kristina Križan**, **Dalibor Križan**, **Nevena Gabrić**, **Kristina Ivković** i **Nataša Stipančević**. Novom Organizacijskom odboru želimo sretan i blagoslovljen rad! /M. S./

Uredila: *Katarina Čeliković*

Milosrđe nam je milo!

Dragi Zvončići i Zvončice, radosti puni! *Zvonik* vam dolazi baš na Božić – na Isusov rođendan! Ova radost bit će s nama cijele iduće godine jer se rodio Isus – Sin Božji! To znači da je Bog uvijek s nama. A

Isus se rodio jer nam želi pokazati koliko nas voli. Do kraja.

Naš dragi papa Franjo je na blagdan Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca otvorio Sveta vrata bazilike u Vatikanu i time započeo Godinu Božjeg milosrđa. Još ćemo puno slušati o tome, ali evo ukratko – Božje milosrđe nam pokazuje Božju ljubav. Bog nas voli i prije nego smo se rodili, voli nas i kada grijeshimo i oprašta nam našu nevjeru.

LJUBAV – i kada ju mi nemamo – čeka na POVRATAK.

Kako bismo znali što nam je činiti u Godini milosrđa imat ćemo pred sobom podsjetnik na Djela milosrđa.

Radujemo se Malom Isusu – i činimo ono je njemu milo – djela milosrđa!
Sretan Božić – SVIMA!

Vaša Zvončica

FRAME

Postani i ti širitelj Božje dobrote i milosrđa

BUDI ŠIRITELJ BOŽJE DOBROTE I MILOSRĐA!

Mnogi oko tebe trebaju tvoju lijepu riječ, ohrabrenje, razumijevanje – a ne osudu i ogovor...

Mnogi oko tebe trebaju da ih na trenutak poslušas i u sebi blagosloviš ...

Mnogo je oko tebe usamljenih, bolesnih, starih, zaboravljenih i trebaju da ih se sjetiš...

Toliki su u krizama i problemima i trebaju jednu tvoju molitvicu iz duše...

Isus ima povjerenje u tebe pa ti kaže:

Što god učiniš dobra drugima, meni si učinio / učinila!!!

<<<<<<<<<< Djela milosrđa >>>>>>>>>>>>

Tjelesna djela milosrđa

1. Gladna nahraniti
2. Žedna napojiti
3. Siromaha odjenuti
4. Putnika primiti
5. Bolesna i utamničena pohoditi
6. Roba otkupiti
7. Mrtva pokopati

Duhovna djela milosrđa

1. Dvornu savjetovati
2. Neuka poučiti
3. Grijehnika pokarati
4. Žalosna i nevoljna utješiti
5. Uvreda oprostiti
6. Nepravdu strpljivo podnositi
7. Za žive i mrtve Boga moliti

sedam tjelesnih djela milosrđa

Gladna
nahraniti

Siromaha
odjenuti

Bolesnika i
utamničenika
pohoditi

Zarobljenike i
prognanike
pomaćati

Žedna
napojiti

Putnika
primiti

Mrtve
pokopati

Sveti Nikola obradovao je djecu u...

...župi sv. Roka Subotici

U nedjelju 6. prosinca, a ponegdje i ranije, djeca su se pripremala za dolazak omiljenog sveca – sv. Nikole, što su učinila i djeca u crkvi sv. Roka u Subotici. Ona su izvela vrlo zanimljiv program posvećen sv. Nikoli, ali se tu našao i krampus kojega su dobra djeca otjerala. Sve su to pratile oči vjeroučitelja **Silvestra Bašića** i katehisticke **s. Silvane Milan** koji su s njima uvježbali program, a sv. Nikola je bio veoma zadovoljan programom i nagradio dobru djecu.

...Bačkom Bregu

HKPD „Silvije S. Kranjčević“ Bački Breg 6. prosinca organiziralo je u Domu kulture u Bačkom Bregu program za djecu pod nazivom „Ususret sv. Nikoli“.

U programu su osim djece domaćina sudjelovala i djeca GKUD „Sombor“ i HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor. Djeca su prikazala prigodni program sastavljen od dječjih koreografija, pjesama, recitacija, do sviranja na violini prigodnih božićnih pjesama. Također su imala priliku prikazati ostaloj djeci i starijima dio onoga što vježbaju na probama. Bilo je predivno vidjeti toliko oduševljene i raspoložene djece na jednom mjestu. Mnogobrojna publika, u kojoj je bilo najviše djece, mnogo baka i djedova te roditelja, oduševljeno je pljeskom nagradila izvođače. Na kraju programa pojavio se i sv. Nikola s košarom punom paketića. Odrasli bi mnogo toga mogli naučiti od ove djece koja su pokazala veće jedinstvo kršćana recitirajući molitvu Gospodnju na katolički i pravoslavni način. Sveti Nikola je podijelio djeci male, ali od srca dane darove. Manifestacija je organizirana uz pomoć Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice iz Novog Sada i Hrvatskog nacionalnog vijeća iz Subotice. /**Marin Katačić**/

Sveti Nikola u Plavni

Učenike koji izučavaju predmet *Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture*, iznenadio je sv. Nikola nešto ranijim dolaskom u njihovu školu, 4. prosinca. Tom prigodom 29 učenika dobilo je paketiće koje im je, kao dar Hrvatskog nacionalnog vijeća, umjesto sv. Nikole podijelila njihova nastavnica **Nermina Košutić**. Vrijedna djeca su obogatila ovaj događaj recitiranjem prigodnih pjesama i time pridonijela obilježavanju ovog radosnog blagdana.

Istoga dana navečer, ovaj omiljeni dječji svetac i zaštitnik putnika i pomoraca, pohodio je mlade „Matoševce“

i tom prigodom podijelio petnaestak paketića, koje je osigurala ova mjesna kulturna udruga svojim najmlađim i zaslužnim članovima. Osim predsjednice udruge „Matoš“ **Kate Pelajić**, susretu su prisustvovali članovi Društva i majke mališana. Ovom događanju obradovala se zasigurno i sv. Barbara, čiji se spomendan slavio upravo toga dana, a pojedine obitelji u Plavni tada siju božićnu pšenicu, dok drugi to čine 13. prosinca, na blagdan sv. Lucije. Na samu svetkovinu sv. Nikole, 6. prosinca, bila je ujedno i druga nedjelja došašća te je na sv. misi crkva bila punija nego inače. Za pohvalu je veliki broj djece, koja su se okupila na misnom slavlju u znak štovanja svoga najvećeg sveca i na poticaj svojih roditelja i **vlač. Josipa Štefkovića**.

Zvonimir Pelajić

Sveti Nikola posjetio male Sončane

Učenicima nižih razreda OŠ „Ivan Goran Kovačić“ iz Sonte, polaznicima izbornog predmeta *Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture*, veliku radost priuštio je sv. Nikola. U petak, 4. prosinca, dva dana prije blagdana, skupa s Krampusom pohodio je male Sončane i podijelio im slatke darove. Domaćini su drage goste srdačno dočekali i prigodnim programom im pokazali što su sve kroz godinu naučili i obećali im da će biti dobri i vrijedni i ubuduće. Program su osmislila djeca, uz pomoć svojih učiteljica **Biljane Ribić, Kristine Matin i Tamare Kokai**, a darovi su osigurani uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Ivan Andrašić

Nova godina u znaku milosti

Na blagdan Bezgrešnog začeca završila je Godina redovništva, a započela Godina milosrđa. Svaka nova liturgijska godina govori nam kakvi moramo biti i na što obratiti pažnju. Milost nije samo pomoći nekome, već moliti za nekoga i pokušati druge naučiti kako biti milosrdni. Nažalost, sve je više rata u svijetu, ekonomska kriza još uvijek traje iako joj mnogi predviđaju kraj, siromaštvo je sve prisutnije. To je slika današnjega svijeta. Neki kažu da će biti bolje, ali dolazak nove godine ne mora to značiti. U svakom slučaju, moramo se truditi. Milosrdni Otac nas gleda i traži da budemo bolji. On nas je poslao u misiju koju moramo ispuniti. Na mladima svijet ostaje stoga smo mi pod povećalom i od nas se najviše očekuje. Polako počinjemo biti primjer sljedećem naraštaju mladih. Stoga budimo milosrdni kao naš Otac. Sretna vam i uspješna nova godina!

Larisa Skenderović

Održana tribina za mlade u Subotici

Tribina za mlade održana je u nedjelju, 22. studenog u Pastoralnom centru Augustinianum u Subotici. Predavač vlč. Siniša Tumbas Loketić govorio je o temi „Mijenjati sebe – izazov ili ‘pobožna fraza’“. Tijekom predavanja vlč. Siniša je svjedočio o svom studiranju i poteškoćama s polaganjem ispita. Naglasio je da su potrebni ljudski naponi za borbu, trud, rad i oni trenuci kada se malo „opečemo“ kako bismo se počeli mijenjati. Promjene nas čine boljim ljudima, boljim kršćanima, a nakon što odlučimo promijeniti se, trebamo biti dosljedni, uz Božju pomoć, mijenjajući svoje životne navike cijeli život na bolje. /Mladi/

Advent u Novom Sadu

I ovoga Adventa kapelan župe Imena Marijina u Novom Sadu, vlč. Siniša Tumbas Loketić, okupio je mlade na izradu adventskih vijenaca i božićnih čestitki. Novčanu pomoć za kupnju materijala za izradu vijenaca i čestitki pružila je župa. U prijatnoj atmosferi, u vjeronaučnoj dvorani, uz adventsku i božićnu glazbu, mladi su se svakoga vikenda prije i tijekom Adventa okupljali i izrađivali vijence i čestitke. Tijekom nedjeljnog prijepodneva, prije i nakon svetih misa na župi, na mađarskom i hrvatskom jeziku, mladi su vjernicima nudili svoja mala „umjetnička djela“. Svatko je dao koliko je mogao, prilog je bio humanitaran, a sav novac koji je prikupljen iskorišten je za kupnju osnovnih živežnih namirnica za siromašne, potrebite. Uoči Božića, vlč. Siniša je s mladima obišao siromašne, potrebite i podijelio im pakete. Dali smo svoj mali doprinos ovom velikom gradu, ali ispunili i svoja i srca potrebitih, siromašnih, ljubavljui radošću. /Jelena Pinter/

Obavijesti

Misa mladih

1. 01. 2016. godine u crkvi Isusova Uskrsnuća (Mala crkva) u 20 sati.

Emisija za mlade:

srijedom na Radio Mariji od 21,30 sati.

Emisija „Na slobodu prozvani“

svakog drugog ponedjeljka u 21,15 sati.

Neobična reklama

Početak mjeseca na internetu se pojavila reklama jednog popularnog njemačkog trgovačkog lanca koja govori o Božiću. Naime, u reklami su prikazali starca koji sjedi sam za stolom i kojeg su djeca zaboravila. Djeca su tada primila poruku da im je otac preminuo. Oni su

se skupili i došli u njegovu kuću gdje ih je čekalo iznenađenje. On ih je dočekaao za stolom s bogatom trpezom. Bili su svjesni što su učinili. Zbog obveza i posla zaboravili su svojega oca i zapostavili ga. On ih je okupio tako da im je objavio svoju smrt. Ova reklama nam puno govori. Svakodnevno smo zaokupljeni raznim obvezama, trčimo na sve strane, kupujemo hranu za Božić, previše vremena posvećujemo kupovanju darova. A zaboravljamo na ono najvažnije. Na svoje najmilije i na zajedništvo, ljubav i okupljanje oko obiteljskog stola. Još je gore kada nam se to događa preko cijele godine a ne samo kada je Božić ili Uskrs. Ova reklama vrijedi za sve nas tijekom 365 dana

u godini. Često se dogodi da u cijeloj ovoj strci zaboravimo na još nekoga. Na Isusa. Više se posvetimo spremanju kolača, torti, kićenju bora. A zaboravimo bit Božića. Ispovjediti se, očistiti svoje srce i primiti Isusa. Čuvati ga kao njegova majka Marija u jaslucama. Na kraju reklame se može vidjeti sretna obitelj koja sjedi za stolom. Koliko je danas takvih obitelji sretno? Jako malo. Svi trebamo težiti da budemo poput nazaretske obitelji, sretno obitelji za stolom. Radost među nama ne treba donijeti ni hrana, niti kolači ni darovi. Već ta radost treba biti malo dijete koje radi nas daje svoj život, voli nas i ljubi. Pred sam Božić sjetimo se ove reklame i neka nam ona bude poticaj da Božić proslavimo u svome srcu na najbolji mogući način. Provodimo što više vremena sa svojim najmilijima i ne zaboravimo ostaviti jedno mjesto za malog Isusa. ☺ Sretan Božić!

Larisa Skenderović

Sreću ne možeš kupiti

Sreća je nenaplativa. Mnogi ljudi su nesretni jer misle da sreću mogu kupiti. S mnogo novca možeš nagomilati izvanjsko bogatstvo, ali ono ne može ozdraviti nutarnju prazninu ni stišati veliku čežnju. Sreću ne možeš kupiti.

Nasreću!

Novcem sebi stvaramo samo prividnu sreću. Tako se nikad nećemo osloboditi svoga nezadovoljstva. Novac je potreban da živimo životom dostojnim čovjeka. Ali novcem ne možeš načiniti sreću, novac čak može postati najvećom zaprekom našoj sreći.

Tko želi postati sretan,
mora za to platiti cijenu.
Cijena naše sreće jest:
Moramo dati sebe.
Ni više ni manje od toga.

Dati sama sebe to se ne smije dogoditi iz prikrivene potrebe za uvažavanjem. Dati sama sebe, to nije nikakvo grčevito samožrtvovanje. Dati sama sebe moguće je jedino u potpunoj slobodi,

po mogućnosti radosno i uvijek iz ljubavi. I tada je moja sreća odjednom tu: kao sjena moje ljubavi.

Moja najveća želja:
usrećivati ljude.
Sreća koja meni nedostaje
jest sreća drugih.

Phil Bosmans

Meditacija o Božiću

Meditirajući o božićnom otajstvu, teolog B. Forte pokušao je sebi predočiti što su mogli osjećati i misliti glavni likovi u događaju Kristova rođenja. Kako je mogao izgledati njihov nutarnji svijet? Dakako, ovaj je zamišljeni scenarij samo podloga za izricanje kršćanske poruke, a istodobno i poziv svima da se duhom i srcem unesu u otajstvo.

Dijete je otvorilo oči, budeći se iz duboka sna. Pred njim se otvorila scena svijeta u koji je upravo stupilo. Prvo što mu je upalo u oči bilo je prelijepo lice jedne žene, koje bijaše tako lijepo da ga više nikada neće zaboraviti. Lice je bilo ozareno sretnim i nježnim, a istodobno i pomalo zamišljenim osmijehom: osmijehom majke koja je rodila čedo, i već brižno smišlja kako mu prve trenutke učiniti ugodnim i lijepim. Dijete je odmah prepoznalo da je to lice njegove Majke, iako ga nikada prije nije vidjelo. Osjeti kako ga preplavljuje nježnost i pozornost njezinih očiju, ispunjenih beskrajnom ljubavlju. To ga podsjeti na iskustvo jednoga iskonskog pogleda koji ga je oduvijek promatrao i ljubio. Ali, ne bijaše to sada pogled božanskoga Ti, nego ljudski pogled, pogled žene koji ga je ispunjavao slatkoćom i srećom.

Pomisli: lijepo je biti čovjek, ako biti čovjek znači imati majku. Majka te gleda kao nitko drugi na svijetu. Jedincat je njezin pogled, neusporediv, beskrajno dragocjen: čita tvoje srce, prodire duboko u te, miluje te, ulazi ti u dušu, ne možeš ništa sakriti pred njim. I kada ti je najteže u životu, taj te pogled tješi i liječi. Vraća ti nadu i razbija životne tmine. Kolika je snaga i moć u tome pogledu, jer je jednostavno pogled ljubavi, i samo pogled ljubavi ruši zidove, odgoni zlo, priziva blagoslov i mir.

Nije slučajno – pomisli dijete Isus – što se u jeziku njegova naroda, naroda izabranja i saveza, božansku ljubav nazivalo riječju *rachamim*, što znači *majčino krilo*. Ništa ne može točnije i dublje izraziti čistu besplatnost i nezasluženu vječnu ljubavi! Čime čovjek može uzvratiti čistoj ljubavi majke koja ga je nosila devet mjeseci u sebi, živjela za nj svaki tren,

trpjela i gutala suze, čekajući samo jedno: da plod njezine ljubavi ugleda svjetlo svijeta? Ničim, osim također ljubavlju, ali ona uvijek zaostaje za onom majčinskom. Majčinsku ljubav ništa ne može nadoknaditi, zamijeniti ili nadvisiti. Stoga je Bog majka; on ljubi majčinski i još nepredodivo snažnije i dublje od zemaljskih majki, jer je neograničen.

U Isusovom djetinjem srcu ta spoznaja bijaše posve čista i jasna, poput svjetla koje će zauvijek obasjati njegove riječi i djela, sve njegove dane. Nasmiješi se majci, a ona uzvratit smiješkom, još dubljim i širim nego prije. Dijete pomisli: ako je to osmijeh svih majki svijeta, divno je biti dijete. Nezamisliva je milost majčinstva, prihvaćena u ljubavi i radi ljubavi; nezamisliva je milost biti dijete majke koja tako prihvaća svoje majčinstvo. Koliko radosti ono pruža, i onda – pogotovo onda – kada je ta radost plaćena cijenom tolikih odricanja i žrtava.

Ali, veo tuge i bola zastrije načas lice božanskoga djeteta. Pomisli na tolike majke u svijetu koje nisu znale ili nisu htjele biti prave majke, premda im je Bog-Majka dao milost da to budu. Strašno je biti ne-majka, majka-ubojica vlastitoga ploda, dijela same sebe, uskratiti se davanja života. Pomisli i na gorke boli tolikih majki čija je ljubav pogažena i prezrena. Na one koje su vlastita djeca zanemarila, razočarala, napustila. Vidje ih u duhu: bolne, satrvene i napuštene, ali one i dalje ljube, strpljivo i bezuvjetno. Čekaju. Mole. Božansko dijete osjeti ve-

liko divljenje prema njima. Vidje toliko mnoštvo poniženih i iskorištenih žena, povrijeđenih i odbačenih, uporabljenih i zlouporabljenih, žrtava ljudskoga nasilja i bešćutnosti.

Posve je sigurno: Vječni ga Otac šalje u ljudsko tijelo da bi mogao na se natovariti sve grijehove ljudi što su ih počinili protiv ljubavi, protiv svojih majki, žena, sestara. Osjeti Isus koliko je teška ta krivnja, taj teret, samo taj teret, a gdje su drugi grijesi... Tako je bolan i mučan taj teški teret... No, Njezin osmijeh, koji odražavaše misli svjetla i ljubavi njezina srca, ponovno mu vrati mir. Da, pomisli Isus, divne su te velike žene i majke, još ću ih mnoge susresti na svome životnom putu. Svima ću im darovati raj, najprije njima... Jer, unatoč zlu koje puštoši zemlju, neredu koji ono stvara na svim razinama života, u srcima ljudskih sinova ipak ima barem zrnice dobra, a to zrnice oni duguju osmijehu ljubavi svojih majki.

Okrene pogled dijete Isus i uoči čovjeka sa štapom u ruci. Taj čovjek, Josip, bijaše pravedan. To se vidjelo u dubini njegovih očiju koje su zadivljeno promatrale svoje dijete, koje nije bilo njegovo. To je čovjek koji vjerovao u nemoguću mogućnost Božje ljubavi. Jedan od onih, malobrojnih, koji ostavljaju svoj već zacrtani put i preuzimaju Božji put, tako težak, nesхватljiv i nedokučiv. Što bi bilo da Josip nije vjerovao? Što bi bilo da je po svaku cijenu htio – što je sve ljudski – imati svoje dijete, posve i samo njegovo? Dijete Isus protrne. Da se Josip uskratit zadaći koju mu je Bog nami-

Prosim li prosinac (decembar)?

Dragi čitatelji! Razmišljam tako ovih dana maglovitih prosinačkih o svemu – o praznim džepovima, o praznim pogledima, o praznim glavama, o praznim srcima. Hmmm – koliko praznina oko nas. Isuse, nešto sam staza uspjela poravniti, ali ispune – ipak ćeš morati obaviti sam... Trudila sam se, ali, ma – znaš sve...

Danas je jednostavno zastrašujuće živjeti bez planera, podsjetnika, „TO DO“ („ZA UČINITI“) i „TO BUY“ („ZA KUPITI“) lista, pa evo jedne božićne: 1. kupiti ^{BITI} dar; 2. umotati ^{darove} VOLJENE ZAGRLJAJIMA; 3. poslati ^{čestitke} MIR I NAJLJEPŠE ŽELJE; 4. kupiti ^{DATI} hranu ^{SIROMAŠNIMA}; 5. kupiti ^{novu} ^{DATI} odjeću; 6. razgledati ^{BITI} božićna ^{svjetla} SVJETLO.

Iskreno, mene najviše boli kad mislim na one koji nisu ni svjesni da se pripremaju za blagdane, a ni prosinac nemaju – jednostavno ne osjete da Božić nije ni svagdan ni blagdan, već osoba, sam Bog koji ulazi u naš život. Možemo mi i u crkvu otići i po običaju („kad god odem, u crkvi vidim jelke“) se pričestiti („je li to obavezno za Božić ili za Uskrs?“), ali – ako Isusa ne prihvatimo u naručje i nosimo ga svijetom – u srcu, na rukama, u očima, mi smo Božić pogledali i pljeskali mu, pjevali, pojeli i popili, baterije „napunili“, lijepo se odmorili i družili: mi smo Božić „odradili“. Kršćanin mora biti radostan, ali iskreno. Ako nam radost mora biti hinjena, onda svi – prosinac tek prosimo, jer ga nemamo. Zaposimo ga od Boga, koji nam jedini može dati sve što trebamo...

Gurnuh u prosincu standardno hladne prste u standardno prazne džepove i nasmiješih se prvom prolazniku – sretna što srce (još uvijek ☺) prazno nije, što kuca zato da se daruje. Pogledah pred sebe novim pogledom ovu maglu, ponadah se da će Duh napuniti prazne glave i – napisah božićni uvodnik ☺. /lvh/

OBITELJSKA BOŽIĆNA PRIČA

Polje milosrđa

Za tople, jarke, zvijezdama osute večeri u praznicima pričala je baka Manda ovu priču – pričala je malim gradskim školarima, koji nisu znali bi li se više divili krasnoj ljepoti noći ili nježnoj zimskoj priči bake Mande. Evo priče:

Ima dolje u dalekoj, tužnoj ravnicu polje, koje narod zove „Polje milosrđa“. Bila godina rodna ili nerodica, na tom je polju žito uvijek gusto, klasje uvijek teško, a ptičice nebeske ne diraju u njega, nego kad mine žetva, a one se na stotine spuste na polje i pabirče ostatke žetve, a narod opet kaže da kupe mrvice Dragušina kolača.

Bila, naime, u staro doba majka i kći, a živjele su u osamljenoj kućici na dalekoj toj ravnicu. Na sam Badnjak izašla mala Draguša bosa i u izderanoj haljini na prag kolibe da nahrani ozeble ptičice mrvicama kruha, kako bi to svaki dan zimi činila.

No baš na taj dan imale su majka i Draguša vrlo malo hljeba, ostalo je dakle i malo mrvica – tek pola šačice. Dobroj se Draguši rađale male ptičice što su sa sviju strana izlijetale iz grmlja koje se savijalo pod hrpama snijega.

– Hladan vam je stan, moje sirotice, a malo je mrvica u mene – tužno će Draguša.

Uto se sjeti da čuva u džepu svome blago veliko: dva kolača, koje joj je dala kuma da si zaslade Draguša i majka njezina sutra Božić. Čuvala ih Draguša ko oko u glavi. Ti su im kolači bili sve božićno slavlje u njihovoj bijedi. Ali Draguša, vidjevši gladne ptičice, reče: „Smrvit ću vam svoj kolač, male sestrice moje, znajte i vi za Boga i njegovu dobrotu!“

I radosna srca mrvila je nasitno, nasitno svoj slatki kolač oblizujući samo oslađene prstiće. Onda prostre svoju maramicu na čist bijeli snijeg da ne propadne ni mrvica u njem – i ptičice su jatimice dolijetale na maramicu, a sjedale su Draguši i na ruku i ključale joj nježno prstiće i ustašca.

I dok je Draguša radosno gledala svoje ptičice, doleti među njih krasan bijeli golub. Nikad ga Draguša još vidjela nije među svojim ptičicama i začudi se, a pričinu joj se u isti čas da čuje glas koji veli: „Pričekaj, Dragušo, ovdje; mali će Božić doći da blagoslovi ovo polje i mrvice tvoga milosrđa!“

I začas se bijeli golub vinuo s mrvom Dragušina kolača opet uvis – i nestalo ga je tamo daleko u magli tužne ravnice.

Draguša je čekala, jer je vjerovala da će Božić doći; čekala je u svojoj kratkoj izderanoj haljinici, jer je bila vikla zimi i jer joj ona nije mogla vjere oduzeti.

Dok je ona čekala pobožno sklopivši ruke na toplom srdašcu, začuje laku zvonjavu praporaca, tihi topot mekanih nožica i tamo iz daleke magle pojave se zlačane saonice, a pred njima upregnuta dva velika bijela zečića. U zlačanim saonicama vozio se mali Božić u modroj odorici, okružen zlatnim sjajem, kakav je na oltaru seoske crkve. Saonice su uz Dragušu stale.

Mali je Božić pružio svoju ručicu nad Dragušinu glavu i prozborio: „Blagoslovljena ti i ovo polje!“ I pristupivši uzeo je šačicu mrvica s Dragušine maramice i mahnuo rukom te ih posijao dalekom ravnicom veleći:

„Od dobrote jednoga djeteta bilo navijeke blagoslovljeno polje ovo!“

A onda se obrati mali Božić Draguši i reče joj:

– Pruži mi maramicu svoju da mrvice s nje prospem pred prijestolje Oca svoga, a za uzvrat evo tebi darova!

I u mali, trošni zaprežić Dragušin metnuo je Božić darova u izobilju. Učas odletješe bijeli zečići sa zlaćanim saonama u laku maglu, a u mraku, koji je bio međutim pao, ostao je sjajan trag kao da je zvijezda proletjela.

I – bio je majci i Draguši blag božićni dan i svima ostalima na blagoslovljenom polju.

Tako završi baka Manda. Zamišljena djeca prošute čas, a onda upita Zorka u po glasa:

– A je li to sve istina, bako?

– Ne znam, lane moje, je li ta priča istinita, ali istina je da je svaka zemlja blagoslovljena koju dobar čovjek gaji!

Ivana Brlić Mažuranić

7 osobina sjajnih očeva

Mnogi očevi danas, za razliku od nekoć, i te kako žele igrati važnu ulogu u životu svoje djece. Žele sudjelovati od početka, odgajati, biti tu za djecu. To je velika promjena u odnosu na ranije razdoblje: sada djeca od svojih očeva uče kako graditi karakter, poštenje, integritet.

Kada očevi prigrle svoju ulogu i budu stvarno roditelji, aktivno uključeni u djetetov odgoj, njihova djeca rastu u jedinstvene osobe. Kada govorimo o takvim očevima, govorimo o sjajnim očevima, a svima je zajedničko sedam osobina. A to su...

1. **Sjajni očevi su odlični modeli** – Tate, jeste li kada razmišljali da bi vaš život mogao biti PORUKA? Što ako je način na koji ste odabrali živjeti svoj život središnja poruka koju su vaša djeca došla naučiti? Na vašu djecu utječe vaš život, poruke koje odašiljete, savjeti koje dijelite, mudre riječi koje govorite.

2. **Sjajni očevi koriste odgovoran rječnik** – Odgovoran rječnik znači riječi i fraze koje otkrivaju prihvaćanje odgovornosti za svoje osjećaje i postupke, otkrivaju svjesne izbore. Ovi očevi u svojem rječniku ne koriste riječi i fraze koje u drugima traže krivce ili odgovornosti za vlastite pogreške i ponašanja.

3. **Sjajni očevi uče kako se traže rješenja** – Očevi, više nego majke, djecu uče rješavanju problema i traženju rješenja. Ovi očevi djeci dopuštaju da dođu do vlastitih zaključaka, bez obzira na vrijeme koje možda trebaju.

4. **Sjajni očevi pomažu djeci izgraditi unutarnji autoritet** – Djeci je potreban prostor da isprobaju svoja krila. Očevi i majke bi trebali pružiti prostor, vrijeme, ali i sigurnost koju djeca trebaju da bi se odvažila na samostalno ispitivanje života. I očevi moraju ohrabrivati i poticati dječju intuiciju.

5. **Sjajni očevi omogućuju djeci da razviju svoj glas** – Otkrivanje vlastitog glasa traje čitav život. Sjajni očevi pomažu djeci u zadobivanju vještina i pouzdanja kada se trebaju izboriti za sebe – ohrabruju djecu da ispituju sve dok ne dobiju jednoznačne odgovore, da propitkuju lažne izjave i da se bore protiv nepravde.

6. **Sjajni očevi se čuvaju (pr)osuđivanja**: Djeca griješe – dok uče hodati, dok uče govoriti, neprestano griješe. Čuvati se (pr)osuđivanja znači zadržati svoj sud o negativnoj ili pozitivnoj vrijednosti pogrešaka. To znači odbiti vidjeti pogreške kao dobre ili loše – promatrati ih kao izbore koji nude mogućnost rasta.

7. **Sjajni očevi djecu vide kao učitelje** – razumiju da i sami mogu mnogo toga naučiti od svoje djece, i kao očevi i kao ljudska bića. Ovi očevi znaju da im njihova djeca uvijek nude lekcije. Usredotočuju se na ono što moraju naučiti i promijeniti, umjesto na ono što djeca moraju naučiti i promijeniti.

(Izvor: www.roditelji.hr)

40 biblijskih citata za molitvu za brak

Dragi Bože, zahvaljujemo Ti na Tvojim ljubavi i vjernosti. Bože, molimo za ...

11. Opraštanje: „Budite jedni drugima dobrotivi, milosrdni; praštajte jedni drugima kao što i Bog u Kristu nama oprostio.“ (Ef 4,32)

12. Prijateljstvo: „Bolje je dvojici nego jednome, jer imaju bolju plaću za svoj trud. Padne li jedan, drugi će ga podići; a teško jednomu! Ako padne, nema nikoga da ga podigne.“ (Prop 4, 9-10)

13. Plodnost: „Plod je pak Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost. Protiv tih nema zakona.“ (Gal 5, 22-23)

14. Velikodušnost: „Podašna duša nalazi okrepu, i tko napaja druge, sam će se napojiti.“ (Izr 11,25)

15. Blagost: „Sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostojno poziva kojim ste pozvani! Podnosite jedni druge u ljubavi; trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira!“ (Ef 4,1-3)

Neka nas Tvoja milost obasja. To Te molimo u Isusovo ime. Amen.

(nastavit će se!)

(Prema: *Debbie McDanie / Bitno.net*)

„Ne znam kako vama, ali meni oko Božića nedostaju susreti s ljudima. Ne oni obvezni, s ljudima koji će se uvrijediti ne odele li k njima, kojima ste na bilo koji način 'dužni' dati dio svog vremena, pa ih ne propustate. Oni susreti kad se sjetiš nekoga... Ne zato što ti je sms-om poslao smiješnu čestitku na Badnji dan, a ti zbog stotine čestitaka i naravno – svojih dužnosti – stigneš odgovoriti ... hmmm, da – tu oko Nove godine. Ne, nego sjetiš se da ste nekada slavili skupa i Božić i Uskrs i bili sretni, a sada ne znaš – je li još sretna, je li još slavi? I onda, ne ostaviš mogućnost – pozvat ću ovih blagdana i dogovoriti posjet, ne. Već zoveš i odeš – 'vidit granu'. Ponesesh na dar prvu lijepu sitnicu koje se sjetiš i za koju imaš novca i to bude pogodak, čisti pogodak, jer si razmišljao/la baš o njoj, baš o njemu i nadahnula te je baš ta osoba.

A još čišći pogodak bude onaj svjetlucaj u očima te osobe koju grliš i kojoj, srca radosna, poželiš **SRETAN BOŽIĆ!**“

Sporazum grada i nadbiskupije o svjetovnim župnicima u Subotici

Piše: Stjepan Beretić

Svojim pismom od 3. ožujka 1773. godine obavijestio je nadbiskupski ordinarijat Gradsko vijeće da će u Szent Máriju doći kanonici Gabor Glaser i Antun Gašljević kako bi nastavili dogovore o dolasku i plaći svjetovnog župnika. Kad je vijeće primilo to pismo, donijelo je odluku u skladu s potporom dvora. U pismu stoji: „U ugovoru koji je sklopljen s Komorom stoji da je uvođenje svjetovnih svećenika veličanstvu pridržano pravo. Zato će vijeće dočekati kraljevsku odluku da ne bi izgledalo kako su zlorabili svoje povlastice.“ Na istoj sjednici vijeća je izjavljeno da je vijeće spremno udovoljiti nadbiskupovoj volji, koju su gore spomenuti kanonici razložili. Ipak vijeće ne želi preteći kraljičinu odluku, a ta je izrečena u 21. točki gradskih povlastica, da se, naime, vođenje župe ostavlja u rukama franjevaca. Budući da je veličanstvo sada drugačije odlučilo, vijeće će se upustiti u raspravu o izdržavanju župnika te će raspravljati i o gradnji župnoga doma i nove crkve, a sve na temelju onoga što je dogovoreno 17. prosinca 1763. godine.

U međuvremenu su nadbiskupovi izaslanici 8. ožujka 1773. godine došli te su počeli dogovore s Gradskim vijećem o tome što se treba učiniti. Opetovno su naglasili kako krunsku, tako i nadbiskupovu želju, naglasivši kako je nadbiskup, što se tiče gradnje crkve, spreman izići s posebnim povlasticama. Na sjednici vijeća o nadbiskupovom planu razvilo se povoljno ozračje, tim prije što su se i sami članovi vijeća potužili pred nadbiskupovim izaslanicima na sablazni koje su se u redovničkoj crkvi događale baš zbog nedostatka mjesta. Druga tužba na redovnike je bila da oni ne znaju jezik ovdašnjeg naroda, pa mu zbog toga ni ne mogu služiti budući da stalno moraju slušati pritužbe naroda. Zbog toga je vijeće već bilo odlučilo da će molbom zatražiti izmjenu 22. točke spomenutog ugovora i dokumenta o povlasticama.

Sporazum postignut uz velike poteškoće

Povoljnim ozračjem u vijeću pitanje još nije bilo riješeno budući da je nedostajalo malo vijeće, to jest glas zastupstva.

Kad je sazvano zastupničko vijeće nastala je žestoka rasprava. Među zastupnicima naroda bilo je onih koji su branili zaključak vijeća, ali je većina prigovarala i pozivala se na 22. točku povlastica tvrdeći da se na temelju te točke župa ne može uzeti redovnicima. Ovaj nesporazum je nastao zbog nepravilnog shvaćanja te točke, koju je vijeće trebalo popraviti i tako pripremiti prostor da se dođe do potpunog sporazuma.

Koliko se u tome uspjelo vidi se iz toga što je već 19. svibnja te godine u Szent Máriju u pratnji tri kanonika stigao József Kiss, generalni vikar nadbiskupa grofa Józsefa Battyány, da konačno riješe neriješena pitanja, kako bi se postigao sporazum da se onda ugovor podastrije kraljevskom veličanstvu na odobrenje.

To se i dogodilo. Između nadbiskupa i grada potpisan je 19. svibnja 1773. godine ugovor o predaji župe svjetovnim svećenicima.

Taj ugovor – povelja o osnutku župe u Szent Máriji – ovako izgleda:

„Mi dolje potpisani grof József Battyány po milosti Božjoj i Apostolske stolice nadbiskup Kalačke i Bačke zakonito ujedinjenih biskupija itd. s jedne strane, i sudac (gradonačelnik) povlaštenog kraljevskog komornog grada Szent Márije, vijeće i cijela katolička općina s druge strane, snagom ovog spisa priznajemo svima kojih se to tiče: da smo vođeni samo željom promicanja Božje slave i procvata prave vjere u predmetu uvođenja svjetovnog svećenstva u gore spomenuti grad Szent Mária i da se župnička dužnost njima povjeri sklopili uzajamnu i vječnu nagodbu, kako slijedi.

Grad Szent Mária je odmah izdvojio i označio prikladno mjesto s odgovarajućim okolišem, gdje bi se mogla graditi crkva koja bi odgovarala veličini grada i broju stanovništva. Jednako tako određeno je i prikladno mjesto gdje bi se mogao podići župni dom s pomoćnim zgradama, kao i mjesto gdje bi se moglo urediti dvorište i vrt“.

Budući da gradnja prostrane crkve i župnog doma zah-tijeva dulje vrijeme, grad je za obavljanje župničkih dužnosti odredio kapelu svetoga Roka, koja se imala privremeno proširiti od drvene građe podignutom lađom.

Kako bi se župa na duhovnu utjehu župljana mogla odmah predati svjetovnim svećenicima i, s druge strane, kako bi se planirane građevine što lakše i brže mogle graditi, grad je za stan upravitelja župe koji se ovdje imao postaviti odredio gradsko svratište (*domus quarterialis*). Za dostojno izdržavanje župnika i četvorice kapelana grad će poput drugih gradova godišnje iz gradske blagajne izdvajati tisuću rajnskih forinti, dvadeset i pet hvati drva za loženje, i pored toga na pustari jedno mjesto koje su do tada uživali oci franjevci kao nagradu za obavljanje župničke dužnosti. Osim toga svećenstvo ima pravo i na štolarsku pristojbu, koja je određena prilikom biskupskih pohoda.

Nova crkva i župni dom će se graditi prema nacrtu koji je njegova preuzvišenost nadbiskup ostavio u mjestu. Osim pomoći u cigli, drvenoj građi i gotovom novcu koji je nadbiskup darovao, grad je dužan snositi troškove manualnog rada i prijevoza. Osim toga grad će snositi sve potrebne troškove oko potpunog završetka rečenih zgrada. U spomenutoj nagodbi stoji i to da do potpunog završetka zgrada njegova preuzvišenost niti njegovi nasljednici ne mogu za obavljanje župničkih dužnosti postavljati župnika već samo upravitelja župe i četiri kapelana. A kad se podigne crkva i župni dom, grad će u skladu s dobrodušnim kraljevskim povlasticama, moći slobodno uživati patronatsko pravo predstavljanja župnika, tim prije što to svoje pravo zasniva na širokogrudnim zakladama. Zato neka se ovamo ne postavlja za župnika nitko osim onoga koga grad u skladu sa zakonom predstavi, ako je inače prikladan; a ako nije prikladan, neka se ispita njegova prikladnost pa ako se pokaže neprikladnim, neka grad predstavi drugoga prikladnijega, koga će onda nadbiskup potvrditi.

Zašto se Božić slavi 25. prosinca?

Odgovara: dr. Zvonko Pažin

Je li Isus doista rođen 25. prosinca, jer, poznato je da je u mitologiji taj datum veoma važan i mnoga božanstva su vezana uz taj nadnevak? I kada je Crkva počela slaviti svetkovinu Božića?

M. T., Sombor

Prva je Crkva poznavala samo jedan blagdan: Dan Krista Gospodina, a to su bili tjedni Vazam (nedjelja) i godišnji Vazam (Uskrs). Tek se od 4. st. počinje slaviti svetkovina dolaska Gospodnjeg među ljude. Tom se svetkovinom htjelo potisnuti pogansku svetkovinu Nepobjedivog sunca (*Sol Invictus*), koja je u Rimu padala 25. prosinca, a u Egiptu 6. siječnja.

Svetkovina se Božića prvi puta spominje 354., ali se u Rimu ona počela slaviti vjerojatno već 330. Kako to da se ovaj blagdan počeo slaviti u vrijeme zimskog solsticija? Da se podsjetimo: na sjevernoj polutki je 21. prosinca najdulja noć i najkraći dan u godini. Taj dan nazivamo zimskim solsticijem. Nakon toga je sunčeva putanja na obzorju sve viša i viša, pa dani postaju dulji a noći kraće. Prema rimskom kalendaru zimski je solsticij padao 25. prosinca, pa su toga dana Rimljani (pogani) slavili Dan nepobjedivog sunca (*dies solis invicti*). Do toga je dana sunce kao „umiralo“, a onda se toga dana „rodilo“, da bi nastavilo rasti. Takav je blagdan postojao i kod starih germanskih i slavenskih plemena. Sjetimo se npr. hrvatske riječi „badnjak“. On dolazi od riječi „bdjeti“. Naši su preci na zimski solsticij bdjeli i ložili vatru „pomazujući“ u toj noći suncu da se rodi. Prisjetimo se usto da je car Konstantin od dana sunca (*dies solis*) načinio dan Gospodnji, nedjelju, kao državni blagdan. Razumljivo je da je i od Dana nepobjedivog sunca proglasio Božić, blagdan rođenja pravog Sunca Isusa Krista. Postoji i jedna druga teorija o postanku Božića. Prema tradiciji raširenoj u 3. st. svijet je stvoren 25. ožujka, na proljetni ekvinocij, a vjerovalo se da je toga dana Isus umro. Budući da je u Isusu sve savršeno, on je toga dana i začet, tj. Riječ je Tijelom postala, pa se onda, logično, rodio 25. prosinca. Prema egipatskom kalendaru zimski je solsticij bio 6. siječnja, pa se tamo toga dana slavilo rođenje Kristovo. Uz to su se u Egiptu toga dana spominjali krštenja Isusova.

Božić se latinski (i u romanskim jezicima) veli *Natale*, što znači rođendan Kristov, nasuprot *Dies natalis solis invicti*. Krist je ono „Mlado sunce s visine“ koje nas je pohodilo (usp. Lk. 1,78b). Sin se Božji utjelovio i tako nam objavio svoje božanstvo. Tipični su termini *apparitio* – ukazanje, *manifestatio* – objava, *adventus* – dolazak. U grčko-rimskom svijetu se ovaj blagdan naziva *epiphania*, što znači ukazanje, odnosno objavljivanje jednog božanstva ljudima, bilo da se radi o poganskim „bogovima“, bilo, u kršćanskom smislu, o Kristu. Tako se veli u Tit 2,11 *Objavila se milost Spasitelja našega*.

Rimski Božić slavi rođenje Kristovo, ali i poklon pastira i mudraca, te pokolj nevine djece. Kada se u Rimu počeo slaviti i 6. siječnja, onda se toga dana (tj. 6. 1.) posebno spominjao poklon mudraca, a 25. se prosinca slavilo samo rođenje Kristovo i poklon pastira.

Naprotiv, kada je Istok prihvatio rimski Božić 25. prosinca, oni su toga dana počeli slaviti sva tri otajstva: rođenje

Kristovo, poklon pastira i poklon mudraca. Danas je u Istočnim crkvama 6. siječnja samo spomen Kristova krštenja. Rimski se liturgija 6. siječnja spominje objavljivanja Krista svim narodima i Kristova krštenja, a ujedno i čuda u Kani galilejskoj.

Kao što je Crkva počela slaviti *dies natalis* (rođendan za nebo = dan mučeništva) pojedinih mučenika, tako je počela slaviti i rođendan Kristov. Ubrzo su crkveni pisci bili uvjereni da se Krist zbilja rodio baš na taj dan (Augustin). Teologiju je Božića posebno razvio Leon Veliki: Božić je otajstvo, odnosno početak vazmenog otajstva, koje, kako znamo, uključuje utjelovljenje, rođenje, objavu, skroviti i javni život, muku, smrt, uskrsnuće, uzašašće i proslavu Kristovu. Svi ti događaji Kristova života čine otajstvo našega spasenja, po svim tim događajima-otajstvima mi smo spašeni.

Na Zapadu je Božić jedinstven: predviđene su čak četiri mise: misa bdjenja, misa ponoćka, misa zornica i danja misa. Već nam Grgur Veliki (+ 604) svjedoči o tri božićne mise. U počecima se na Božić slavila samo danja misa. Nakon Efeškog sabora (431.) na kojem je Marija proglašena Bogorodicom, sagrađena je u Rimu bazilika Svete Marije Velike, a u sljedećem je stoljeću uz nju sagrađen i oratorij u čast betlehemske jaslca. Tako se došlo na pomisao da se u tom oratoriju u noći 24./25. prosinca slavi isto bogoslužje kao i u Betlehemu. Tako je nastala ponoćka. Kad se rimska liturgija (ponajviše zaslugom Karla Velikoga) proširila po čitavom Zapadu, ove su se 4 mise počele slaviti i izvan Rima. Osnovna je tema božićne liturgije *admirabile commercium* (čudesna razmjena). Dakle, Bog je postao čovjekom kako bi čovjek mogao uzeti udio u njegovoj božanskoj naravi. Slikovito govoreći, mi Bogu „dajemo“ našu palu ljudski narav, a on nama za uzvrat daje svoju božansku narav. Očito je da je u tome djelo otkupljenja veće od samog djela stvaranja.

Vrata

Vidjela sam te danas. Stajao si pred vratima naše katedrale. Stajao i gledao dok je biskup govorio kako će se vrata svečano otvoriti i kako imamo rijetku i izvanrednu priliku proći kroz njih. Iako nije jubilej, iako nije došlo vrijeme. Vrata će se otvoriti. I prošao si. I stao kraj ispovjedaonice pogledavši na sat kako vrijeme odmiče. Prošao si. Stotine ljudi je prošlo danas kroz vrata. Pa mi nismo više isti. Jesi li svjestan toga? Mi više ne smijemo biti isti. Je li tko od nas kucao? Jesmo li vapili da se vrata otvore? Ne. Sama su se otvorila. Pomalo melankolično čekali smo da nam se stvari dogode... „Bit će nikako“ govorahu. Vrata su se ipak otvorila. Sama. Jesi li svjestan koliko stvari se otvorilo „samo od sebe“? Jesi li svjestan koliko se u tvojoj Subotici promijenilo ljudi koje nismo birali... koji su „izabrani“..., jesi li svjestan da se otvorilo poglavlje 23? Sad ili nikada. Jesi li svjestan da nismo tražili. Nismo bili jedno. A ipak su se kockice posložile. Nemaš li sada obvezu postati dio toga? Mudra gospođa mi reče: „Najveća energija se nalazi u jezgri atoma. Vi nemate jezgru!“ Nemaš li odgovornost potaknuti kemijske reakcije u procesu stvaranja jezgre? Kao rasuti neutroni slijedimo putanju koja ne vodi kroz vrata. Kao rasuti djelići tragamo za reakcijom koja se ne može dogoditi dokle god se ne grupiramo u jezgru. Energija se rasipa. Snaga nas napušta. Prolazimo mimo vrata koja stoje širom otvorena.

Ne boj se, dragi prijatelju. Milosrđe će nas povesti u pravom smjeru. Zaista je došlo vrijeme, znam da se pomalo pribojavaš, ali i dobro znaš od koga dolazi strah. Neće ti biti bolje u nekom drugom sazviježđu. Ovdje pripadaš. Tu je potrebna tvoja energija. Tu je zapisano tvoje mjesto u jezgri. Hajdemo, dragi prijatelju. Vidjela sam te. Prošao si kroz vrata. Vidjet ćeš kako će se svijet usijati, samo kad priđeš, kad osjetiš blizinu. Nitko neće moći ostati ravnodušan, a energija kojom ćemo isijavati bit će ti dovoljna da mi i dalje vjeruješ. Hajdemo sada. I ne zaboravi odškrinuti prozor.

Jasna Vojnić

Dan Caritasa

U Studiju M u Novom Sadu Caritas je 12. prosinca obilježio svoj dan okupivši uposlene i volontere svih pet biskupijskih Caritasa u Srbiji.

Svečanosti je prisustvovao i **Miroslav Vasin**, pokrajinski tajnik za gospodarstvo, upošljavanje i ravnopravnost spolova, pohvalivši rad Caritasa i naglasivši podršku koju mu pruža Pokrajinska vlada. Događaju su prisustvovali i predstavnici Uprave za socijalnu i zaštitu djece grada Novog Sada, Pravoslavne humanitarne organizacije „Vladika Platon Atanacković“, Islamske zajednice u Srbiji i Evangeličke metodističke crkve.

Na samom početku, sve prisutne pozdravio je direktor Caritasa Srbije **o. Vladislav Varga**. Kratak nagovor o ovogodišnjem motu Dana Caritasa „Meni učiniste“ (Mt 25,40), imao je **preč. László Pósa**, profesor katehetike i pastoralne teologije na Teološkom-katehetskom institutu Subotičke biskupije. **Darko Tot**, nacionalni koordinator, govorio je o radu Caritasa Srbije, koji na nacionalnoj razini postoji 20 godina, tijekom kojih je pomogao preko dva milijuna ljudi u potrebi. Novosadski grkokatolički župnik **o. Julijan Rac** predstavio je meditaciju o papinskoj buli proglašenja izvanrednog jubileja milosrđa.

Svih pet dijecezanskih Caritasa su opisali svoj rad na razini biskupija, počevši od Caritasa Subotice, koji su predstavili direktor **Gábor Ricz** i volonteri iz Čantavira. Ravnatelj **Tibor Halmi** predstavio je Caritas Zrenjaninske biskupije, a posebice program „Uključivanje vjeroučitelja i učenika koji pohađaju vjeronauk u školama u karitativne aktivnosti širom bis-

kupije“. Caritas Apostolskog egzarthata za grkokatolike predstavili su ravnatelj **Janko Katona**, koji je govorio o iskustvima ovog Caritasa u pomoći najsiromašnijima, i **Sonja Vislavski**, psihologinja i koordinatorica telefonskog centra za slušanje „Nit“, koja je govorila o radu ovog centra. Caritas Srijemske biskupije su predstavili ravnatelj **preč. Jozo Duspara**, koordinator biskupijskog Caritasa **Petar Dujčić** i koordinatorica za Šid **Magdalena Pavlović**, predstavivši projekt pomoći izbjeglicama s Bliskog Istoka. Caritas Beogradske nadbiskupije predstavio je direktor **Miloje Veljić**, koji se posebno osvrnuo na projekte župnih Caritasa u Aleksincu, Šapcu i Valjevu: pomoć školskoj djeci, projekte socijalnog poduzetništva, dnevni centar za osobe s mentalnim i intelektualnim smetnjama i mnoge druge.

Završnu riječ na susretu imao je predsjednik Caritasa Srbije, beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Stanislav Hočevar**, koji je zahvalio svim izlagačima, istaknuvši kako se vidi da nas ljubav na različite načine inspirira. Pozvao je sve da nastave biti animatori Caritasa, na mjestima gdje se nalaze.

Dan Caritasa su glazbom uljepšali članovi Mješovitog zbora grkokatoličke župe sv. Petra i Pavla i Rusinskog kulturnog centra iz Novog Sada „Harmonija“, pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović**. Svečano dvojezično euharistijsko slavlje, koje je uslijedilo u susjednoj župnoj crkvi Imena Marijina, predvodio je mons. Hočevar, a koncelebrirali su svećenici oba obreda.

Marko Tucakov (prema caritas.rs)

Darivanje

Nalazimo se u vremenu darivanja. Božićni i novogodišnji blagdani poticaj su nam (osim rođendana, imendana i drugih godišnjica) da se oko nekoga potrudimo i darujemo mu nešto. No, često zaboravimo, smetnemo s uma suštinu darivanja. Kako bismo se „pokazali“, kupujemo skupocjene darove, „izmišljamo toplu vodu“, želimo nemoguće.

Darivanje se može shvatiti, sagledati dvojako. Darujemo li nešto nesebično ili sebično? Želimo li se „pokazati“ ili nekome nešto iskreno darovati? U tome je razlika. U Matejevom evanđelju Isus kaže: *Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače, nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima. Kada, dakle, dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to u sinagogama i na ulicama čine licemjери da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!* (Mt 6,1-4).

Isus spominje milostinju. Božićni, novogodišnji praznici uvijek, vjerujem, raspale vatru u našim srcima, umnože ljubav. No, imamo li tada ljubavi samo za naše bližnje, ili nam sreća ne zamagljuje vid? Primjećujemo li ljude oko sebe kojima je potrebna pomoć? Pomislimo kako bismo se mi osjećali da nam nedostaju materijalne sitnice koje obilježavaju Božić – ukrašen bor, jasllice, darovi, kolačići, svečani ručak. To jesu materijalne stvari, ali i one čine Božić i nas sretnima. U vrijeme slavlja uvijek nešto pretekne. Pa i da ne pretekne – izdvojimo nešto za bolesne, siromašne, potrebite. Budimo skromni, ponizni, jednostavni, kako to želi Isus – ne trubimo, ne hvalimo se, nego od srca pomognimo. Osim poneke materijalne sitnice, tim će osobama mnogo više značiti ako im pružimo, darujemo malo ljubavi. Ljubavi u vidu posjeta, pomoći u domu, razgovora, zagrljaja. Namjerno naglašavam pomoć, darivanje potrebnima, jer nas često zaslijepi sjaj darova, ukrasnih lampi i ne vidimo realnost oko sebe. A oko nas uvijek ima onih koji sami provode Božić – bolesni, u postelji, bez ikoga i ičega. Osvrnimo se oko sebe i darujmo, prije svega svoje srce, ljubav drugima.

Darujmo svoje vrijeme, pomoć i na svojoj župi. Crkva treba lijepo izgledati kako bismo Isusa dočekali dostojanstveno. On jest rođen

skromno, u štali, na slami kako bi nam pokazao da se ponizio radi nas. No, treba Ga dočekati lijepo i radosno. Za Njegov dolazak trebamo pripremiti i svoju nutrinu. Očistiti srce od grijeha, sebičnosti, oholosti, zavisti.

Sigurno ste pripremili darove za svoje bližnje – obitelj, prijatelje. Ako još uvijek niste – ne uzimajte nešto sjajno, veličanstveno. Darujte nešto od srca. Nešto što vašim bližnjima doista znači, što će im pokazati da ih cijenate, volite, poštujuete, da ih poznajete. Nije „umjetnost“ izabrati pravi dar za osobe koje poznajemo, volimo. To ne mora biti nešto skupocjeno; prave osobe će biti oduševljene „pravim darom“, onim darom koji nas povezuje s njima. Ako znamo da mama voli crvene ruže, sigurno ćemo je obradovati jednim buketom; ili ako prijatelj voli čokoladne bananice – zasigurno će ih i podijeliti s nama. Te „sitnice“, znaci pažnje mnogo više znače. Divno je znati da nas netko poznaje, da zna što volimo, što nas čini sretnim. No, iznad svega – darujmo jedni drugima ljubav! Zagrljaje, riječi utjehe, ohrabrenja. Svima nam prija kada je netko uz nas. Dakle, ne zamarajmo se materijalnim stvarima, već izdvojimo vrijeme, ljubav, pažnju za druge. I za potrebite i za bližnje. A danasve za Isusa! Dočekajmo Ga, i to ne samo na Božić nego uvijek, čista srca, radosnog lica i otvorenih dlanova! Želim vam svima da ovo blago vrijeme provedete radosni, s osmijehom na licu, uz bližnje, okruženi ljubavlju i Božjim blagoslovom!

Jelena Pinter

Dani biskupa Ivana Antunovića

u organizaciji

Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“ Subotica

● Svečana sveta misa za pokojnog biskupa Ivana Antunovića

u nedjelju, 17. siječnja 2016. godine u 18 sati
u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije

● RAZGOVOR

u ponedjeljak, 18. siječnja 2016. godine
u HKC „Bunjevačko kolo“

Tema posvećena obitelji, o kojoj su raspravljali biskupi u Rimu.
Predavač: zrenjaninski biskup mons. dr. László Német

☛ Poklonite pretplatu!

Za predstojeće blagdane poklonite pretplatu dragoj osobi,
rodbini, bolesniku, siromahu, samcu...

Pošaljite nam podatke osobe
na e-mail: zvonik@tippnet.rs,
ili na adresu uredništva.

Godišnja pretplata je 1900 din
(preko župe 1650 din).
Inozemstvo: 50 € Europa, 60 € USA, Canada.

In memoriam

Marko Vukov

(1928. – 2015.)

U 87. godini života, 22. listopada 2015. godine, preminuo je voljeni suprug, brat, ujak, stric, tetak i šogor. Tijelo milog nam pokojnika sahranjeno je 24. listopada u obiteljsku grobnicu u Žedniku. Počivao u miru Božjem.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica
e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240
Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru: Ministarstvo vera R. Srbije, Grad Subotica,
Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pokrajinsko tajništvo
za kulturu i javno informiranje i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel: 021/4790-529; 024/602-259; 011/3349746

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 89,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIČKI: 85,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

www.suboticka-biskupija.info

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ,
Snežana V. Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na račun s naznakom **Za Zvonik**:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Božićna radost
nastanila se u svim srcima!
I rodila mirom, jednakošću,
radošću, blagostanjem...

Sretna Vam godina 2016.!
Nova za novi početak,
za našu ravnopravnost,
za godinu zajedništva i sloge!
Ispunile se dobre želje sve!

DEMOKRATSKI
SAVEZ HRVATA
U VOJVODINI

Z K V H

**Blagoslovljeno!
I sretno!**

...i, nemojmo zaboraviti
– uz kulturu!

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

2016.

**Čestit i blagoslovljena
Božić!**

**Katoličko društvo za kulturu,
povijest i duhovnost**

"Ivan Antunović"

Biskup Ivan otvorio Vrata milosrđa na subotičkoj katedrali

